

Evangelienbücher des XVII und XVIII Jahrhunderts in Jerusalem. Monatshefte für Kunstwiss., 1911, p. 251—260, V pl.

O. M. Dalton, Byzantine enamels in Mr. Pierpont Morgans collection. The Burlington Magaz., 1912, p. 4—10, 65—73, 127—128, 219—224, 290, съ одинадцатью великолѣпными табличками.—Эмали знаменитой коллекціи Звенигородскаго, купленной Пирпонтонъ Морганомъ и не купленной ни однимъ изъ русскихъ музеевъ.

E. Chartraire, Les tissus anciens du trésor de la cathédrale de Sens. Rev. de l'art chrét., 1911, p. 261—280, 370—386, 452—468.

M. Sauerländer, Das Hedwigsglas auf der Feste Coburg. Ztschr. f. chr. Kunst, 1912, p. 311—316, 3 fig.

A. van Gennep, Un fragment de poterie byzantine à décor humain et végétal. Rev. archéol., 1911, II, p. 450—451, 1 fig.

G. Gerola, Un tabernacolo intagliato del museo di Ravenna. Felix Ravenna, I, 1911—1913, p. 11—17. — Краткій обзоръ рѣзныхъ деревянныхъ и костяныхъ вещей равеннскаго музея XVII—XVIII вв.; среди нихъ особенно интересуется автора рѣзная икона Распятія, окруженная маленькими изображеніями изъ житія Спасителя.

Харьковъ, 1 ноября 1913.

Θ. Шмитъ.

ΕΛΛΑΣ καὶ ΑΝΑΤΟΛΗ.

Ἀθανασίου Παπαδοπούλου Κεραμέως, Διάφορα σημειώματα. „Ἀθηνᾶ“. Τόμ. ΚΑ' (1909), σελ. 356—359. — Ὁ Α. Π. Κ. δημοσιεύει διορθώσεις καὶ παρατηρήσεις πρὸς τὰ ὑπὸ Κ. Horna ἐν Wiener Studien, τόμ. XXV ἐκδεδωμένα ἐπιγράμματα τοῦ Θεοδώρου Βαλσαμῶνος, εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν Ἀναστασίας (ἐκδ. R. Homburg, Lipsiae 1903) καὶ εἰς τὸν ὑπὸ Καλλινίκου βίον τοῦ Ἀγίου Ὑπατίου (Lipsiae 1895). Περὶ τῆς μονῆς τοῦ Ἀγίου Φλώρον, περὶ ἧς ποιεῖται λόγος ὁ Α. Π. Κ. ἐν σελ. 356, ἰδὲ καὶ τὰ ὑπ' ἐμοῦ σημειωθέντα ἐν „Βυζαντινοῖς Χρονικοῖς“, τόμ. ΙΘ'. Τὸ ἐν τῇ Ἀποκαλύψει τῆς ἀγ. Ἀναστασίας, σελ. 16, 11 κείμενον: προδίδουσι τοὺς πτωχοὺς εἰς χεῖρας τῶν ἀσεβῶν ἔχει κατ' ἐμὲ καλῶς καὶ ἀνευ ἀνάγκης διορθοῦται ὑπὸ Α. Π. Κ. εἰς: παραδίδουσι.

† *Κωνσταντίνου Σ. Κόντου, Παντοῖα Φιλολογικά. „Ἀθηνᾶ“. Τόμ. ΚΑ' (1909), σελ. 385—432. — Ἐκ τῶν χειρογράφων βιβλίων, τετραδίων, παρασελιδίων σημειώσεων τοῦ ἀοιδίμου διδασκάλου ἐκδίδονται ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ ἐκείνου κ. Λεως Χαρίτωνος Χ. Χαριτωνίδου τὰ ἐξῆς κεφάλαια: ΡΚΑ' „Ἐρχομαι — εἰμι — ἦλθον: ὁδός, ἀπέρχομαι — ἀπειμι: ἀπῆλθον, ἀφροδος, κτλ.“. ΡΚΕ' „Ἐῖσοδος καὶ ἐξοδος ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλληνισμῷ. Εἰσοδιάζω καὶ ἐξοδιάζω.“. ΡΚΖ' „Ἐλευσις, ἀπέλευσις, διέλευσις, κτλ.“. ΡΚΖ' „ἀδιεξ-*

ἐλευστος, ἐλευστέον, κτλ.“. ΡΚΗ’ „Ἡλυσις, διήλυσις, κτλ. ἐπηλυς κτλ.“. ΡΚΘ’ „§ 1 ἐπισταθῆναι — ἐπιστῆναι“ καὶ „§ 2 ἐσιτοδοῦντο — ἐσιτοῦντο“. Πλείστα χωρία ἐκ τῶν μεταγενεστέρων καὶ βυζαντιακῶν συγγραφέων παρατίθενται, ὅπως οὕτω ἡ βαθμιαία ἐξέλιξις σημασίας τινὸς ἢ χρήσεως καταστηθῇ εὐδῆλος. Ἐπίσης πλείστα χωρία ἐκ τῶν αὐτῶν συγγραφέων διορθοῦνται εἴτε ἐρμηνεύονται ὡς π. χ. τοῦ Ὁριγένους, Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως, Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου, Γεωργίου Κεδρηνοῦ, Γεωργίου Κωδίνου, Μιχαὴλ Δούκα, Γεωργίου Φραντζῆ κλ. κλ. . . Ἐν τοῖς περὶ τοῦ ῥήματος εἰσοδιάζειν (σελ. 404 κ. ἐ.) παρελείφθη νὰ σημειωθῇ ἡ σημασία τοῦ συγκομιζεῖν τοὺς καρποὺς καὶ μεταφέρειν αὐτοὺς ἐκ τῆς ὑπαίθρου χώρας εἰς τὴν πόλιν (κοινῶς σοδιάζω). Ταύτην δὲ τὴν σημασίαν ἔχει ἀκριβῶς τὸ ῥήμα ἐν τῷ γνωστῷ Ἡπειρωτικῷ Χρονικῷ τοῦ ΙΔ’ αἰῶνος, τῷ προσγεγραμμένῳ εἰς τοὺς μοναχοὺς Κομνηνὸν καὶ Πρόκλον (τοὺς ἀδελφοὺς Φιλανθρωπινούς), ἐν ᾧ ἀναγνώσκεται: „καὶ οἱ Ἀλβανῖται κατ’ αὐτοῦ ἐκστρατεύουσι, καὶ πολιορκεῖν τὴν πόλιν ἐγείρονται καὶ χρόνον πρὸς χρόνον ἰχνηλατοῦντες, οὐκ ἐῷσιν αὐτὴν ἐσοδιάζειν χρόνους τρεῖς“ (Ἐκδοσις Γαβριὴλ Δεστούνη. Ἐν Πεκρονπόλει 1858, σελ. 16). Περὶ τῶν διαφόρων τύπων καὶ σημασιῶν τῆς λέξεως ἔξοδος κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους πλείστα ὅσα μαρτύρια δύνανται νὰ παράσχωσι τὰ βιβλιογραφικὰ μεσαιωνικὰ σημειώματα. Προσθετέα εἰς τὰς ὑπὸ Κ. Σ. Κ. ἀναγεγραμμένας σημασίας τῆς λέξεως ἔξοδος (εἶτα ἐξόδιον, τανῦν πολλαχοῦ ξόδι) καὶ ἡ τῆς νεκρικῆς πομπῆς. Ἡ σημασία αὕτη τῆς λέξεως ἀπαντᾷ, ὡς γνωστόν, ἐν κειμένοις τῶν βυζαντιακῶν καὶ μετὰ ταῦτα χρόνων.

† Κωνσταντίνου Σ. Κόντου, Παντοῖα Φιλολογικά. „Ἀθηρᾶ“. Τόμ. ΚΒ’ (1910), σελ. 3—84. — Καὶ τὸ δημοσίευμα τοῦτο παρεσκευάσθη ἐπιμελῶς ἐκ τῶν χειρογράφων σημειώσεων τοῦ ἀειμνήστου Κόντου ὑπὸ τοῦ διασώτου καὶ βοηθοῦ αὐτοῦ κ. Δρος Χαρίτωνος Χ. Χαριτωνίδου. Ἀναγραπτέοι ἐνταῦθα οἱ τίτλοι τῶν κεφαλαίων τοῦ τμήματος τούτου τῶν Παντοίων Φιλολογικῶν: ΡΑ’: „Ἀδέξασθαι ἐνεργητικῶς, δεχθῆναι παθητικῶς“. ΡΛΑ’: „§ 1 ἀναδέξασθαι ἐνεργ. ἀναδεχθῆναι παθητ.“. „§ 2 ἀποδέξασθαι ἐνεργητ. ἀποδεχθῆναι παθητ.“. „§ 3 διαδέξασθαι ἐνεργητ. διαδεχθῆναι παθητ.“. „§ 4 εἰσδέξασθαι ἐνεργ. εἰσδεχθῆναι παθ.“. „§ 5 ἐκδέξασθαι ἐνεργ. ἐκδεχθῆναι παθητ.“. „§ 6 καταδέξασθαι ἐνεργ. καταδεχθῆναι παθ.“ (μεθ’ ὃ ἀκολουθεῖ ἐκ τοῦ περιοδικοῦ „Ἀκαδημίας“ μετενηνεγμένος παράγραφος: „προσδέξασθαι ἐνεργ. προσδεχθῆναι παθητ.“). „§ 7 ὑποδέξασθαι ἐνεργητ. ὑποδεχθῆναι παθητ.“. ΡΑΒ’: „δέξεσθαι, κτλ. ἐνεργ. δεχθῆσεσθαι, κτλ. παθητ.“. ΡΑΓ’ „δεχθῆναι ἀντὶ τοῦ δέξασθαι“ (παρὰ Γεωργίου Φραντζῆ, Κωνσταντίνῳ Πορφυρογεννήτῳ, ἐν τῇ πατριαρχικῇ Ἱστορίᾳ Κωνσταντινουπόλεως, Ἱερακοσοφίῳ (Teubner), καὶ Νικηφόρῳ Κωνσταντινουπόλεως, ὧν τὰ σχετικὰ χωρία παρέχει ὁ Κ. Σ. Κ.). ΡΛΔ’ „δέχεσθαι παθητ.“. ΡΑΓ’ (γράφει: ΡΑΕ’): „Περὶ τοῦ ἐπιρρή-

ματος μάλλον μετὰ συγκριτικῆς συντάξεως. “ Σημειωτέον, ὅτι τὸ μέγιστον μέρος τῶν μαρτυρίων, δι’ ὧν στηρίζει τὰς θέσεις αὐτοῦ ὁ Κ. Σ. Κ., εἶναι ἐλλημμένον ἐκ κειμένων τῶν μετ’ Ἀλέξανδρον χρόνων καὶ δὴ ἐκ τῆς Γραφῆς, ἐκ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐκ παντοίων βυζαντιακῶν φιλολογικῶν μνημείων. Ἐντεῦθεν καθίσταται καταφανὲς πόσον πολύτιμα εἶναι τὰ φιλολογικὰ ταῦτα κατάλοιπα τοῦ μακαριστοῦ διδασκάλου Κόντου καὶ παντὶ μὲν περὶ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα σπουδάζοντι, κατ’ ἐξοχὴν δὲ τοῖς περὶ τὴν μετακλασσικὴν (ὅπως λέγεται) καὶ βυζαντιακὴν φιλολογίαν ἐνδιατρίβουσι.

Αἰμιλίας Γ. Ζολώτα, Διορθώσεις. „Ἀθηνᾶ“. Τόμ. ΚΓ’ (1911), σελ. 88—91. — Ἀνακοινὸι διορθώσεις τοῦ πατρὸς αὐτῆς μακαρίτου Γεωργίου Ζολώτα εἰς τὰ Εὐσταθίου Θεσσαλονίκης, μικρὰ ἔργα (ἐκδοσις Tafel, Frankfurt a. M. MDCCCXXXII). Τὸ Χορταῖθεν φαίνεται προσερχόμενον ἐκ τοῦ Χορταῖτου βουνοῦ (ὅθεν καὶ ἡ μονὴ Χορταῖτου). Οὕτω δὲ Χορταῖτης εἶναι ὁ παλαιὸς βυζαντιακὸς τύπος (πλειστάκις μεμαρτυρημένος, ἰδὲ π. χ. Α. Δημητρίεσκαγο, Τυπικά. Κίεβ 1895, σελ. 689, ἐνθα δὴ ἀναγινώσκομεν: τὸ δίκαιον τοῦ ἀπὸ Χορταῖτου καταρρέοντος ὕδατος, ὅπερ χωρίον εἶναι σχετικὸν πρὸς τὸ ὑπὸ Γ. Ζ. διορθούμενον. — Πρβλ. ἐπίσης Χρονικὸν Ἰέρακος παρὰ Κ. Σάθφ, Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη. Τόμ. Α’, σελ. 257), οὐχὶ δὲ Χορτιάτης, ὡς ἀναφέρει ἡ Α. Γ. Ζ., ὅπερ εἶναι νεωτερικὸς δημῶδης τύπος. Ἐν τέλει ἐρμηνεύει ἡ Α. Γ. Ζ. βυζαντιακὸν μολυβδόβουλλον τοῦ ΙΑ’ αἰῶνος, ἐκδεδομένον παρὰ Schlumberger (Sigillographie byzantine, σελ. 149) παρέχον δὲ τὴν ἐπιγραφὴν:

ΤΗΣ ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΤΗΣ ΥΠΟΣΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΒΛΑΧΕΡΝΩΝ.

„Υποστροφῆς Δέσποινα — λέγει ὀρθῶς ἡ Α. Γ. Ζ. — σημαίνει ἀπλούστατα ἡ Δέσποινα τῆς Ἐπιστροφῆς ἢ τῆς Μετανοίας... θὰ ἦτο δὲ ἐπιθετον ἴδιον εἰκόνας, κατὰ συνέπειαν δὲ καὶ ἰδίου εὐκτηρίου ἢ παρεκκλησίον ἐν Βλαχέρναις, ὡς μανθάνομεν ἐκ τοῦ μολυβδοβούλλου...“

Ε. Α. Πεζοπούλου, Ἀνάλεκτα Φιλολογικά. „Ἀθηνᾶ“. Τόμ. ΚΓ’ (1911), σελ. 103—139. — Ὁ Ε. Α. Π. καθ’ ἡ δὴ ἀνγγελάμεν (τόμ. ΙΘ’, σελ. 12) ἔχει παρασκευάσει ἐπιμελῶς καὶ φιλοτίμως μεγάλην συναγωγὴν ὑπὲρ τῶν 10000 ἀθησανρίστων ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς λεξικοῖς λέξεων. Ἐκ τῆς συναγωγῆς ταύτης, προσεχῶς ἐν συνόλῳ ἐκδοθησομένης, δημοσιεύει ἐνταῦθα ἀποσπάσματα καὶ ἐν ἄλλοις ἀναλέκτοις πραγματεύεται περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς σημασίας λέξεων τινων. Ἡ ἐργασία τοῦ Ε. Α. Π. εἶναι ἐξόχως ἐνδιαφέρουσα διὰ τὰς ἡμετέρας σπουδὰς, καθ’ ὅσον κυρίως ἐρείδεται ἐπὶ παπυρολογικῶν καὶ ἐπιγραφικῶν μνημείων καὶ παντοίων βυζαντιακῶν κειμένων μέχρι τῆς Ἀλώσεως (ἐνίοτε μετὰ παρεκβολῶν σχετικῶν πρὸς τὰ ζῶντα γλωσσικὰ μνημεῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ). Τὸ ἐνταῦθα ἐκδιδόμενον τμήμα ἡδύνατο ἐν τισι σημείοις νὰ πλουτισθῇ ἔτι πλέον εἰς παραδείγματα, ἐὰν ὁ Ε. Α. Π. προελάμβανε νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὰ διάφορα γράμματα τῶν Ἀθωνικῶν μονῶν καὶ τὰ ὑπ’ ἐμοῦ ἐν τῇ „Βυζαντίδι“ (τόμ. Α’ καὶ Β’) ἐκδοθέντα τῶν μονῶν τῶν

Μετεώρων. — 'Επὶ τῶν καθ' ἑκαστον ἐπιτραπήτω νὰ παρατηρήσω τάκόλουθα. Τὸ ἐν σελ. 117: Κομνηνοδοουκοφυῆς καὶ δὴ τὰ Λουκοφυῆς καὶ Κομνηνοφυῆς εἶναι μυριόλεκτα ἐν βυζαντιακοῖς κειμένοις. Προκειμένου περὶ τοῦ τύπου μελισσοενόμιον σημειούσθω, ὅτι κεῖται καὶ ἀλλαχοῦ καὶ δὴ ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου Β' τοῦ Παλαιολόγου ἐν ἔτει 1319 ὑπὲρ τῆς πόλεως τῶν Ἰωαννίνων ἀπολυθέντι χρυσοβούλλῳ. Ὁ πρῶτος μάλιστα ἐκδότης τοῦ χρυσοβούλλου τούτου Α. Μουστοξύδης ἐν „Ἑλληνομνήμονι“ τόμ. Α' (1843—1853), σελ. 484 ὑποσημειοῖ: „Μελισσοεννόμιον· ἐκ τοῦ μέλισσα καὶ ἐννόμιον, τοῦτο δὲ παρὰ τὸ ἐννομος (= ὁ ἐν τινι τόπῳ νέμων ἢ βόσκων). Σημαίνει λοιπὸν τὸ ἐπὶ μελισσονομίας ἢ μελισσοκομίας τελούμενον. Εἶναι δὲ ἡ λέξις ἐσχηματισμένη ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον τῆς συνθέσεως μέρος, κατὰ τὸ στεγανόμιον παρὰ τὸ στεγανόμος.“ Καὶ ὁ Π. Ἀραβαντινός, Χρονογραφία τῆς Ἡπείρου, τόμ. Β', σελ. 306, ἀναδημοσιεύων τὴν αὐτὴν χρυσοβούλλον ὑπεσημείωσε: „Μελισσόενόμιον — φόρος δι' ἐκάστην κυψέλην μελισσῶν διὰ τὸ τρέφεσθαι ἐκ τῶν ἀνθέων τῶν ἀγρῶν.“ Ὡστε ἡ λέξις ἦτο ἤδη πρὸ πολλοῦ ἡρμηνευμένη καὶ ἔδει νὰ γίνῃ παραπομπή εἰς τοὺς προειρημένους λογίους Α. Μουστοξύδην καὶ Π. Ἀραβαντινόν. Ὁ Ε. Α. Π. θεωρεῖ τὸν τύπον μελισσονόμιον ὡς κακὴν γραφήν· καθ' ἡμᾶς εἶναι μᾶλλον δημωδέστερος τύπος. — Σχετικῶς πρὸς τὰ ἐν σελ. 125 κ. ἐ. λεγόμενα περὶ τοῦ διευλύτος, διευλυτῶ, διευλύτωσις προσθετέον, ὅτι ἔχομεν ἐνδιαφέρον μολυβδόβουλλον ὑπὸ τοῦ Schlumberger (Sigillographie de l'empire byzantin, σελ. 157) ὡς ἐξῆς ἀναγνωσκόμενον:

Τοῦ Κεραμέου πρακτέα διευλύ(τωση)
τοῦ πρὸς βασιλικὰς ἐντολάς, Θεοτόκε

ἐνθα ὁ μακαρίτης Α. Παπαδ. Κεραμεύς, ἐπειδὴ τὸ πανομοιότυπον παρ-
ουσιάζει ἀπλῶς: ΛΙΕΒΛΥ8, προέτεινε διευλύου, πλουτίσας οὕτω διὰ
μίας λέξεως τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικά, ὁ δὲ Β. Ἰέρωνστεδτ προέτεινε διευ-
λύτου = διευλύτου, ἢ διεκλύου. (Ἰδὲ Δελτίον τοῦ Ῥωσσικοῦ
´πουργείου τῆς Παιδείας, τόμ. 343, τεῦχος Σεπτεμ. 1912, τμήμα κλασσικῆς
φιλολογίας, σελ. 416—417). Κατ' ἐμὲ ἀναγνωστέον ἐν τῷ μολυβδοβούλλῳ
τούτῳ: διευλύτου. — Ἐν σελ. 138—139 προκειμένου περὶ τοῦ ρο-
δοδάφνης — ἀριδοδάφνης ἐλησμόνησεν ὁ Ε. Α. Π. νὰ εἴπῃ τι περὶ
τῆς Ἀροδαφνούσας καὶ τῶν τόσον γνωστῶν δημωδῶν ῥυμάτων τῶν
ἀναφερομένων εἰς αὐτήν, εἰ καὶ πραγματευόμενος διεξοδικῶς πως περὶ τῶν
ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ τύπων, οἵτινες προήλθον ἐκ τοῦ ροδοδάφνης. —
Περὶ δὲ τοῦ μυστολέκτης, σελ. 120—121, ἰδὲ καὶ τὸν ἐν τῇ Journal
international d'archéologie numismatique δημοσιευθέντα κατάλογον τῶν
βυζαντιακῶν μολυβδοβούλλων τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἑθνικοῦ Νομισματικοῦ Μου-
σείου — ὃν συνέταξεν ὁ Κ. Μ. Κωνσταντόπουλος — καὶ δὴ τοὺς
ἀριθμοὺς 398, 416.

† Κ. Σ. Κόντου, Παντοῖα Φιλολογικά. „Ἀθηνᾶ“. Τόμ. ΚΓ' (1911), σελ. 161—263. — Καὶ ταῦτα παρεσκευασμένα πρὸς ἐκδοσιν ἐκ τῶν χειρογράφων σημειώσεων τοῦ ἀοιδίμου διδασκάλου ὑπὸ τοῦ Δρος Χαρί-

τωνος X. Χαρατιωνίδου. Ἐκ τῶν ἀναλέκτων τούτων, ἅτινα — καὶ πάλιν τονίζω τὸ πρᾶγμα — λίαν συναφῇ πρὸς τὰς ἡμετέρας σπουδὰς εἶναι, διότι κατὰ μέγα μέρος εἰς τὰ τοῦ μεταγενεστέρου καὶ τοῦ βυζαντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀναφέρονται, μνημονευτέα ἐνταῦθα τάδε: § 1: καταλιθοῦν — καταλιθοῦσθαι. — § 2: καταλεύειν — καταλεύεσθαι. — § 3: λεύειν — λεύεσθαι. — § 4: λιθοβολῶ — λιθοβολοῦμαι καὶ λιθάζω — λιθάζομαι. Τὰ περὶ τῶν ἐπιθέτων σῶος πλέως, καὶ τῶν διαφόρων αὐτῶν τύπων.

Σκεύουν Ζερβοῦ, Ἀετίου Ἀμιδηνοῦ λόγος ἐνατος. „Ἀθηνᾶ“. Τόμ. ΚΓ' (1911), σελ. 265—392. — Πραγματεύεται ὁ λόγος οὗτος περὶ τῶν κατὰ τὸ στόμα τῆς κοιλίας παθῶν καὶ αὐτῆς τῆς κοιλίας καὶ ἐντέρων. Ἡ δ' ἐκδοσις γίνεται οὐχὶ ἐπὶ τῇ βάσει πάντων τῶν τυχόν γνωστῶν χειρογράφων τοῦ κειμένου, ἀλλ' ἐπὶ τῇ βάσει μόνον τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2191 ἱατρικοῦ κώδικος τῶν Παρισίων [Π] καὶ ἐπιβοηθητικῶς τοῦ Cod. Graec. Fol. 37 № 273 τοῦ Βερολίνου [B], διότι ὁ ἐκδότης Σ. Ζ. νομίζει, ὅτι ὁ παρισιακὸς κώδιξ εἶναι „ἢ μῆτρε σχεδὸν ἀπάντων τῶν ἀπανταχοῦ νῦν ὑπαρχόντων ἀντιγράφων τοῦ Ἀετίου“. Ὁ Σ. Ζ. ἐκδίδων τὸ κείμενον τοῦ ἐνάτου λόγου τοῦ Ἀετίου ἐνταῦθα, ὑπισχνέται προσεχῶς νὰ παράσχη τὰ προσήκοντα ὑπομνήματα εἰς αὐτόν.

Textgeschichte der Bibliothek des Patriarchen Photios von Konstantinopel. I Teil. Die Handschriften, Ausgaben und Übertragungen von **Edgard Martini** (Des XXVIII Bandes der Abt. der phil.-hist. Klasse der Königl. Sächs. Gesell. der Wiss. № VI) mit 8 Tafeln. Leipzig, B. G. Teubner 1911, σ. 133. 7 M. — Βιβλιοκρισία ὑπὸ I. E. Καλιτσουνάκι, ἐν „Ἀθηνᾶ“, τόμ. ΚΓ' (1911), σελ. 447—449. — Τὸ ἐπώνυμον τοῦ Ζακύνθου λογίου, ὅστις ποτὲ εἶχε μελετήσῃ γενικὴν τὴν ἐκδοσιν τῶν ἔργων τοῦ Φωτίου εἶναι οὐχὶ Κατήφορος, ὥς σημειοῦται ἐν σελ. 449, ἀλλὰ μᾶλλον Κατήφορος (1685;—1763). Περὶ τούτου ἰδὲ προχείρως K. N. Σάθα, Μεσαιωνικὴ Φιλολογία. Πλείστερα παρὰ Λεωνίδα Ζῶη, Γλωσσάριον Ζακύνθου (ἐν τῇ οἰκείᾳ λέξει) καὶ N. Κατραμῆ, Φιλολογικά Ἀνάλεκτα Ζακύνθου, Ἐν Ζακύνθῳ 1880, σ. 345—348. Περὶ τοῦ Κατηφόρη ὑποσημειοῖ ὁ I. E. K. „Ἐν Ζακύνθῳ θὰ ἦτο διάκονος καὶ ἐν Βενετίᾳ ἱερεὺς· οὐχὶ δὲ τὸ ἀντίθετον, ὥς φέρεται ἐν ὑποσημείωσει τοῦ βιβλίου [τοῦ Martini] (σελ. 123).“ Τὸ πρᾶγμα θὰ ἡδύνατο ἀμέσως νὰ ἐξελεγχθῇ διὰ τῆς ἀναδρομῆς εἰς τὸ βιβλίον τοῦ I. Βελούδου, Ἱστορικὸν ὑπόμνημα περὶ τῆς ἐν Βενετίᾳ ἀποικίας τῶν ὀρθοδόξων Ἑλλήνων (Ἐν Βενετίᾳ 1872, σ. 170—2), ἐνθα σειρὰ τῶν 85 ἐφημερίων τῆς ἀποικίας ταύτης μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1527 καὶ 1868. Ἐν τῇ ἀναγραφῇ τῶν ἐφημερίων τούτων ὁ Ἀντώνιος Κατηφόρος ἐλλεῖπει παντελῶς. Ἀναγράφεται δ' ὁμοῦς ἐπὶ τοῦ Βελούδου, ἐνθ' ἂν. σελ. 117, μεταξὺ τῶν διδασκάλων τοῦ φροντιστηρίου Θωμᾶ Φλαγγίνη καὶ ὡς δὴ καὶ ὡς ἱεροκέρυξ ἐν ἔτει 1718. Ἐν Βενετίᾳ διέτριψεν ὁ Κατηφόρος κατ' ἐπανάληψιν. Κατὰ τὴν περὶ τὸ ἔτος 1718 ἐν Βενετίᾳ διατριβὴν του ὡς ἱεροκέρυξ φαίνεται τετιμημένος καὶ διὰ τῆς ἱερουσύνης. Ἐν Ζακύνθῳ, κατὰ τὰ 1725—1730 καὶ ἴσως πάλιν

κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του, ὁ Ἀντώνιος Κατηφόρης εἶχε τὸν τίτλον τοῦ πρωτοπαπᾶ.

N. Bănescu, Quelques morceaux inédits d'Andreas Libadénus. „Βυζαντίς“, τόμ. Β' (1911—1912), σελ. 358—395. — Ἐκ τοῦ κώδικος graecus monacensis 525 ἐκδίδει ὁ Ν. Β. τὰκόλουθα μικρὰ ἔργα τοῦ κατὰ τὸν ΙΔ' αἰῶνά ἀκμάσαντος ἐν Τραπεζοῦντι χαρτοφύλακος Ἀνδρέου Λιβαδηνοῦ: 1) „Ὁμολογία πίστεως μερικῇ, ἐκτεθεῖσα κατὰ πεῦσίν μοι γεγонуῖαν ἐν μιᾷ κατὰ σύννοψιν...“ 2) „Εὐχὴ λιμῶ καὶ λοιμῶ καὶ φθορᾷ καὶ ζᾶλῃ καὶ τρικυμίᾳ καὶ ἀνομβρίᾳ καὶ κακώσει λαοῦ, γεγονυῖα αὐθωρὸν...“ 3) „Τῷ πανοσιωτάτῳ πατρὶ... τῷ ἐν ὑψηλῷ [γρ. Ὑψηλῷ] Κερασούντος ἱερεῖ μονοτρόπῳ Γερασίμῳ...“ 4) Τῷ αὐτῷ Κερασούντος ἐν ὑψηλῷ [γρ. Ὑψηλῷ] Γερασίμῳ ἱερῷ μονοτρόπῳ φω[στῆρι] Τραπεζουντιῷδεν Ἀνδρέου χαρτ[οφύλακος].“ 5) „Αὐθωροὶ γεγενῆσθαι... κατ' αὐτὴν τὴν πανένδοξον νύκτα τῆς παννυχίδος στίχοι εἰς τὴν ἄφραστον μετὰστασιν τῆς... Θεομήτορος.“ 6) „Κατὰ σύννοψιν γενόμενοι ἱαμβοὶ πρὸς αὐτῇ τῇ ἱερᾷ παννυχίδι τῶν ἐνδόξων γενεθλίων τῆς Θεομήτορος.“ 7) „... Πόνημα βραχὺ καὶ οἰκτρὸν ἱκετήριον διὰ στίχων ἱαμβῶν εἰς τὸν κοσμοσώστον καὶ Θεῖον εὐαγγελισμὸν τῆς ἀγνῆς Θεοτόκου... καθ' ἣν γέγονεν νῦν καὶ ἡ τῆσδε τῆς ἑορτῆς ἐπὶ νύμῳ ἰδρυμένου νέου ναοῦ τῶν ἐγκαινίων πανήγυρις καὶ πάννυχος ὥδῃ συνδεδράμηκεν“ (Ἀναφέρεται τὸ τελευταῖον κείμενον τοῦτο εἰς ἀνακαινίσιν τῆς ἐν Τραπεζοῦντι ἐκκλησίας τῆς Χρυσοκεφάλου καὶ θὰ ἔχωμεν προσεχῶς εὐκαιρίαν περὶ οὗτου καὶ ἡμεῖς νὰ τὰ δέοντα διαλάβωμεν). — Ὁ Ν. Β. ἐν σελ. 359—365 πραγματεύεται εἰσαγωγικῶς περὶ τῶν κειμένων, ἅτινα ἐκδίδει.

Στεφάνου Ν. Δραγοῦμη, Θεοδώρου Δούκα Λασκάρεως ἐπιτάφιος εἰς Φρεδέρικον Β' βασιλέα τῶν Ἀλαμανῶν. „Βυζαντίς“. Τόμ. Β' (1911—1912), σελ. 404—413. — Σ. Ν. Δ. ἐκδίδει τὸ δεύτερον, διωρθωμένον καὶ ἡρμηνευμένον ἐν πολλῷ, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος κείμενον, ὅπερ τὸ πρῶτον ἐν ἐπιμέτρῳ καὶ ὡς ἐν παρέργῳ εἶχεν ἐκδώσει ὁ Ι. Β. Παπαδόπουλος (Théodore II Laskaris, Empereur de Nicée. Ἐν Παρισίοις 1908). Τοῦ κειμένου προστάσσει ὁ Σ. Ν. Δ. εἰσαγωγὴν (σελ. 404—405), ἐν ᾗ δικαίως χαρακτηρίζεται τοῦτο ὡς ἀληθῶς πρωτότυπος τὸ εἶδος ἐπιτάφιος.

P. N. Papageorgiu, Zu Eustathios. „Byzantinische Zeitschrift“. Τόμ. XIX (1910), σελ. 12. — Διορθωτικὰ εἰς τὴν ἔκδοσιν Tafel. (Frankfurt a. M. MDCCCXXXII).

Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου, Διορθωτικὰ εἰς Ἀθανάσιον Χατζίκη. „Byzantinische Zeitschrift“. Τόμ. XIX (1910), σελ. 13—14.

Φιλαρέτου Κουρίτου, Τὸ χριστιανικὸν σχολεῖον. „Τρεῖς Ἱεράρχαι“ (περιοδικὸν Ἀθηνῶν), ἀριθ. 3. — Καὶ τινα πρόχειρα περὶ τῆς θρησκευτικῆς ἐκπαιδεύσεως κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς Χρόνους.

Aug. Mayer, Zu Psellos. „Βυζαντίς“. Τόμ. Β' (1911—1912), σελ. 396. — Ὁ Α. Μ. ἐπιφέρει παρατηρήσεις τινὰς εἰς τὰ ὑπὸ Σπυρίδωνος Σ. Βάση ἐν „Βυζαντίδι“ (τόμ. Β', σελ. 225—230. — Πρβλ.

„Βυζαντινὰ Χρονικά“, τόμ. ΙΗ', σελ. 2) δημοσιευθέντα κριτικά καὶ ἐρμηνευτικά εἰς τὸν λόγον τοῦ Ψελλοῦ πρὸς Πόθον βεστιάρχην περὶ τοῦ ῥητορικοῦ χαρακτήρος Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, ὃν λόγον αὐτὸς ὁ Α. Μ. ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ μεταξὺ ἐν τῇ Byzantinische Zeitschrift, τόμ. XX (1911). σελ. 27 κ. ἐ.. Ὁ Α. Μ. τονίζει, ὅτι αἱ πλείσται τῶν ὑπὸ Βάσῃ προταθεισῶν διορθώσεων βεβαιοῦνται καὶ ὑπὸ τῶν χειρογράφων. Ἐκ τῶν λοιπῶν διορθώσεων, ἃς προέτεινεν ὁ Βάσης, μόνον τὸ: τοῦ τ' οὐ (ἰδὲ „Βυζαντίδος“ τόμ. Β', σελ. 227) εὗρίσκει ὁ Α. Μ. ὡς „verfehlt“ καὶ ἐμμένει εἰς τὸ παραδεδομένον: τοῦ το. Ἀλλ' ὅτι πράγματι τοῦ τ' οὐ γραπτέον περὶθεταί τις ἐκ σημειώματος τοῦ Σ[πυρίδωνος] Βάσῃ δημοσιευθέντος ἐν „Βυζαντίδι“ τόμ. Β' (1911—1912) σελ. 396 ἀμέσως μετὰ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος σημείωμα τοῦ Α. Μ.

Γ. Μανοῦλοβίτς, Μελέται περὶ τοῦ συγγράμματος De administrando imperio τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου VII τοῦ Πορφυρογεννήτου. Μελέτη Α' (σερβιστὶ), „ἤτοι κροατιστὶ“. Ἐν τῇ „Ράδ“ τῆς Νοτιοσλαβικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν τόμ. ΡΠΒ' (1910), σελ. 1—65. — Ἰδὲ καὶ τὴν κριτικὴν τοῦ ὕψηγητοῦ D. N. Anastasijević ἐν τῇ „Βυζαντίδι“ τόμ. Β' (1911—1912), σελ. 519.

Σ[πυρίδωνος] Βάσῃ, Ἀναγνώστου Παρασημειώματα. „Βυζαντίς“. Τόμ. XX (1911—1912), σελ. 449—451. — Α') Εἰς τὴν Byzantinische Zeitschrift, τόμ. Κ' (1911), σελ. 115 κ. ἐ.. Εὐστοχῶτατοι διορθώσεις εἰς τὰ ἐκεῖ δημοσιευθέντα τεμάχια ἐκ τῶν Διηγητῶν Χρυσολωρᾶ. Ἐν δὲ παρατηρήσεις εἰς τὸ ἐν τῷ αὐτῷ τόμῳ τῆς B. Z. σελ. 189 δημοσιευθὲν ἄρθρον: Ein Athosbild in der geistlichen Schatzkammer der Wiener Hofburg. — Β') Εἰς „Βυζαντίδα“ τόμ. Β' (1911—1912), σελ. 138. Διορθώσεις τινὲς εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ Δρος Joh. B. Aufhauser: „Eine apokalyptische Vision des Hl. Georg“.

Σ[πυρίδωνος] Βάσῃ, Εἰς Ζωναράν. „Βυζαντίς“. Τόμ. Β' (1911—1912), σελ. 451—452. — Περὶ τῆς ἐρμηνείας καὶ τῆς ὀρθῆς γραφῆς χωρίων τινὸς τοῦ Ζωναρᾶ XV. 25 (σελ. 401 Dindorf) ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν γραφέντων ὑπὸ Ἰ. Καλιτσούνάκι ἐν Berliner philologische Wochenschrift, 1912, σελ. 213—214.

Σ[πυρίδωνος] Βάσῃ, Τῶν εἰς Γεώργιον τὸν Ἀκροπολίτην διορθωτικῶν ἐπιμέτρων. „Βυζαντίς“. Τόμ. Β' (1911—1912), σελ. 453—456. — Σημπλήρωμα εἰς τὴν πραγματείαν „Εἰς Γεώργιον Ἀκροπολίτην διορθωτικά“, ἣν ὁ Σ. Β. ἐξέδωκεν ἐν τῇ Ἐπετηρίδι τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν διὰ τὸ ἔτος 1906 (καὶ ἐντεῦθεν εἰς ἴδιον τεῦχος). Ὅπως ἡ πραγματεία ἐκεῖνη οὕτω καὶ τὸ προκείμενον συμπλήρωμα αὐτῆς παρέχει νέαν σειρὰν ἀγχινουστάτων διορθώσεων εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ἀκροπολίτου ὑπὸ Aug. Heisenberg καὶ δὴ εἰς τὸν δεύτερον τόμον αὐτῆς. Ὁ Σ. Β. ἔχει ὑπ' ὄψιν ἤδη καὶ τὴν ἔσοχον διατριβὴν τοῦ K. Kurtz „Handschriftliches und Textkritisches zu den Opuscula des Georgios Akropolites“, ἣς ἐνία χωρία συζητεῖ ἀντιλέγων πρὸς τὰ ὑπὸ K. Kurtz προτεινόμενα ἢ συμπληρῶν ταῦτα.

Σπυρ. Π. Λάμπρου, *Παλαιολόγεια καὶ Πελοποννησιακὰ ἐξ ἑκατὸν καὶ ὑπερέκεινα βιβλιοθηκῶν καὶ ἀρχείων νῦν τὸ πρῶτον τὰ πλεῖστα ἐκδιδόμενα*. Τόμ. Α', τεύχος α'—δ', σελ. 1—255. Τόμ. Β', τεύχος α'—ε', σελ. 1—320. Ἐν Ἀθήναις-Λειψία, παρὰ Harrassowitz 1912. Εἰς 8-ον. — Ἀνάλυσιν τῆς ἐνδιαφερούσης συλλογῆς ταύτης κειμένων καὶ τὰς παρατηρήσεις ἡμῶν εἰς ταῦτα θέλομεν ἐπιφέρει εὐθὺς ὡς ἀποπερατωθῇ ἡ ὅλη συλλογή, τὴν ὅποian θὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ Ἱστορία τοῦ Λεσποτάτου τῆς Πελοποννήσου.

Σίμου Μενάρδου, *Περὶ τοῦ Θρήνου τῆς Κύπρου*. „Δελτίον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος“. Τόμ. Ζ'. Τεύχος ΚΕ' (1909—1910), σελ. 65—68. — Κατὰ τὸ 1906 ὁ Σ. Μ. ἐν τῷ 5' τόμῳ (σελ. 405—432) τοῦ προμνημονευθέντος Δελτίου, ἐδημοσίευσεν ἐξ ἀντιγράφου κολοβοῦ (εὗρισκομένου εἰς χεῖρας τοῦ κ. Μιχαήλ Ζερβίδου) 177 στίχους ἀνεκδότου ποιήματος ἀναφερομένου εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἄλωσιν τῆς Κύπρου. Ἐν τῇ εἰσαγωγῇ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ποιήματος τούτου ὁ Σ. Μ. ἐχαράκτηρισεν αὐτὸ ὡς ἔργον ἀγνώστου σιχουργοῦ, συγχρόνου τῆς ἀλώσεως τῆς Κύπρου ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἐπιχειρήσαντος νὰ γράψῃ *Θρήνον* κατὰ τοὺς γνωστοὺς *Θρήνους* τῆς Ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ προηγουμένως τῆς Θεσσαλονίκης. Ἡδὴ διὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος δημοσιεύματος αὐτοῦ ὁ Σ. Μ. ἀνακοινῶι, ὅτι ἀνεκάλυψε τὸν σιχουργὸν τοῦ *Θρήνου* τῆς Κύπρου, πράγματι σύγχρονον τῆς ἀλώσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων. Εἶναι δὲ αὐτὸς ὁ Σολομὼν Ῥαδινός, καταγόμενος ἐκ τῆς Κυπριακῆς κώμης Ποταμιάς, περὶ οὗ διεξοδικὰς ὁπωσοῦν εἰδήσεις παρέχει ὁ υἱὸς αὐτοῦ Νεόφυτος Ῥαδινὸς ἐν τῷ δυσσευρέτῳ σήμερον βιβλίῳ αὐτοῦ τῷ ἐπιγραφομένῳ: „Περὶ ἡρώων, στρατηγῶν, φιλοσόφων, ἀγίων καὶ ἄλλων ὀνομαστῶν ἀνθρώπων, δπου εὐγέχασιν ἀπὸ τὸ νησί τῆς Κύπρου. Ἐτυπώθη ἐν Ῥώμῃ παρὰ Μασκάρδω ἔτει τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, αχρθ'“ (εἰς 12-ον, σελ. 1—203, αἱ σχετικαὶ πρὸς τὸν Σολομὼν Ῥαδινὸν εἰδήσεις ἐν σελ. 154—155). Ἐπειτα ὁ Σ. Μ. παραθέτει ἐρμηνευτικὰ τινὰ εἰς τὸν *Θρήνον* παρατηρήσεις περὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἀρχαῖσμων καὶ τῶν Κυπραϊκῶν ιδιωτισμῶν. Ἐν τέλει διορθοῦνται τυπογραφικὰ τινὰ σφάλματα, ἅτινα εἰσέφρησαν εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ *Θρήνου*.

Ἀ. Παπαδοπούλου Κεραμέως, *Δύο Βυζαντινὰ Κάλαντα*. „Λογογραφία“. Τόμ. Α' (1909—10), σελ. 564—567. — „... Δύο δεκασύλλαβα ἐγκώμια, τοῦτ' αὐτὸ δορταστικά, οἷα τὰ νῦν συνήθη, παλαιο-βυζαντινῆς ὄντα ἐποχῆς...“ ἐκδίδονται ἐκ τοῦ κώδικος 116 τῆς ἐν τῇ κεντρικῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ πατριαρχείου Ἱεροσολύμων συλλογῆς χειρογράφων προερχομένων ἐκ τῆς μονῆς τοῦ Σταυροῦ. Περὶ τῶν καλάνδων τούτων, ἅτινα δὲν φαίνονται παλαιοβυζαντινὰ, ὑπεσχέθη ἤδη ἰδίαν μελέτην ὁ ἐν Βερολίνῳ ὑφηγητὴς τῆς κλασσικῆς καὶ Βυζαντιακῆς φιλολογίας κ. Dr Paul Maas, δημοσιευθησομένην διὰ τῆς „Βυζαντιδος“.

Ἀ. Παπαδοπούλου Κεραμέως, *Δημῶδες Βυζαντινὸν ᾄσμα αἰνιγματῶδες ἐκτιθέμενον διηγηματικῶς παραβο-*

λήν *τινα*. „*Λαογραφία*“. Τόμ. Α' (1909—1910), σελ. 567—573. — „Τὸ ἀπὸ διαφόρους ἐπόψεις περιέργον τοῦτο ἔξμα, ἀπὸ δὲ γλωσσικῆς ἐπόψεως οὐχὶ μικροῦ λόγου ἄξιον, παλαιοβυζαντινὸν προφανῶς ὄν καὶ παλαιότερον ἴσως οὐχὶ τοῦ δυοκαδεκάτου αἰῶνος...“ ἐκδίδεται κατὰ τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 301 κώδικα τῆς Ἀθωνικῆς μονῆς τοῦ Διονυσίου, ὅστις κώδιξ ἐγγράφη κατὰ τὸν ΙΓ' (οὐχὶ δὲ ὡς ὁ Σπυρ. Π. Δάμπρος ἐσφαλμένως γράφει κατὰ τὸν ΙΕ') αἰῶνα. Ἐν τέλει, σελ. 572—3, ὁ Α. Π. Κ. ἀναγράφει τὰς ἐν τῷ στιχουργήματι ἀπαντώσας ἀξίας προσοχῆς λέξεις. — Ἰδὲ τὰ σχετικῶς πρὸς τὸ δημοσίευμα τοῦτο παρατηρηθέντα ὑπὸ Φαίδωνος Κουκουλῆ ἐν „*Λαογραφίας*“ τόμ. Β' (1910—1911), σελ. 195—197, ὑπὸ τῆς διευθύνσεως τοῦ περιοδικοῦ τούτου, αὐτόθι σελ. 197—198, 477, καὶ ὑπὸ Δημ. Εὐαγγελίδου, αὐτόθι, σελ. 475—477.

Ἀ. Παπαδοπούλου Κεραμέως, *Αἱ τοῦ σώματος ἐλαίαι*. „*Λαογραφία*“. Τόμ. Α' (1909—1910), σελ. 578—579. — Ἐν πρώτοις ἐκτίθενται ἐκ βυζαντιακῶν χειμένων γενικά *τινα* περὶ τῶν τοῦ σώματος ἐλαίων, μεθ' ὃ συνταγμάτιον περὶ αὐτῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπ' ἀριθ. 180 (τοῦ ΙΑ' αἰῶνος) καὶ 575 (τοῦ ΙΖ' αἰῶνος) κωδίκων Πειτροπόλεως. — Ἰδὲ τὰς ἐν τέλει ἐπισυναπτομένας σημειώσεις τῆς διευθύνσεως τῆς „*Λαογραφίας*“, καθ' ἃς τὸ συναγμάτιον τοῦτο „περὶ ἐλαίων τοῦ σώματος“ εἶχεν ἐκδοθῇ ἤδη πρότερον ἐν ἐπιμέτρῳ τῆς Ποικίλης Ἱστορίας τοῦ Αἰλιανοῦ ὑπὸ Καμίλλου Πετρούσκου (ἐν Ῥωμῇ 1545, φ. 110β—111α).

Ἀ. Παπαδοπούλου Κεραμέως, *Καὶ σάριος ὁ Δαπόντες* καὶ ὁ ἐκδότης τοῦ „*Καθρέπτου Γυναικῶν*“. „*Λαογραφία*“. Τόμ. Α' (1909—1910), σελ. 582—584. — Ἐπιστολὴ τοῦ Κ. Δαπόντε (ἐκ τοῦ αὐτογράφου τούτου κώδικος τοῦ „*Ζωγραφείου*“ ὑπ' ἀριθ. 32) πρὸς τὸν ἡγούμενον τῆς ἐν Ἱαστρὶ ἱερᾶς μονῆς τοῦ Γ' αλατᾶ (μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου), ὑπὸ χρονολογίαν 1767 Ἀπριλίου 25, παρέχει εἰδήσεις τινὰς σχετικὰς πρὸς τὴν ἐκδοσιν τοῦ γνωστοῦ Δαποντείου ἐπιμέτρου ἔργου, ὅπερ ἔχει τὸν τίτλον „*Καθρέπτου Γυναικῶν*“ καὶ ἐξεδόθη εἰς δύο τόμους Ἐνετῆσι τῷ 1766.

Κωνστ. Α. Παπαϊωαννίδου, „*Ἄσματα δημοτικὰ Σφζοπόλεως*“. „*Λαογραφία*“. Τόμ. Α' (1909—1910), σελ. 585—659. — Τὸ ὄλον 78 ἔξματα, ποικίλα, ὧν *τινα* λίαν ἐνδιαφέροντα, παραλλαγαὶ τοῦ ἀκριτικοῦ καὶ ἀπελατικοῦ κύκλου. Πολλαχοῦ ἀξιόλογοι σημειώσεις τοῦ Κ. Α. Π. καὶ δὴ τῆς διευθύνσεως τῆς „*Λαογραφίας*“.

Γ. Ἰακ. Καλαϊσάκη, Ἡ βράκα. *Μηνιαῖον παράρτημα* τῆς ἐφημερίδος „*Ἀθήναι*“ τοῦ 1908, σελ. 1481—1488. — Πρόκειται περὶ τοῦ γνωστοῦ ἐνδύματος περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν φοροῦσι τοῦτο ἐν Κρῆτῃ Χριστιανοὶ καὶ Μωαμεθανοί, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, παρέχει ὁ Γ. Ι. Κ. ἐνδιαφερούσας εἰδήσεις. — Ἰδὲ τὰ διεξοδικῶς περὶ τοῦ ἄρθρου τούτου σημειωθέντα ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου ἐν „*Λαογραφίᾳ*“ τόμ. Α' (1909—1910), σελ. 661—670.

Σπ. Εμ. Στάθη, *Συμβολὴ εἰς τὸ ποίημα τοῦ Ἀπολλωνίου* καὶ Ἀρχιστράτας. „*Λαογραφία*“. Τόμ. Α' (1909—1910), σελ.

683—685. — Δημοσιεύονται 50 στίχοι, ὑπηρευμένοι ὑπὸ τῆς ἐξ Ἡρακλείου τῆς Κρήτης γραίας Ἑλένης Μπογιατζή, οἵτινες ἀποτελοῦσιν νέαν τινὰ παραλλαγὴν τοῦ ποιήματος τοῦ Ἀπολλωνίου καὶ τῆς Ἀρχιστράτας, ὅπερ ἐξεπήγασεν ἐκ τῆς „Ριμάδας Ἀπολλωνίου τοῦ ἐν Τύρῳ“.

Ἀναστασίας Ι. Κουκουλέ, Ὁ Μαυριανὸς καὶ ὁ Βασιγεάς (Δημῶδες χρητικὸν ἄσμα). „Λαογραφία“. Τόμ. Α' (1909—1910), σελ. 685—688. — Ἐν τέλει, σελ. 687—8, περὶ τῶν διαφόρων παραλλαγῶν τοῦ ἀκριτικοῦ τούτου ἄσματος, πλὴν τῶν ὑπὸ τῆς Α. Κ. ἀναγεγραμμένων, παραθέτει σημείωμα ὁ καθηγητὴς Ν. Γ. Πολίτης. Πρόσθετες καὶ τὴν Πατμιακὴν παραλλαγὴν τὴν ὑπὸ τοῦ Μαλανδράκη ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας (τόμ. Γ', σ. 345—347) καὶ τὴν ὑπὸ Καμπούρογλου (Ἱστορία τῶν Ἀθηναίων, τόμ. Α', σ. 304—6).

Χ. Π. Κορύλλου, Παραλλαγὴ ἀκριτικοῦ ἄσματος. „Λαογραφία“. Τόμ. Α' (1909—1910), σελ. 688. — Καθ' ἃ τοῦτο ἔδεται ἐν Πάτραις τῆς Πελοποννήσου.

Σ. Δέ Βιάζη, Ρίμνες. „Λαογραφία“. Τόμ. Α' (1909—1910), σελ. 688—9. — Δημῶδες ἄσμα ἐκ χειρογράφου, τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΘ' αἰῶνος (εὐρεθέντος ἐν Γαστουρίῳ τῆς Κερκύρας, τανῦν ἐναποκειμένου ἐν τῇ Φωσκολιανῇ Βιβλιοθήκῃ Κερκύρας).

Χρ. Γ. Γουγούση, Βουλγαρικὸν ἄσμα περὶ τοῦ Μπολὲν Ντοϊτσίν. „Λαογραφία“. Τόμ. Α' (1909—1910), σελ. 690—691. — Περίληψις τοῦ ἄσματος τούτου (ἐτι δὲ καὶ σημειώσεις εἰς αὐτὸ ὑπὸ τῆς διευθύνσεως τῆς „Λαογραφίας“).

Ἰεξεκιήλ Βελανιδιώτου, Δύο δημῶδεις παροιμίαι. Τόμ. Α' (1909—1910), σελ. 693—694. — Περὶ τῶν ἐν τῷ δήμῳ Ἀλαγονίας τῆς Μεσσηνίας λεγομένων παροιμιῶν: Α') „Πίσκοπος κρεμᾶμενος ἔγραφε κι ἀπόγραφε“. Β') „Πίσκοπε τοῦ Ἀμαλᾶ, χωρὶς νοῦ δίχως μυαλᾶ, τὰ λιανὰ δὲν ἤθελες τὰ μεγαλὰ γύρευες [γύρνα τὸ χερσόμυλον, κούνα τ' ἀραπόπουλο]“. Εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Ι. Β. σημειούμενα ἐπισυνάπτει ὁ Ν. Γ. Πολίτης] διεξοδικὰς εὐστόχους παρατηρήσεις περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ διαδόσεως τῶν παροιμιῶν τούτων. Πρόσθετες, ὅτι διατύπωσιν τις τῆς παροιμίας ταύτης κείται καὶ ἐν τῷ κώδικι 19 τῆς ἐν Ἀροανίᾳ μονῆς τῶν Ἀγίων Θεοδώρων. (Ἰδὲ Νίχον Α. Βέην ἐν τῇ Ἐπετηρίδι τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου „Παρνασσῶς“. Ἔτος Θ'. Ἐν Ἀθήναις 1906, σελ. 71).

Χρ. Παντελίδου, Κυπριακαὶ παραδόσεις. „Λαογραφία“. Τόμ. Α' (1908—1910), σελ. 697—698.

Χρ. Παντελίδου, Κυπριακαὶ ἐπῳδαί. „Λαογραφία“. Τόμ. Α' (1909—1910), σελ. 698—700. — Ἐνδιαφερόνται καὶ διὰ τὴν μελέτην τῶν βυζαντικῶν ἐπῳδῶν.

Στ. Ν. Δραγούμη, Οἱ διαδορατισμοὶ παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς. „Λαογραφία“. Τόμ. Α' (1909—1910), σελ. 701. — Σημειοῖ σχετικὸν χωρίον ἐκ τῆς Χρονικῆς Συγγραφῆς τοῦ Γεωργίου Ἀκροπολίτου (σ. 102 Bonn. 95 Heisenberg).

Ἡρώδη Δ. Ῥοδοπούλου, Ἀχαϊκὴ ἐπωδὴ τῶν καμπῶν καὶ τῶν ἐντόμων. „Λαογραφία“. Τόμ. Α' (1909—1910), σελ. 700. — Εἶναι ἔμμετρος.

Παναγῇ Ἀωρεντζάτου, Κεφαλλήνων ὀνόματα. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911), σελ. 27—34. — Ἐξετάζει μετὰ μεθόδου ὁ Π. Α. κατὰ πόσον ἐπέδρασεν ἐπὶ τὰ ἐπώνυμα τῶν Κεφαλλήνων ἡ φωνητικὴ τοῦ γλωσσικοῦ ιδιώματος τούτων καὶ κατὰ πόσον μετέβαλεν ἡ μεταβάλλει ταῦτα.

Δ. Παπαγεωργίου, Αἱ ἀπόκρεω ἐν Σκύρῳ. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911), σελ. 35—47. — Εἰς συμπλήρωσιν καὶ ἐπανόρθωσιν τῶν διαληφθέντων ὑπὸ J. C. Lawson (The Annual of the British School at Athens № VI, 1899—1900, σελ. 125—7) καὶ R. M. Dawkins (Ἀντόθι, № XI, 1904—1905, σελ. 72—4. — Πρβλ. καὶ Journal of the Hellenic Studies, τόμ. XXVI, σελ. 202 καὶ ἐξῆς). Ἐν τέλει σημειώσεις καὶ ἐπανορθώσεις τινὲς τῆς διευθύνσεως τῆς „Λαογραφίας“. Τὸ ἄρθρον τοῦ Δ. Παπαγ. κοσμεῖται καὶ ὑπ' εἰκόνων, αἵτινες καθιστῶσιν αὐτὸ ἔτι μᾶλλον ἐνδιαφέρον.

Στίλπωνος Π. Κυριακίδης. Τὰ κατὰ τὸν γάμον ἔθιμα ἐν Γκιουμουλτζίνῃ. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911), σελ. 48—59. — Πρόκειται περὶ τῆς ἐν Θράκῃ κωμοπόλεως. Τὸ ἄρθρον περιέχει καὶ τινα γαμήλια ἄσματα.

Χρ. Γ. Παντελίδου, Ἀκριτικὰ ἄσματα τῆς Κύπρου. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911), σελ. 60—81. — Τὸ ὄλον 7, διεξοδικὰ καὶ ὄντως πολὺτιμα λαογραφικὰ κείμενα.

Στίλπ. Π. Κυριακίδου, Ἄσματα δημοτικὰ Γκιουμουλτζίνας τῆς Θράκης. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911), σελ. 81—88. — Τὸ ὄλον 8 ἄσματα. Ἐν τέλει, σελ. 88, ἐπισυνάπτει ὁ Σ. Π. Κ. γλωσσικὰς τινας παρατηρήσεις εἰς αὐτά. Ἡ δὲ διευθύνσις τῆς „Λαογραφίας“ ἦτοι ὁ Ν. Γ. Πολίτης παραθέτει διαφόρους ἄλλας παρατηρήσεις περὶ τῶν ἄσμάτων τούτων καὶ δὴ ἀναγραφὴν τῶν ἐκδεδομένων παραλλαγῶν αὐτῶν. Τοῦ ὑπ' ἀριθ. 6 ἄσματος ἀναγραφτέα καὶ ἐνδιαφέροντα παραλλαγὴ ἐκ Γορτυνίας ἐκδεδομένη ὑπὸ Π. Παπαζαφειροπούλου, Περισυναγωγὴ γλωσσικῆς ὕλης καὶ ἐθίμων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἰδίᾳ δὲ τῆς Πελοποννήσου. Ἐν Πάτραις 1887, σελ. 62.

Κωνσταντίνου Δ. Σωτηρίου, Ἀλβανικὰ ἄσματα καὶ παραμῦθια. „Λαογραφία“. Τόμ. Α' (1909—1910), σελ. 82 κ. ἐ., τόμ. Β' (1910—1911), σελ. 89—120. — Ἐξ Ἀτυκῆς, Σπετσῶν, Κρανιδίου, Ὑδρας.

Ν. Γ. Πολίτου, Λαογραφικὴ ἐπιθεώρησις τῶν περιόδικων δημοσιευμάτων. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911), σελ. 121—173. — Βιβλιογραφικὰ σημειώματα, αὐτὰ πολλάκις ἐκτείνονται εἰς διεξοδικὰς κριτικὰς καὶ δὸς εἰπεῖν εἰς ἰδίᾳ πλέον πραγματείας σχετικὰς πρὸς θέματα τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας. Ἐξ αὐτῶν μνημονευτέα καὶ ἐνταῦθα ἡ περὶ τοῦ δημοσιεύματος τοῦ Παύλου Γνευτοῦ (ἐν „Παν-

αθηναίους“ τόμ. ΙΘ' 1909—1910, σελ. 144—147 περὶ τῶν „Ἑκατολόγων τῆς ἀγάπης“ ἐν σελ. 136 κ. ἐ. καὶ ἡ περὶ τῶν ἐμῶν „Νεοελληνικῶν δημοδῶν ᾄσμάτων ἐκ χειρογράφων κωδίκων“ (ἐν „Παναθηναίους“ τόμ. ΙΘ', 1909—1910, σελ. 211—216 καὶ 292—3) ἐν σελ. 149 κ. ἐ. Ἀνυστυχῶς τὰ ἐνταῦθα ὑπὸ Ν. Γ. Π. γεγραμμένα σχετικῶς πρὸς τὸ προμνημονευθὲν δημοσιεύμα μου δὲν εἶχεν ὑπ' ὄψει ὁ Α. Η [eisenberg] κρίνων αὐτὸ ἐν τῇ Byzantinische Zeitschrift, τόμ. XXI (1912), σελ. 276, καὶ οὕτω περιέπεσεν εἰς ἀνακριβείας τινάς. Αὐτόθι ὁ καθηγητὴς Α. Η. ἀποδοκιμάζει τὸν ὑπὸ τοῦ χειρογράφου τῶν Μετεώρων παραδεδομένον τύπον: χρυσοπτέρουδῃ καὶ ἀντὶ αὐτοῦ γράφει: χρυσοπτέρουγῃ, ἀγνοῶν προφανῶς, ὅτι ἐν τῇ βορείῳ Ἑλλάδι οἱ τύποι φτεροῦδα, φτεροῦδι εἶναι λίαν συχνοί. Δραττόμεθα ἐνταῦθα τῆς περιστάσεως νὰ σημειώσωμεν, ὅτι διὰ τοὺς ξένους εἶναι πῶς κινδυνῶδες ἐπιχειρήμα νὰ διωρθῶνῃσι Ἑλλήνας ἐπιστήμονας προκειμένου περὶ τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης καὶ δὴ τῆς νεοελ. διαλεκτολογίας.

Ν. Ι. Κορωναίου, Τὸ ᾄσμα τοῦ νεκροῦ ἀδελφοῦ. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 174—175. — Παραλλαγή ἐκ Κύμης τῆς Εὐβοίας.

Ἰωσ. Χ. Χαριτωνίδου, Ἀσματα δημοτικὰ ἐκ Μάκρης τῆς Ἀνκίας. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 176—9. — Τρία ἐν ὄλῳ, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον παραλλαγή τοῦ ἀκριτικοῦ ᾄσματος τοῦ Πορφύρη.

Γιάννη Κ. Ζερβοῦ, Καλύμνιον ᾄσμα περὶ τοῦ Θανάτου τοῦ Διγενῆ. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 179—180. — Τὸ ὄνομα τοῦ ἥρωος φέρεται ἐν τούτῳ Διονῆς καὶ Διενῆς.

Φ. Σ. Δ., Βακχικὰ Κρητικὰ τραγούδια. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 184—186. — Τρία τὸ ὅλον, προερχόμενα ἐκ τοῦ χωρίου Μπόμπια τῆς ἐπαρχίας Καινούργιου. Ἐξ αὐτῶν, τὸ πρῶτον (καθ' ὃ σημειοὶ καὶ ἡ διεύθυνσις τῆς „Λαογραφίας“) εἶναι συγγενὲς πρὸς τὴν γνωστὴν „Φυσιολογικὴν Λιήγησιν τοῦ ὑπερτίμου κρασποπατέρος Πέτρου τοῦ Ζυφομούστου“.

Σπυρ. Ἀ. Κοσμάτου, Ἐπφδαὶ Κεφαλληνιακαί. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 186—191.

Σ. Δ. Παγώνη, Κεφαλληνιακαὶ ἐπφδαί. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 191—193.

Ι. Κ. Βογιατζίδου, Παράδοσις περὶ Ζωναρά κατὰ τὸν 15' αἰῶνα. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 198—201. — Πρόκειται περὶ τοῦ γνωστοῦ Βυζαντινοῦ χρονογράφου. Ἡ παράδοσις ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γεγραμμένων ὑπὸ τοῦ Γάλλου περιηγητοῦ André Thebet († 1590).

Στίλπ. Π. Κυριακίδου, Θρησκικὴ παράδοσις περὶ ἁγίου Κωνσταντίνου. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 201. — Ἀναφέρεται αὕτη εἰς δύο λίθους κειμένους ἐν τῇ παρὰ τὴν πόλιν Γκιουμουλτζίνα πεδινήν τοποθεσίαν τοῦ Μολλᾶ Ὁμέρ.

Ν. Ζαφειρίου, Σαμιακαὶ παραδόσεις. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 201—202. — *Λύο τὸ ὄλον, ἐξ ὧν ἡ δευτέρα λέγει περὶ τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου „ς τ Πάτνον“ (= εἰς τὴν Πάτμον).*

Ξ. Π. Φαρμακίδου, Κυπριακὰ ἐδέσματα ἐν τακταῖς ἡμέραις. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 207.

Ι. Β. Πατσουράκου, Μάνη καὶ Μανιᾶται. Ἐν Πειραιεὶ 1910. Σελ. 79. Εἰς 8-ον. — *Ἡθιογραφικά τινα τῆς πατρίδος τοῦ συγγραφέως.*

Κωνσταντίνου Π. Κασιμάτη, Λαογραφικά σύλλεκτα ἐξ Ἰου. „Λαογραφία“. Τόμ. Α' (1910—1911) σελ. 591—637. — Α' Ῥίμες καὶ ἄλλα διάφορα ᾄσματα (σελ. 591—606). Β' Παροιμίαι (σελ. 607—618). Γ' Ἀνέγμματα (σελ. 618—620). Δ' Ἰδιωτικά ἔγγραφα (σελ. 620—631). Ε' Λεξιλόγιον (σελ. 631—637).

Σπ. Καβάσιλα, Λαογραφικά σύλλεκτα ἐκ Νυμφῶν τῆς Κερκύρας. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 638—669. — Α' Δημοτικά ᾄσματα (σελ. 638—645). Β' Ἐπῶδα καὶ καταδεσμοὶ (σελ. 645—655). Γ' Παραμύθια (σελ. 655—666). Δ' Κερκυραϊκὰ πλεμouδία (σελ. 666—669), ἧτοι κοσμήματα γεγλυμμένα ἐπὶ ξυλίνων ὕφαντικῶν ἐργαλείων (μετ' εἰκόνων)· ἅτινα ὑπενθυμίζουσιν ἔργα τῆς ἐκκλησιαστικῆς τορευτικῆς ἐκ τῶν χρόνων τῆς βυζαντιακῆς περιόδου καὶ τῆς Τουρκοκρατίας.

Ν. Γ. Πολίτου, Λαογραφία τῆς Μακεδονίας. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 249—265. — *Ἐκθεαὶς τῆς ἐπιτροπείας τῶν κριτῶν τοῦ Χατζηλαζαρείου ἀγῶνος περὶ τῆς λαογραφίας τῆς Μακεδονίας, ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν τὴν 13 Ἰουνίου 1910 ὑπὸ τοῦ εισηγητοῦ Ν. Γ. Π. (ἄλλα μέλη τῆς ἐπιτροπείας τῶν κριτῶν ἦσαν οἱ Σ. Π. Λάμπρος καὶ Α. Πατσόπουλος).—Πρβλ. τὰ ἤδη σημειωθέντα ὑπ' ἐμοῦ ἐν τοῖς „Βυζαντινοῖς Χρονικοῖς“ τόμ. ΙΘ', σελ. 95—6.*

Σίμου Μενάρδου, Ἡ Ἀγία Ἐλένη εἰς τὴν Κύπρον. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 266—298 (προσθήκαι σελ. 708). — *Ἐνδιαφέρουσα καὶ λίαν διδακτικὴ μελέτη περὶ μιᾶς Κυπριακῆς παλαιᾶς παραδόσεως, καθ' ἣν ἡ Ἀγία Ἐλένη, ἡ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου μήτηρ, ἐπιστρέφουσα ἐξ Ἱερουσαλὴμ ἐπεσκέφθη τὴν Κύπρον, ἣν εὗρε ἔρημον καὶ ἔκτισεν εἰς αὐτὴν ἐκκλησίαν κλ. κλ. — Τῆς ἐν σελ. 295 ἐπιγραφῆς τὰ τελευταῖα γράμματα δὲν δύναμαι νὰ δεχθῶ, ὅτι λέγουσιν ΕΛΕΝΗ, ὡς μετὰ πιθανότητος δέχεται ὁ Σ. Μ. Τοῦ ἐν σελ. 296 μαγικοῦ ἀλφαβήτου πολλὰ παράλληλα ἔχω ἐκ διαφόρων κωδίκων συλλέξει, ἥδη δὲ ἔχω καὶ ἐν τοιοῦτον πανομοιότηπως δημοσιεύσει ἐν τῷ ἐμῷ καταλόγῳ τῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς ἐν Θεράπναις μονῆς τῶν Ἀγίων Τεσσαράκοντα. (Ἐν Ἀθήναις 1904) σελ. 45.*

Παναγῇ Ἀωρεντζάτου, Κεφαλληνῶν βαπτιστικὰ ὀνόματα διπλᾶ. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 298—304. — *Πρόκειται περὶ τῶν συνθέτων κυρίων ὀνομάτων, ἅτινα — ὡς φαίνεται —*

μόνον ἐν Κεφαλληνίᾳ (ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος) εἶναι ἐν χρήσει. Ὁ Παν. Λωρεντζ. ἐξετάζει τοὺς τύπους, τὰ πάθη, τὴν γένεσιν καὶ τὴν χρῆσιν τῶν τοιούτων ὀνομάτων.

Γ. Π. Ἀναγνωστοπούλου, Συλλογὴ παροιμιῶν τοῦ Ζαγορίου. „Λογογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 307—329. — Προέρχονται ἰδίως ἐκ τῆς περιοχῆς Παπίγκου τῶν Ζαγοροχωρίων τῆς Ἡπείρου.

Σπυρίδωνος Ἑμ. Στάθη, Κυθηραῖκά αἰνίγματα. „Λογογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 330—370. — Πολλὰ ἐξ αὐτῶν ὑπενθυμίζουσιν ἡμῖν τὰ βυζαντιακά αἰνίγματα.

Ν. Γ. Πολίτου, Παρατηρήσεις εἰς τὰ αἰνιγματικά πα-
ραμύθια. „Λογογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 371—384. — Ἀναφέρονται εἰς τὴν ἀμέσως προηγουμένην δημοσίευσιν.

Δ. Λουκοπούλου, Τρία παραμύθια Αἰτωλικά. „Λογογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 385—398.

Ἐπαμ. Γ. Παπαμιχαήλ, Ὁ Γάμος σ' τοῦ Βούρβουρα τῆς Κυνουρίας. „Λογογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 399—404. — Ἐν τούτοις καὶ ἱκανὰ γαμήλια ἔσματα.

Στίλπωνος Π. Κυριακίδου, Δεισιδαιμονίαι καὶ δεισι-
δαίμονες συνήθειαι (ἐκ Γκιουμουλτζίνας τῆς Θράκης). „Λογογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 405—432. — Παρατίθενται κατὰ τὸ ἴδιωμα Γκιουμουλτζίνας καὶ ἔπειτα ἐν παραφράσει. Ἐν τέλει γλωσσικαὶ τινες παρατηρήσεις.

Στεργίου Ζ. Παπαγεωργίου, Κουτσοβλαχικὴ Λογογραφία. Τὰ κατὰ τὸν γάμον ἔθιμα ἐν Σαμαρίνᾳ τῆς Μακεδονίας. „Λογογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 432—446.

Ν. Ι. Δάσκαρη, Ἀπολλώνιος. „Λογογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 451. — Ἀναφέρει τὴν Ζακυνθίαν παροιμίαν: „Ἐπέ-
ρασε τοῦ Ἀπολλωνιοῦ τὰ βάσανα“.

Παναγ. Δ. Σεφερλή, Τὰ Ἐκατόλογα τῆς Ἀγάπης. „Λογογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 451—453. — Παραλλαγή ἐξ Ἀργούς.

Γεωργίου καὶ Ἀναστασίου Παπαϊωάννου, Ἄσματα δημοτικὰ τῆς Ῥόδου. „Λογογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 453—456. — Ἐξαιρέτως ἄξιον προσοχῆς τὸ πρῶτον: „Τῆς Τρίχας τὸ γεφύρι“.

Σπ. Δ. Παγώνη, Ἄσματα δημοτικὰ Κεφαλληνίας. „Λογογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 456—460. — Εἶναι δύο, ἐξ ὧν τὸ δεύτερον τοῦ ἀκριτικοῦ κύκλου, λίαν ἐνδιαφέρον.

Ξ. Π. Φαρμακίδου, Τὸ τραγούδι τοῦ Παχουτῆ. „Λογογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 460—463. — Κυπριακὴ παραλλαγή τοῦ ἔσματος τῆς μνηστείας τοῦ Λιγενῆ.

Χρ. Γ. Γουγούση, Λεσβιακὸν Βακχικὸν ἔσμα. „Λογογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 463—4. — Περίεργος παραφθορὰ τῆς

βυζαντινῆς „φυσιολογικῆς διηγήσεως τοῦ ὑπερτίμου κρασποπατέρος“. (Πρβλ. τὸ αἰμέσως κατωτέρω, σ. 124, ἀναγραφόμενον ἡμέτερον δημοσίευμα.)

Γεωργ. Α. Πόμπου, Ἐπὶ δαί ἐκ Φθιώτιδος. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 464—465.

Σ. Α. Παγώνη, Κεφαλληνιακαὶ ἐπὶ δαί. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911), σελ. 466—472. — Πᾶσαι ἐμμετροί.

Ἐπ. Γ. Παπαμιχαήλ, Παραδόσεις Κυνοῦριακαὶ περὶ Καλλικαντζάρων. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 477—479. Αἱ αὐταὶ πολλαχοῦ τῆς Πελοποννήσου.

† Λεοντοπόλεως Σωφρονίου [Εὐστρατιάδου], Παράδοσις περὶ δάφνης καὶ δενδρολιβάνου. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 479—481. — Ἀνάγεται εἰς τὰς ἀναφερομένας εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Ἑβραίων δίδωσιν τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὴν αὐτῷ δῆθεν ὑπὸ ζώων ἢ φυτῶν παρασχεθεῖσαν προστασίαν.

Χρ. Γ. Γουγούση, Μετρητικὰ ὀνόματα. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 481—482. — Παραθέτει τὰ ἐν Μακεδονίᾳ ἐλληνικά, σλαβικά καὶ ἄλβανικά ὀνόματα πρὸς δήλωσιν τοῦ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις „κυνοστόμου“. (Ἰδὲ καὶ κατωτέρω περὶ δημοσιεύματος τοῦ Π. Ν. Παπαγεωργίου.)

Μιχαήλ Α. Χαβιαρᾶ, Περὶ τοῦ κάστρου τῆς Σουριᾶς μετὰ παραλλαγῶν τοῦ εἰς αὐτὸ ἀναφερομένου ἔσματος. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 557—574. — Πρόκειται περὶ τοῦ ἐν Κιλικίᾳ κάστρου, τοῦ κειμένου εἰς ἀπόστασιν δύο ἢ τριῶν ὥρων ἀπὸ τῆς παραλλίας θέσεως μεταξὺ πον Σελευκείας καὶ τῆς σημερινῆς Μερσίνης. Ὁ Μ. Α. Χ. δημοσιεύει παραδόσεις τινὰς ἀναφερομένας εἰς τὸ κάστρον τοῦτο καὶ τρία ἔσματα ἐκ Σύμης, Νισύρου καὶ Μεγίστης (= Καστελλορίζου), ἐπιχειρεῖ δὲ νὰ ὀρίσῃ τὸν Ι'—ΙΑ' αἰῶνα ὡς τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἀνεπτύχθη ὁ θρύλλος περὶ τοῦ κάστρου τῆς Ὠριᾶς (εἴτε Σουριᾶς κλ. κλ.), ὅστις τόσον διαδεδομένος εἶναι μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν παρόικων αὐτοῖς λαῶν. Ὁ Μ. Α. Χ. νομίζει, ὅτι κατ' ἀρχὰς τὸ κάστρον ἐκαλεῖτο τῆς Σουριᾶς, ἔπειτα δὲ ἀπλοποιουμένης τῆς προφορᾶς τοῦ διπλοῦ ςΣ, τοῦ τελικοῦ τοῦ ἄρθρου: τῆς καὶ τοῦ ἀρκτικοῦ τοῦ: Σουριᾶς, ἐν τῷ στόματι τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, προήλθεν ἡ ὀνομασία „Κάστρον τῆς Οὐριᾶς“. Πλὴν δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν ὁ φίλος Μ. Α. Χ., ὅτι φυσικώτερον θὰ ἦτο (ἀφ' οὗ πανταχοῦ σχεδὸν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐξαιρέσει πον τοῦ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, κάστρον τῆς Ὠριᾶς λέγεται) ἐκ τῆς συνεκφορᾶς τῆς Ὠριᾶς νὰ προέλθῃ ἔπειτα βαθμηδὸν καὶ παρετυμολογικῶς τῆς Σουριᾶς (= Συρίας). — Πρόσθετες ἐν τέλει ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ Μ. Α. Χ. περιγραφόμενον κάστρον τῆς Σουριᾶς δέον βεβαίως νὰ ταυτισθῇ πρὸς ἐκεῖνο, περὶ οὗ ὁ Ἰατρίδης (Συλλογὴ δημοτικῶν ἔσμάτων. Ἐν Ἀθήναις 1859. — Πρβλ. καὶ Ν. Γ. Πολίτου, Παραδόσεις, τόμ. Β'.) λέγει τινὰ ἀόριστα.

Χρ. Γ. Γουγούση, Μακεδονικὰ παραλλογαὶ τοῦ παραμυθίου τοῦ Ναϊντέν. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ.

575—590. — Ἐξ αὐτῶν μία ἐν τῷ νοτιοσλαβικῷ ἰδιώματι (καὶ ἐν ἑλληνικῇ μεταφράσει), προερχομένη ἐκ τοῦ χωρίου Ὁστρονιε τῆς Κάτω Διβερς.

Γ. Ρουσιᾶ, Συλλογὴ παροιμιῶν τοῦ Ξηροχωρίου. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 670—674. — Πρόκειται περὶ τοῦ Ξηροχωρίου τῆς Εὐβοίας.

Σπ. Κ. Φαραντάτου, Κεφαλληνιακὰ ῥήματα. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 674—677. — Δύο τὸν ἀριθμὸν, ἀμφότερα ἀκριτικά, εἰς ἃ ἡ διευθύνσις τῆς „Λαογραφίας“ ἐπισυνάπτει ἴαν ἐνδιαφέροντα ὑπομνήματα (σελ. 677—680).

Θ. Προδρόμου, Τὸ κάστρο τῆς Μαρούς. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 680—681. — Παραλλαγή τοῦ πανελληνίου ῥήματος τοῦ κάστρου τῆς Ὠριᾶς, προερχομένη ἐκ Συνασοῦ. Ἡ διευθύνσις τῆς „Λαογραφίας“ ἐπισυνάπτει διεξοδικὸν ὑπόμνημα εἰς τὴν παραλλαγὴν ταύτην (σελ. 681—684).

Παν. Δ. Σεφερίδη, Τὰ κάλαντα τοῦ Ἀγίου Βασιλείου. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 685—687. — Παραλλαγή Αἰγίνης, μετεννηγεμένη εἰς τὴν νῆσον ταύτην ἐξ Ἀἰβάλης (= Κυδωνίων τῆς Μ. Ἀσίας).

Στίλπωνος Π. Κυριακίδου, Παραλλαγή Βυζαντινοῦ αἰνιγματος. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 687. — Προσθήκη εἰς τὰ ἐν τῷ αὐτῷ περιοδικῷ, τόμ. Β' σελ. 362 καὶ 375 κ. ἐ. γεγραμμένα.

Μιχ. Γ. Πετρίδου, Κατάρεις Καστελλορίζου. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 687—689.

Μιχ. Γ. Πετρίδου, Ναυτικὰ λόγια Καστελλορίζου. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 689—692. — Ἦτοι Μεγίστης τῆς Λυκίας. Ἐν τέλει σημειώσεις τινὲς τῆς διευθύνσεως τῆς „Λαογραφίας“.

Κωνσταντίνου Δράκα, Παραδόσεις περὶ στοιχειῶν. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 696—698. — Ἐκ Αἰβάρζι, τοῦ δήμου Ψωφίδος τῶν Καλαβρύτων.

Δ. Μ. Σάργου, Τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 698—699. — Σημειώματά τινα ἐξ ἀφορμῆς τοῦ βιβλίου Α. Μπούτουρα (ιδεὲ „Βυζαντινὰ Χρονικά, τόμ. 1911, σελ. 8—9).

Σ. Κ. Σ[ακελλαροπούλου], Σημείωμα περὶ τινῶν ἐκκλησιαστικῶν νομίμων καὶ ἐθίμων ἐν Κερκύρᾳ. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 699—701. — Πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τινα περὶ τῆς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις Κερκύρας διακρίσεως μεταξὺ ἀδελφῶν καὶ ἐνοριτῶν. Τὰ ὑπὸ Σ. Κ. Σ. ἐνταῦθα ἀναφερόμενα δύνανται νὰ διαφωτίσωσι καὶ σχετικὰ τινα πρὸς τὸ καλούμενον κπιτορικὸν δίκαιον τῶν Βυζαντινῶν.

Σ. Ἀρβανιτάκη, Τὰ κατὰ τὰς ἐκκλησίας τοῦ ἐν Κερκύρᾳ χωρίου Βαρυπατάδων καὶ τὰ γένη ὅφ' ὧν ἐκτίσθησαν αἱ ἐκκλησίαι. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 701—703. —

Πρόκειται περὶ τοῦ χωρίου Βαρυπατάδων ἢ ὀρθότερον (καὶ δὴ κατὰ τὸν ὑπὸ παλαιῶν συμβολαίων μεμαρτυρημένον τύπον) Βαρυπατάδων, ὅπερ ὑπάγεται εἰς τὸν δῆμον Μεσοχωριτῶν καὶ ἀπέχει 11 περίπου στάδια τῆς πόλεως Κερκύρας. Ὁ Σ. Α. δημοσιεύει καὶ ἐπιγραφὴν, τοῦ ἔτους 1710—1714, ἀναγινωσκομένην ἐπὶ τοῦ καταπετάσματος τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος χωρίου. Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ κεῖται ἐκ βόθρου ἀντὶ ἐκ βάθρου κατὰ τὴν συχνάκις ἐν χριστιανικαῖς ἐπιγραφαῖς τῶν τελευταίων αἰώνων ἀπαντῶσαν σύγχυσιν μεταξὺ τῶν δύο τούτων λέξεων.

Ἐ. Π. Φαρμακίδου, Ἀποφρᾶδες ἡμέραι ἐν Κύπρῳ. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 703. — Ἐν τέλει σημείωμα τῆς διευθύνσεως τῆς „Λαογραφίας“.

Χρ. Π. Κορύλλου, Δημόδης μετεωρολογία. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 703—706. — Ἰδίως ἐκ Πελοποννήσου καὶ δὴ ἐξ Ἀχαΐας.

Α. Μ. Σάρρου, Παρατηρήσεις εἰς τὰς παροιμίας τοῦ Ζαγορίου. „Λαογραφία“. Τόμ. Β' 1910—1911) σελ. 706—707. — Εἰς τὴν συναγωγὴν τοῦ Γ. Π. Ἀναγνωστοπούλου, ἣν ἐσημείωσαμεν ἥδη ἄνωτέρω σελ. 119.

Ἰω. Πολέμη, Ὁ Βασιλεὺς Ἀνῆλιαγος. Ἐν Ἀθήναις 1910. Σελ. 96, εἰς 12-ον, τιμὴ δραχ. 2. — Μνημονευτέον καὶ ἐνταῦθα τὸ ὥραιον τοῦτο δράμα τοῦ συγχορόνου Ἑλλήνος ποιητοῦ, διότι ἔχει γραφῇ ἐπὶ τῇ βάσει Αἰτωλικῆς δημόδους παραδόσεως.

Θ. Κληρονόμου, Λαογραφία. Αἱ παραδόσεις δταν συλλέγωνται. „Ἀθήναι“ (ἐφημερὶς τῆς ὁμωνύμου πόλεως). Δευτέρα, 20 Σεπτεμβρίου 1910. — Ὁ Θ. Κ. — Θῦμα ἤδη τοῦ τελευταίου Ἑλληνοτουρκικοῦ πολέμου — ἀντιλέγει ἰταμῶς εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ Ν. Γ. Πολίτου ἐν τῇ „Λαογραφίᾳ“ τόμ. Α', σελ. 136, 146, 159, 163, 167 δημοσιευθείσας κριτικὰς ἀναφερομένας εἰς δημοσιεύματα αὐτοῦ (τοῦ Θ. Κ.).

Θ. Κληρονόμου, Δημοτικὰ τραγούδια καὶ Ὠδεῖον. „Χρόνος“ (ἐφημερὶς Ἀθηῶν). Ἔτος Ζ', ἀριθ. 2419 (Σάββατον 11 Ἰουνίου 1910). — Κριτικὴ ὅλως ἀρνητικὴ περὶ τινος συναλλίας τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Ὠδείου, καθ' ἣν ἐξετελέσθησαν καὶ δημῶδεις Ἑλληνικαὶ μελωδίαι.

Ι. Γ. Ἀντωνιάδου, Ὁ Γάμος ἐν Βελβεντῷ. Κ. Σκόκου, Ἑθνικὸν „Ἡμερολόγιον“ τοῦ 1910, σελ. 362 κ. ε. — Πρόκειται περὶ τῆς Μακεδονικῆς κομπολόως.

Τ. Ἀποστόλου, Ἡ θῆ καὶ ἐθιμα τῆς ἐν Ῥόδῳ κόμης Σορόνης. „Ξενοφάνης“ (περιοδικὸν τοῦ Μικρασιατικοῦ Συλλόγου Ἀθηῶν ἢ „Ἀνατολή“). Τόμ. Η' (1910) σελ. 423 κ. ε.

Ι. Κ. Ζωγραφάκι, Ὁ Κλήδονας. „Κρητικὸς Ἀστὴρ“. Τόμ. Α' (1910) σελ. 83—84. — Περιγραφή τοῦ γνωστοῦ Ἑλληνικοῦ ἐθίμου καὶ δὴ κατὰ τὰ ἐν Κρήτῃ κρατοῦντα.

* Ἡ Βασιλόπιττα καὶ τὸ δένδρον τῶν Χριστουγέννων. „Πάτρια“ (ὄργανον τοῦ ὁμωνύμου ἐν Ἀθήναις Συλλόγου). Ἔτος Η' (1910)

ἀριθ. 50. — Παραβολή τῶν κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἐθίμων τῶν ἐπικρατούντων ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἀνατολῇ πρὸς τὰ τῆς Ἑσπερίας καὶ Βορείου Εὐρώπης.

Ἄγιδος Θέρου [= Σπ. Θεοδωροπούλου], *Δημοτικά τραγούδια*. Ἰδὲ „*Βυζαντινὰ Χρονικά*“, τόμ. ΙΗ' (1911) σελ. 7. — *Κριτικὴ ὑπὸ Eug. Klement ἐν τῇ „Revue des Études grecques“* τόμ. XXIII (1910) σελ. 92—93.

Περὶ τοῦ ἐθίμου τῶν κοκκίνων ἀγῶν τοῦ Πάσχα. — Κ. Σκόκου, Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον διὰ τὸ ἔτος 1911, σελ. 109.

Α. Ι. Σπυριδάκι, *Βυζαντινὰ ἀνιγμὰτα*. „*Ἀελτίον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος*“. Τόμ. Ζ'. Τευχ. ΚΕ' (1909—1910) σελ. 141—154. — Ἐλεγχος μακρήγορος καὶ ἀδικοιολόγητος τῶν ὑπὸ Ι. Π. Σταματούλη ἐν τῇ Ἐπετηρίδι „*Παρνασσὸς*“ τόμ. Θ' (1906), σελ. 130—132 προταθεῖσων λύσεων βυζαντιακῶν ἀνιγμάτων, αἵτινες φαίνονται ὀρθαί. — Πρβλ. καὶ Ν. Γ. Πολίτην ἐν „*Λαογραφία*“ τόμ. Β' (1910—1911), σελ. 121—124.

Ἀθανασίου Παπαδοπούλου *Κεραμέως*, *Varia Graeca sacra*. Ἐν Πειρουπόλει 1908. Σελ. μδ' + 320. Εἰς 8-ον. — Ἐνδιαφέρουσα βιβλιοκρισία ὑπὸ Γ. Ν. Χατζηδάκι, „*Ἀθηνᾶ*“, τόμ. ΚΒ', 1910, σελ. 484 κ. ἐ. καὶ ὑπὸ Σ. Κουγέα, „*Λαογραφία*“ τόμ. Γ' (1911) σελ. 277—319.

[Γ. Ν. Χατζηδάκι], *Διορθωτικά*. „*Ἀθηνᾶ*“. Τόμ. ΚΒ' (1909) σελ. 488. — Ἀναφέρονται εἰς τοὺς ὑπὸ Σπ. Π. Λάμπρου ἐν „*Νέῳ Ἑλληνομνήμονι*“ τόμ. Ζ', σελ. 49 κ. ἐ. ἐκδεδομένους *Αἰσωπεύουσ* μύθους.

Joh. B. Aufhauser, *Das Drachenwunder des heiligen Georg in der griechischen und lateinischen Überlieferung*. Leipzig, Teubner, 1911, σελ. XI + 254 (μετὰ 19 εἰκόνων καὶ 7 πινάκων). — *Λίαν διδακτικὴ κριτικὴ ὑπὸ Γ. Ν. Χ[ατζηδάκι] ἐν „Ἀθηνᾶ“* τόμ. ΚΓ' (1911) σελ. 470—479.

Α. Παπαδοπούλου *Κεραμέως*, *Παλαιὰ καὶ νεώτερα ἀνιγμὰτα*. „*Λαογραφία*“. Τόμ. Α' (1909—1910) σελ. 574—578. — Ἐν ἀρχῇ λέγονται τινα γενικῶς περὶ τῶν βυζαντιακῶν ἀνιγμάτων καὶ ἀναγράφονται αἱ μέχρι τοῦδε γενόμεναι ἐκδόσεις αὐτῶν (εἰς τὴν ἀναγραφὴν ταύτην ἐλλείπουσι δημοσιεύσεις τινὲς καὶ δὴ ἡ ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῇ Ἐπετηρίδι τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου „*Παρνασσὸς*“ τοῦ 1902), μεθ' ἃ ἐκδίδονται τέσσαρα βυζαντιακὰ ἀνιγμὰτα ἐκ τῶν ὑπ' ἀριθ. 116 κώδικος τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις μονῆς τοῦ Σταυροῦ καὶ τρία ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 291 τῆς μονῆς Λειμῶνος (Λέσβου) τοῦ ἔτους 1527. — Ἐν τέλει ὁ Α. Π. Κ. ἐκδίδει δέκα καὶ τρία ἀνιγμὰτα συντεταγμένα μὲν παρὰ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Οὐγγροβλαχίας Νικολάου Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου (κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΗ' αἰῶνος), παραδεδομένα δὲ ἡμῖν ἐν κώδικι αὐτογράφῳ τοῦ Κωνσταντίνου (καὶ ἐν μοναχοῖς) Καϊσαρίου Λαπόντε, ἐναποκειμένων ὑπ' ἀριθ. 32 ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει „*Ζωγραφείου*“ Γυμνασίου.

Franz Hanna, Das byzantinische Lehrgedicht Spaneas nach dem Cod. Vindob. theol. gr. 244 und dem Codex Marcianus XI, 24. — *Ἰδὲ τὴν διεξοδικὴν καὶ σπουδαίαν κριτικὴν τοῦ κατηγητοῦ Ν. Γ. Χατζηδάκι ἐν „Βυζαντίδι“ τόμ. Β' (1911—1912) σελ. 511—518.*

Νίκου Α. Βέη, Neue Version mitteligriechischer Vulgärtexte aus Handschriften der Meteorenklöster. Sonderabdruck aus den „Mitteilungen des Seminars für Orientalische Sprachen“, Jahrgang XV (1912), Abteilung II: Westasiatische Studien. Berlin (Reichsdruckerei) 1912, σελ. 9. *Ἔς 8-ον.* — I. *Ἀημοσιεύω ἐκ τοῦ κώδικος 195 τῆς μονῆς Βαρλαάμ τῶν Μετεώρων (γεγραμμένου κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα) νέαν παραλλαγὴν τοῦ Πωρικολόγου, ἣτις εἶναι συγγενὴς μᾶλλον πρὸς τὴν τοῦ κώδικος τῆς Πετροπόλεως καὶ τοῦ Βενετικοῦ ἐντύπου ἢ πρὸς τὴν τοῦ κώδικος τῆς Βιέννης.* *Ἐν τῇ εἰσαγωγῇ παρέχω τὴν σχετικὴν πρὸς τὸν Πωρικολόγον βιβλιογραφίαν καὶ ἀναγράφω τοὺς εἰς ἐμὲ γνωστοὺς κώδικας, ἐν οἷς τὸ δημῶδες τοῦτο ποίημα περιέχεται.* — II. *Ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος τῆς μονῆς Βαρλαάμ παρέχω νέαν παραλλαγὴν τοῦ ὑπὸ W. Wagner Carmina Graeca medii aevi σελ. 242—247 δημοσιευθέντος ποιήματος ὑπὸ τὸν τίτλον: „Ἀλφάβητος κατανυκτικὸς καὶ ψυχωφελὴς περὶ τοῦ ματαίου κόσμου τούτου“.* *Ἡ ὑπ' ἐμοῦ δημοσιευομένη παραλλαγή εἶναι βραχυτέρα τῆς ὑπὸ Wagner ἐκδεδομένης καὶ φέρει ἐν τῷ κώδικι τὴν ἐπιγραφὴν: „Ἀλφάβητος κατανυκτικὸς περὶ ψυχῆς“.* *Εἰσαγωγικῶς πραγματεύομαι περὶ στίχων τινῶν τῆς παραλλαγῆς.* *Ἐνταῦθα δρᾶτομαι τῆς εὐκαιρίας νὰ προσθέσω, ὅτι τὸ ὑπ' ἐμοῦ ἐν σελ. 5—6 μνημονευόμενον ποίημα τοῦ Ἀθωνικοῦ κώδικος 3293 ἔχει ἤδη ἐν ὁλοσχερεῖα δημοσιευθῇ ὑπὸ Μανουὴλ Γεδεών ἐν „Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ“ τόμ. Γ' σελ. 201—205 ἐπ' ὀνόματι Τσαμπλάκου τινός.* — III. *Ἐκ τοῦ κώδικος 131 τῆς μονῆς Μεταμορφώσεως τῶν Μετεώρων τῆς κατ' ἐξοχὴν Μετεώρου καλουμένης ἐκδίδω στίχους τινάς τῆς „Φυσιολογικῆς διηγήσεως τοῦ ὑπερτίμου κρασποπατέρος Πέτρου τοῦ Ζυφομούστου“.* — Πρβλ. *τὴν κριτικὴν ὑπὸ Johannes Dräseke ἐν τῇ „Wochenschrift für Klassische Philologie“ τοῦ 1913 σελ. 436—439 (ἐνθα πολῦτοιμοι συμβολαὶ περὶ τῆς προσόδου τῆς παρομοιώσεως τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων πρὸς τροχὸν εἴτε σφαῖραν).* Πρβλ. *ἐπίσης τὰ ὑπὸ P[aul] M[ar]c ἐν „Byzantinische Zeitschrift“ τόμ. XXII (1913) σελ. 228—229 σημειωθέντα.* (*Ἡ μετάφρασις γερμανιστὶ τοῦ ἄρθρου μου τούτου ἐγένετο ἤδη κατὰ τὸ 1911 ἀρχόμενον ἐπιμελεῖα τῆς διευθύνσεως τοῦ περιοδικοῦ, δὲν ἔσχον δὲ καιρὸν, ἀλλ' οὐδὲ καὶ τὴν τόλμην νὰ ἐξελέγξω τὴν μετάφρασιν ταύτην, ἣτις ἐν τοσούτῳ, ὡς μὴ ὤφελε, ἐν τισι σημείοις ἀπέδωκε παρηρημνευμένα τὰ ἐν τῷ χειρογράφῳ τοῦ ἄρθρου μου ἑλληνιστὶ κείμενα).*

N. Bănescu, Un poème grec vulgaire relatif à Pierre le Boiteux de Valachie. *Ἐν Βουκουρεστίῳ, παρὰ Göbl 1912, σελ. 29, εἰς 8-ον.* — *Τὸ ποίημα τοῦτο, ἐκ 401 ὁμοιοκαταλήκτων πολιτικῶν στίχων συγκείμενον, ἐκδίδεται ἐκ τοῦ Ἀθωνικοῦ κώδικος 4272, τοῦ ΙΣ' αἰῶνος.*

‘Ο ποιήσας αὐτὸ εἶναι ὁ γνωστὸς τοῦ 15' αἰῶνος λόγιος Γεώργιος ὁ Αἰτωλός, περὶ οὗ ὁ Ν. Β. παρέχει εἰδήσεις, τέλειος γνώστης ὦν τῆς σχετικῆς πρὸς αὐτὸν βιβλιογραφίας. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῇ βάσει φωτογραφίας ἀναγινώσκεται ὑπὸ τοῦ ἐκδότου πανταχοῦ ὀρθῶς καὶ ἀποκαθίσταται ἂν μὴ τὰ πάντα, τοῦλάχιστον τὰ πλεῖστα, προσηκόντως. Ἡ ποιητικὴ ἀξία τῶν περὶ ὧν λόγος στίχων εἶναι μικρά, ὡς πάντων σχεδὸν τῶν ποιημάτων τοῦ Γεωργίου Αἰτωλοῦ, ἀλλ’ ἡ γλωσσικὴ αὐτῶν μορφὴ ἀξία προσοχῆς, ἡ δὲ ἱστορικὴ αὐτῶν σημασία διὰ τὰ πράγματα τῆς Βλαχίας κατὰ τὸν 15' αἰῶνα πολύτιμος, ὡς ἀποδεικνύεται διὰ τῶν ἐξόχων εἰς τοὺς στίχους τούτους ὑπομνημάτων τοῦ Ν. Β., ὅστις οὕτω ἐν τῇ χορείᾳ τῶν Ῥουμάνων λογίων τῶν καλλεργούντων τὰς βυζαντινὰς καὶ νεοελληνικὰς σπουδὰς καταλαμβάνει δικαίως ἐπὶλεκτον θέσιν.

D. Russo, Studi si critiche. Ἰδὲ „Βυζαντινὰ Χρονικά“. Τόμ. XVIII, σελ. 145 — Διεξοδικὴ βιβλιογραφία ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου ἐν „Λογογραφία“, τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 709—716.

N. Cartoian, Alexandria in literatura Românească. Bucuresti 1910. Σελ. VI+101. Εἰς 8-ον. — Περὶ τῆς ἐνδιαφερούσης ταύτης μελέτης σχετικῶς πρὸς τὸ περὶ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου μυθιστόρημα ἐν τῇ Ῥουμανικῇ φιλολογίᾳ ἰδὲ καὶ τὰ ὑπὸ Ν. Bănescu γέγραμμένα ἐν „Βυζαντιδὶ“ τόμ. Β' (1911—1912), σελ. 519—20.

G. Gentil de Vendosme et Antoine Achélis, Le siège de Malte, par les Turcs en 1565 publié par **H. Pernot**. — Πολυτίμους παρατηρήσεις εἰς τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν καθ' ὅλου σύνθεσιν τοῦ ποιήματος τούτου παρέχει ὁ Στέφανος Ξανθοῦδίδης, Χριστιανικὴ Κρήτη, τόμ. Α', 1912, σελ. 289—311. Ἐπίσης ἰδὲ περὶ τῆς ἐκδόσεως ταύτης τοῦ **H. Pernot** τὴν κριτικὴν τοῦ Ν. Γ. Πολίτου ἐν „Λογογραφία“, τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 513—516.

Ἀθ. Χ. Μπούτουρα, Περὶ τοῦ μύθου τῆς Σαπφούς. Ἐν Ἀθήναις 1912, σελ. 4. Εἰς 8-ον. — Ὁ Α. Χ. Μ. πειράται νάποδείξῃ, ὅτι ὁ Θρύλλος περὶ τοῦ θανάτου τῆς Σαπφούς ἐγενήθη κατὰ τοὺς πρώτους μετὰ Χριστὸν αἰῶνας. Πλὴν ὁ διόχυρισμός οὗτος εἶναι τελείως ἀβάσιμος, διότι ἤδη ὁ Θρύλλος οὗτος ἀπαντᾷ παρὰ Μενάνδρου. (Πρβλ. Γ. Χατζηδάκιν, ἐν „Ἀθηνᾶ“).

Henricus van Herwerden, Lexicon Graecum suppletorium et dialecticum. Editio altera auctior et correctior. Lugdunum Batavorum apud A. W. Sijthoff. MCMX. Εἰς δύο τόμους. — Ἰδὲ τὰ περὶ τοῦ λεξικοῦ τούτου (καὶ δὴ καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ἀμαρτήματα αὐτοῦ περὶ λέξεις τοῦ Βυζαντινοῦ μάλιστα Ἑλληνισμοῦ) τὰ ὑπὸ τοῦ Ἐ[μμανουὴλ] Α. Π[εζοπούλου] ἐν „Βυζαντιδὶ“ τόμ. Β' (1911—1912) σελ. 574 γεγραμμένα. — Πρβλ. καὶ τὰ κατωτέρω σημειούμενα περὶ τοῦ δημοσιεύματος τοῦ Φαίδωνος Κουκουλέ. („Ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν παπύρων“).

St. Romansky, Lehnwörter lateinischen Ursprungs im Bulgarischen. Leipzig 1909. — Ἰδὲ καὶ τὸ σημείωμα περὶ τοῦ βι-

βλίου τούτου ὑπὸ I. E. K[αλιτσουνάκη] ἐν „Βυζαντιδὶ“ τόμ. Β' (1911—1912) σελ. 577.

Γ. Κ. Γαρδίκας, Πραγματεία περὶ τῶν εἰς -ικὸς ληγόντων ἐπιθέτων. „Ἀθηνᾶ“. Τόμ. ΚΓ' (1910) σελ. 426—471. — Ἐνιαχοῦ λαμβάνει ὁ συγγραφεὺς ὑπ' ὄψιν καὶ τὰ τοῦ μεταγενεστέρου Ἑλληνισμού.

Θεοφάνους Α. Κακριδῆ, Ἐλέγχου ἀνασκευῆ. „Ἀθηνᾶ“. Τόμ. ΚΑ' (1909) σελ. 360—384. — Ἐν τῇ πολεμικῇ ταύτῃ (κατὰ Γ' εὐρ. Γαρδίκας, ὑφηγητοῦ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν) θίγονται καὶ τινα γενικῶς ἐνδιαφέροντα ζητήματα περὶ τῆς ὀρθογραφίας νεοελληνικῶν τινων τύπων καὶ περὶ τῆς χρήσεως λέξεων τινων (ὡς π. χ. μελαγχολῶ, μελαγχολία) ἐν τῇ νεωτέρᾳ λογίᾳ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ.

Σ. Βάση, Πάρεργα. „Ἀθηνᾶ“. Τόμ. ΚΓ' (1911) σελ. 395. — Σχετικὰ τινὰ περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Κ. Σ. Κόντου περὶ τῶν ἔκφορῶν εἶχον πράξας, εἶχον γράψας καὶ τὰ τοιαῦτα, ὅτι ἐκεῖνος ναὶ μὲν δὲν ἔγραψεν αὐτάς, ἀλλ' ἐξ ἑτέρου δὲν ἀπεδοκίμαζεν, ὅσον γε ὁ Σ. Β. ἤκουσε καὶ φρονεῖ.

Ἄντων. Ἡπίτου, Λεξικὸν ἐλληνογαλλικὸν (καὶ γαλλο-ελληνικὸν) τῆς λαλουμένης Ἑλληνικῆς γλώσσης (ἥτοι καθ' αρευσούσης καὶ δημώδους). Τόμ. Α'. Σελ. 1666. Ἐν Ἀθήναις 1909. Τόμ. Β'. Σελ. 1342. Ἐν Ἀθήναις 1910. Τόμ. Γ'. Σελ. 826. Ἐν Ἀθήναις 1910. Εἰς 4-ον. — Διὰ ἐπιμελὲς ἐργασία, τοσοῦτον μᾶλλον ἐπαινετὴ καθ' ὅσον τὸ ἔργον δὲν προέρχεται ἐκ τῆς γραφίδος φιλολόγου τινός, ἀλλὰ στρατιωτικοῦ. Ὁ Ἀ. Ἡπ. ἀποβλέπει κυρίως εἰς πρακτικὸν σκοπὸν, ἢ καθαρῶς λεξικολογικὴ ἀπὸ καθαρᾶς ἐπιστημονικῆς ἐπόψεως ἐργασία δὲν ἐνδιαφέρει αὐτόν. Ὅπως δὲποτε τὸ προκείμενον ἔργον δύναται νὰ παράσχῃ ἀξιολόγους συμβολὰς εἰς τὸ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως διὰ τοῦ καθηγγοῦ κ. Γ. Χατζηδάκι παρασκευαζόμενον μέγα λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης.

Ψυχάρε, Τὰ δυὸ ἀδέρφια. Μεγάλον ἐθνικὸν ἡθοιογραφικὸν μυθιστόρημα. Ἀθήνα 1910—11. Σελ. 464. Εἰς 8-ον.

Ψυχάρε, Στὸν ἴσκιον τοῦ πλατάνου. Δεκαπέντε διηγήματα. Ἀθήνα 1911. Σελ. 283. Εἰς 8-ον.

P. Louis Ronzevalle, Les emprunts turcs dans le grec vulgaire de Roumélie et spécialement d'Andrinople. Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς Journal Asiatique (juillet—août 1911). Paris, Imprimerie Nationale. Σελ. 178. Εἰς 8-ον. — Πρβλ. τὴν κριτικὴν Νίκου Α. Βέη ἐν Berliner Philologische Wochenschrift, τόμ. XXXIII, 1913, ἀριθ. 28 (12 Ἰουλίου) σελ. 886—888.

Π[έτρον] Ν. Π[απαγεωργίου], Παράκλησι καὶ βαρταλαμίδι. „Ἀθηνᾶ“. Τόμ. ΚΑ' (1909) σελ. 367. — Περὶ τῆς χρήσεως τῆς λέξεως βαρταλαμίδι — βαρταλαμίδια = παραθαλαμίδιον — παραθαλαμίδια ἐν Μακεδονίᾳ καὶ δὴ ἐν Χαλκιδικῇ.

Γ[εωργίου] Ν. Χ[ατζηδάκι], Ἀρχαῖαι Ἑλληνικαὶ λέξεις ἐν τῇ γλῶσσῃ τῶν Κουτσοβλάχων. „Ἀθηνᾶ“. Τόμ. ΚΑ' (1909) σελ. 384. — Ὁ Γ. Ν. Χ. διερχόμενος τὸ ὑπὸ Κ. Νικολαΐδου, Ἑτυμολογικὸν Λεξικὸν τῆς Κουτσοβλαχικῆς Γλῶσσης (Ἐν Ἀθήναις 1909) παρετήρησε πολλὰς Ἑλληνικὰς λέξεις καὶ δῆ, ὡς λέγει, ἐκ τῶν μὴ πλέον ἐν τῇ συνήθει γλῶσσῃ ἡμῶν εὐχρηστων. Γεύματος χάριν ἀναγράφει τινὰς τούτων καὶ δῆ ἄρουμα = ἄρωμα· βασκανίε = βασκανία· γάρου = γάρος, ἦτοι τὸ ἀλμυρὸν ὕδωρ τὸ χρήσιμον πρὸς ταρτχευσιν ἰχθύων· γάγγραινα· γιγάντου = γίγας· γογγυσμός = γογγυσμός· δικέλλε = δικέλλιον, δίκελλα· ζέσι = ζέσις, ἐπὶ τοῦ πόθου· ζήλου = ζήλος· καρκίνου = καρκίνος, ἐπὶ τῆς νόσου· κίσσα = (ἡ συνήθως καρακάξα λεγομένη)· νήπιου = νήπιον· προπόδα = περιπόδια· πντίαο = πντία· σκουρδάμα = σκουρο(ο)δάλμη· τάλαρου = τάλαρος· φιάλα. Ἐπειδὴ ἐν τῇ συνήθει ἑλληνικῇ γλῶσσῃ, ὡς οἶδεν ὁ Γ. Ν. Χ., αἱ λέξεις αὗται δὲν εὐχρηστοῦσι, τούτου ἕνεκα φρονεῖ οὗτος, ὅτι αὗται ἐν παλαιαῖς χρόνοις παρελήφθησαν ὑπὸ τῶν Κουτσοβλάχων ἐκ τοῦ ἡμετέρου γλωσσικοῦ θησαυροῦ. Πλὴν ἐπιτραπήτω μοι νὰ παρατηρήσω, ὅτι τινὲς τῶν παρατεθεισῶν λέξεων εἶναι συνήθεις, συνηθέσταται ἐν τῇ κοινῇ γλῶσσῃ τῶν Θεσσαλῶν καὶ τῶν Ἑπειρωτῶν· οὕτω ἐγὼ αὐτός, διατρίβων ἐν Μετεώροις καὶ τοῖς μεθορίοις Θεσσαλίας καὶ Ἑπείρου, πολλάκις ἤκουσα τὰς λέξεις βασκανιά, γάγγραινα, δικέλλα καὶ δικέλλι, ζήλος (ὅπερ καὶ ἐπώνυμον ἐν Ῥαφάνῃ τοῦ Ὀλύμπου), νήπιον, τάλαρος (ἐν Μετζόβῳ καὶ διὰ μεταναστεύσεως ἐν Καστράκι τοῦ Αἰγινίου ἐπώνυμον Ταλάρος). Οἱ Κουτσόβλαχοι τῆς Πινδικῆς καθ' ἑκάστην παραλαμβάνουσι ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς λέξεις, αἵτινες ἐν τῷ λεξικῷ αὐτῶν ἐλλείπουσι. Οὕτω ἐν τῷ δῆμῳ Καστανίας, ἐν ᾧ κυρίως ἡ Κουτσοβλαχικὴ εὐχρηστοί, ἤκουσα καὶ ὑποψήφιο, πρόεδρο, σταμάραχη (= σταθμάραχης) κλ.

M. Triantaphyllidis, Die Lehnwörter der mittelgriechischen Vulgärlitteratur. Strassburg, Trübner, 1909. Σελ. 38+192. Εἰς 8-ον. — Λίαν διδακτικὴ βιβλιοκρισία ὑπὸ Γ. Ν. Χατζηδάκι, „Ἀθηνᾶ“, τόμ. ΚΓ' (1911) σελ. 152—160. (Ἡ αὐτὴ ἐδημοσιεύθη ἤδη πρότερον ἐν τοῖς Indogermanische Forschungen).

Γ[εωργίου] Ν. Χατζηδάκι, Νεοελληνικά. „Ἀθηνᾶ“. Τόμ. ΚΒ' (1910) σελ. 205—265. — Περιλαμβάνει τάχολουθα κεφάλαια: κοριορός — κορνιαχτός. Ἀπόχτι, ἀδεροφοχτός (ἡ πρώτη λέξις ἀπόχτι κεῖται ἤδη παρὰ Κωνσταντίνῳ τῷ Πορφυρογεννήτῳ Ἐκθεις Βασίλ. Τάξεως 464). Ἀνανοῦς (ὄνομα μάλιστα παρὰ τοῖς Χίοις χρησιμον). Τὰ Πιλάτα (= Οἱ Ἑβραῖοι) (Γίνεται χρήσις τῆς λέξεως ἐν Θεσσαλονίκῃ. Εἰς τὰ ἐν σελ. 209 λεγόμενα περὶ τοῦ πιλάτος = ὁ σκληρός, ὁ βασανίζων, ὁ παρενοχλῶν, πρόσθες ὅτι τῆς λέξεως γίνεται χρήσις καὶ ἐν Πελοποννήσῳ, ὅπου καὶ τὸ ῥῆμα: πιλατεύω = τυραννῶ, βασανίζω, ἐνοχλῶ. Π. χ. τί μὲ πιλατεύεις; μ' ἐπιλάτεψε μιὰν ὥρα = ἠνώχλησε, ἐβράδυνε). Χλωμός (κατὰ Γ. Ν. Χ. ἐκ τοῦ φυτοῦ φλόμος παρήχθη ἐπίθετον φλομός = ἔχων χρῶμα φλόμου, ὠχρός, κίτρινος, ὅπερ

φλομὸς ἐτράπη εἰς χλομὸς κατ' ἀναλογίαν τοῦ χλωρός, χρῶμα, ἄχρωμος καὶ τὰ τοιαῦτα). Τώρα (Τοῦτο ἀπαντᾷ ἤδη παρὰ Ἰωάννη Καματερό, Εἰσαγωγή Ἀστρονομίας, στίχ. 1996—7. Ὁ Γ. Ν. Χ. ὑποστηρίζει λαμπρῶς καὶ ἀναμφιλέκτως τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ ἐπιρρήματος ἐκ τοῦ: τῇ ὥρᾳ). Σαβούρρα — σάβουρρος (ἢ Λατ. λέξις saburra = ἔρμα, ἥτις εἰσελθοῦσα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν παρήγαγεν, ὡς φαίνεται, τὸ ἐπίθετον σάβουρρος = κενός). Ἀκουρμάζω-ομαι, ἀκουρμαίνω-ομαι (τὸ ῥῆμα κεῖται ἰδίως ἐν νεοελληνικοῖς ῥήμασι). Τὰ γέρα καὶ τὰ γερατεία. Τὰ νεότα — τὰ νιάτα. Βάλλω, βαίνω καὶ βιβάζω (ὧν οἱ τύποι συνεχύθησαν ἐν τῇ νέᾳ ἑλληνικῇ. Εἰς τὰ ἐν σελ. 237 σύνθετα τοῦ διαβάζω πρόσθετες τὸ διαβαστής = ἀναγνώστης πολλαχοῦ τῶν Θεσσαλικῶν μονῶν· ἐπίσης αὐτόθι πρόσθετες τὸ συβάστικα = ἐμνηστεύθην, ἀκονόμενον πολλαχοῦ τῆς ΒΑ Θεσσαλίας καὶ δὴ κατὰ τὰ Μετέωρα). Περὶ τῆς λέξεως „ζωντανός“ καὶ τῶν συγγενῶν αὐτῆς. (Περὶ τοῦ ἐν σελ. 241 ῥιζιμιός = ῥιζιμαῖος. Ριζιμαῖα πέτρα εἶναι μυριόλεκτον ἐν τοῖς μεσαιωνικοῖς γράμμασι τῶν μονῶν τοῦ Ἀθῶ καὶ τῶν Μετεώρων). — Ἀρτα (περὶ τῆς ἐν Ἡπείρῳ πόλεως προελθούσης ἐκ τοῦ Ἀραχθός. Περὶ τούτου καὶ ἡμεῖς ἄλλοτε). Κορίαννον — κολλιανδρον — κόλλιανδρον. — Ἐγγραυλις — γαῦρον (= εἶδος ἀφύης). Διοσκύαμος — διοσκύαμος καὶ βίσκυαμος. Θρασίμι, θράσο, θράσιος. Ἀνωμαλία τις περὶ τὴν χρῆσιν τοῦ ἄρθρου (ἐν τισι φράσεσι καὶ παροιμίαις). Κεντεῖ, κέντημα, κεντεά κλπ. (ἡ ἐξέτασις τῶν λέξεων τούτων ἰδίως καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ Κρητικὸν ἰδίωμα). Ἐπανόρθωσις ἀδικημάτων (ἀπάντησις τοῦ Γ. Ν. Χ. ἰδίᾳ εἰς τὰ γεγραμμένα κατὰ διδασμάτων αὐτοῦ ἐν τῇ περιοδικῇ „Σεραπίῳ“ τόμ. Β', σελ. 31—33 καὶ ἐν Byzantinische Zeitschrift, τόμ. XIX, σελ. 253). — Ἰδὲ καὶ κατωτέρω σελ. 129 προκειμένου περὶ τῆς διατριβῆς τοῦ Στεφάνου Δραγούμη περὶ λέξεων τοῦ Χρονικοῦ τοῦ Μορέως.

Ν. Ιβαδᾶ, Παρατηρήσεις εἰς τὴν Νέαν Ἑλλην. Γλῶσσαν. „Ἀθηνᾶ“. Τόμ. ΚΒ' (1910) σελ. 268—272. — Περὶ τῆς λέξεως κράχτης λεγομένης ἐπὶ ἀνθρώπων ζώων καὶ ἀνύχων. Προςθετέα τινὰ ἐς ἄλλοτε.

Ἐλευθ. Τρ. Κούση, Πρόλογος ἀνεκδότου συγγραφῆς, Ἑρεῦνης τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης, τῆς Τραπεζούντιας διαλέκτου, πολλῶν κατὰ τόπους ιδιωμάτων καὶ τῆς τοῦ μέσου αἰῶνος γλώσσης. „Ἀθηνᾶ“. Τόμ. ΚΓ' (1911), σελ. 44—50. — Εὐχῆς ἔργον ἢ συγγραφὴ αὕτη νὰ ἴδῃ ταχέως τὸ φῶς τοῦ τύπου, περὶ ἣν ὁ συγγραφεὺς ἐνδιέτριψε φιλοτιμῶς δεκάδας ὅλας ἐτῶν. Τὸ ὅλον ἔργον ὑπολογίζεται περὶ τὰ 620 τυπογραφικὰ φύλλα. Ἐν τῇ δημοσιευομένῃ ἐνταῦθα προλόγῳ ἐκτίθενται αἱ γενικαὶ ἀρχαί, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος γλωσσικὴ ἔρευνα.

Ἐλευθ. Τριαντ. Κούση, Περὶ τῶν ἐν Τραπεζοῦντι εἰς -ία ὀνομάτων. „Ἀθηνᾶ“. Τόμ. ΚΓ' (1911), σελ. 51—53. — Ἀπό-

σπασμα ἐκ τῆς λεξικογραφικῆς ἐρεῦνης τοῦ συγγραφέως, περὶ ἧς ἐγένετο λόγος ἐν τῷ ἀμέσως προηγουμένῳ σημειώματι.

Στεφάνου Ν. Δραγοῦμη, Χρονικοῦ τοῦ Μορέως λέξεις. „*Ἀθηνᾶ*“. Τόμ. ΚΓ' (1911), σελ. 73—87. — Ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἑλληνικῆς διασκευῆς τοῦ Χρονικοῦ τοῦ Μορέως ὑπὸ τοῦ μακαρίτου J. Schmitt (Λονδίνον 1904). Ἡ ἐξοχος ἐργασία αὕτη τοῦ διαπρεποῦς λογίου καὶ πολιτεντοῦ δεικνύει λαμπρῶς πόσα εἰσέτι ζητήματα παρέχει πρὸς ἐπίλυσιν τὸ ἐν ἑλληνικῇ, γαλλικῇ, ἰταλικῇ καὶ ἀραγωνιακῇ διασκευῇ παραδεδομένον Χρονικὸν τοῦ Μορέως. Ἐρμηνεῖται καὶ διορθώσεις ὡς καὶ τὰ παράλληλα, αἵτινα προβάλλει ὁ Στ. Δρ., κατὰ τὸ πλεῖστον εἶναι πειστικά καὶ εὐαπόδεκτα. Ἐπιτραπήτω μοι νὰ σημειώσω ἐνταῦθα τὰκόλουθα: Τὸ ὑπὸ Σ. Δ. ἐν σελ. 73 ἀναφερόμενον παιγίδιον ἀμπαρίζα καλεῖται ἐν Ἀρχαδίᾳ ἀμπάρντζα. Περὶ τῆς λέξεως μουρτάτης, περὶ ἧς ὁ Σ. Δ. ἐν σελ. 80 κ. ἐ., ἰδὲ καὶ τὰ ὑπὸ Α. Thumb ἐν ταῖς Indogermanische Forschungen τόμ. XIV (1903), σελ. 343—362 καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, Th. Nöldeke καὶ K. K [rumbacher] γεγραμμένα ἐν Byzantinische Zeitschrift, τόμ. XIII (1904), σελ. 310 καὶ 711, εἰς ᾧ ἔδει νὰ γίνη καὶ παραπομπή. — Περὶ τῆς λέξεως ριζικόν, περὶ ἧς ὁ Σ. Δ. ἐν σελ. 82 κ. ἐ. διαλαμβάνει, ἔχομεν ἰδίαν πραγματείαν τοῦ μακαρίτου John Schmitt, Ριζικόν — rizico. Erstratto dalla Miscellanea Linguistica in onore Gradiadio Ascoli. Torino 1901. (Πρβλ καὶ τὰς σχετικὰς παρατηρήσεις ὑπὸ K. K [rumbacher] ἐν Byzantinische Zeitschrift τόμ. XI. (1902) σελ. 225 καὶ ὑπὸ D. C. Hesselung αὐτόθι τόμ. XIV (1905) σελ. 293) ἐν ᾧ ὑποστηρίζεται δικαίως ἡ ἀπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ ῥίζα ἐτυμολογία. — Τὸ ῥήμα ροβολεύω, ροβολάω ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ κινεῖσθαι, ὀρμῶ, δρᾶμαι, μεθ' ὃ ἐγείρομαι, ἐπαναστατῶ, σφύζεται μέχρις ἡμῶν παρὰ τῷ λαφ. Κατὰ ταῦτα νομίζω, ὅτι καλῶς ἔχει παραδοθῇ ἐν στίχ. 417 (Κοπ. Παρ.), 4593 (Κοπ.) καὶ 4592 (Παρ.) τὸ κείμενον καὶ δὲν πρόκειται περὶ τοῦ ἐπίσης ἐν τῇ δημῶδει ἡμῶν γλώσση μίαν συχνοῦ ῥήματος ῥεμπελεύω. Περὶ δὲ τῆς παραγωγῆς τοῦ ῥοβολῶ (ἐκ τοῦ ῥόβολος = ἡ κατωφέρεια, ἐκ τοῦ ῥεύω-βολῶ, ῥεύω-βोलος) ἰδὲ τὰ διδαχθέντα ἐπ' ἐσχάτων ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Γ. Ν. Χατζηδάκι ἐν „*Ἀθηνᾶς*“ τόμ. ΚΒ' (1910) σελ. 244—5. Ἡδύνατο δ' ὁμως νὰ παραδεχθῇ τις ὡς πρῶτον συνθετικὸν τὴν λέξιν ὄρος, ἦτις, ὡς γνωστὸν, διετηρήθη ἐν τῇ δημῶδει ἡμῶν γλώσση διὰ τῶν αἰώνων. — Περὶ τοῦ σωταρχίζω, περὶ οὗ ὁ Σ. Δ. πραγματεύεται ἐν σελ. 84, ἔδει νὰ ληφθῶσι ὑπ' ὄψιν τὰ ὑπὸ Γ. Ν. Χατζηδάκι ἐν Μεσαιωνικοῖς καὶ Νέοις Ἑλληνικοῖς, τόμ. Α', σελ. 492, σημ. 1 κείμενα, ἐν οἷς παρατηρεῖται, ὅτι τὸ σωταρχίζω δὲν προέρχεται ἐκ τοῦ ἔσω καὶ ταρχίζω, ὡς ὁ J. Schmitt ὑπελάμβανε, ἀλλ' εἶναι ἀπλῶς τὸ μεταγενέστερον σιταρχῶ. Πρὸςθεας εἰς τὰ ὑπὸ Σ. Δ. γεγραμμένα, ὅτι ἐν μεσαιωνικοῖς γράμμασι κεῖται καὶ τὸ οὐσιαστικὸν σιτάρχησις (σιταρχήσεως κάστρων ἐν Miklosich et Müller Acta et Diplomata, τόμ. Ε' σελ. 137, 143; 5' σελ. 22, 47 κλ.). — Τὸ χερόρτι, ὅπερ ὁ Σ. Δ. ἐν σελ. 85 προτείνει νὰναγνωσθῇ χερόφτι ἢ χερόχτι κατὰ τὰ καὶ

σήμερον λεγόμενα, βεβαίως εἶναι καλῶς παραδεδομένον. Κατὰ τὸν Σ. Βάσση σφύζεται ὁ μετὰ τοῦ: ρ τύπος χειρόρρι (ιδὲ „*Ἀθηνᾶς*“ τόμ. KB' (1910), σελ. 206, ιδὲ καὶ σελ. 205—207 καθ' ὅλου). Τὴν διόρθωσιν τοῦ στίχου 766 (Κοπ.), ὅστις κατὰ τὸν Σ. Δ. ἀναγνωστέος:

καὶ μετὰ μᾶς ἂν φάγουσιν στ' ἀγκάθια καθίλζουν
εἶτε:

καὶ μετὰ μᾶς ἂν φάγουσιν τ' ἀγκάθια πατίλζουν

δὲν ἐπιδοκιμάζω, εἰ καὶ ὁμολογῶ αὐτὴν εὐφυνᾶ. Πλὴν διέλαθε τὸν Σ. Δ., ὅτι πολλαχοῦ τῆς Πελοποννήσου (ἴσως καὶ ἐκτὸς αὐτῆς) καὶ δὴ ἐν Φιγαλικῇ κάθῃκα (ὁ ἐνικός: τὸ κάθῃκο σπανιότερος) καλοῦνται τὰ ἐπιτραπέζια μεταλλικὰ πινάκια καὶ τὰ πρὸς ἐναπόθεσιν ὕδατος ἢ οἶνον χρήσιμα ἐπιτραπέζια ἀγγεῖα. Κατ' ἐμὲ ὁ στίχος τοῦ Χρονικοῦ τοῦ Μορέως γραπτέος:

καὶ μετὰ μᾶς ἂν φάγουσιν τὰ κάθῃκα ἀγιάζουν.

Εἶναι γνωστόν, ὅτι οἱ εὐσεβέστεροι τῶν Ἑλλήνων, ὁσάκις πέσῃ τι μιὰρὸν εἰς ἀγγεῖα ἀγιάζουν αὐτά, ἥτοι προσκαλοῦσι τὸν ἱερέα νὰ ψάλλῃ τὰς ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καθιερωμένας εὐχὰς καὶ δι' ἀγιασμοῦ τὰ μεμιασμένα ἀγγεῖα πάλιν καταστήσῃ καθαρά καὶ χρήσιμα. Τοιοῦτόν τινα ἀγιασμόν τῶν ἐπιτραπέζιων σκευῶν, δι' ἱερέως, οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἐν Πελοποννήσῳ ἐτέλουν — ὡς ἐξ οἰκογενειακῆς παραδόσεως γνωρίζω — ὁσάκις συνέβαινε κατ' ἀνάγκην νὰ ἔχωσιν ὁμοτραπέζους ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν Τούρκους, οἵτινες — κατὰ τὴν θρησκώληπτον ἀντίληψιν τῶν παλαιῶν — μιᾶροι ὄντες τὸ μίasma μετέδιδον καὶ εἰς τὰ ὑπ' αὐτῶν χρησιμοποιούμενα ἐπιτραπέζια σκεύη, ἅτινα διὰ τοῦτο ἔπρεπε νὰ γίανθωσι. “Ο,τι δὲ οἱ Χριστιανοὶ τῆς Πελοποννήσου ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἔπραττον, ὅπως ἀποφύγῃσι τὸν μiasμόν τῶν Τούρκων ὁμοτραπέζων αὐτῶν, τὸ αὐτὸ — ἐὰν καλῶς διορθῶ τὸν ἀνωτέρω στίχον τοῦ Χρονικοῦ τοῦ Μορέως — ἔπραττον οἱ Ὀρθόδοξοι τῆς Πελοποννήσου, ὅπως ἀποφύγῃσι τὸ ὑποτιθέμενον μίasma τῶν ὁμοτραπέζων αὐτῶν αἰρετικῶν Φράγκων. (— Ἰδὲ κατωτέρω σελ. 132 καὶ τὰς διορθώσεις τοῦ Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου).

Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου, Δύο δημῶδεις Μακεδονικαὶ λέξεις. „*Ἀθηνᾶ*“. Τόμ. ΚΓ' (1911), σελ. 92—95. — 1) Κυνόστομο ἢ δίμοιρο. Ἡ λέξις κυνόστομο (περὶ ἧς ιδὲ καὶ τὰ λεγόμενα ὑπὸ Χ. Γουγούση, ἀνωτέρω σελ. 120) σημαίνει (κατὰ τὴν ἀνακολινωσιν τοῦ Ξηροποταμιοῦ μηχανικοῦ Κυριακοῦ Ζαχαριάδου) „τὸ διάστημα τὸ ἀπὸ τοῦ ἄκρου ἀντίχειρος μέχρι τοῦ ἄκρου λιχανοῦ, ἱκανῶς ἀπ' ἀλλήλων διεστώτων.“... Ἐνιαχοῦ τῆς Μακεδονίας ἀντὶ τοῦ κυνόστομο λέγεται τὸ δίμοιρο καὶ φουρκί. Τὸ σχῆμα (κυνὸς στόμα, ἀνεωγμένον) τὸ γινόμενον ἐκ τῆς διαστάσεως τῶν ἐιρημένων δακτύλων ἐρμηνεύει σαφέστατα τῆς λέξεως τὴν σύνθεσιν. Ἡ δὲ λέξις εἶναι ἀρχαία, καὶ δὴ τῶν ἀπαξ ἐιρημένων· ἐν τοῖς τοῦ Ἡρώδους Aral. Ben. p. 309 φέρονται τὰ ἐξῆς: „κοινόστομον [ὑπὸ τοῦ Κοραῆ διωρθώθη εὐφυνῶς εἰς κυνόστομον]: τῶν δύο δακτύλων τὸ ἀνοιγμα, τοῦ ἀντίχειρος λέγω καὶ τοῦ λιχανοῦ.“... Τὸ φουρκί εἶναι γνωστὴ ξένη λέξις. Πολλοὺ λόγον

ἀξία εἶναι ἡ λέξις διόμοιρο· ληπτέα ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ „ἡμῖν μέρος“... 2) Ἀνήγατο ἢ ἀνοίγατο. Ὁ Π. Ν. Π. ὑποδεικνύει, ὅτι εἶναι ἐσφαλμένος ὁ διῶχρισμὸς τοῦ μακαρίτου καθηγητοῦ Ι. Πανταζίδου (τὸ πρῶτον διατυπωθεὶς ἐν τῷ περιοδικῷ „Φιλίστορι“ τόμ. Γ', 1862, ἀριθ. 124), ὅτι ἐν Σέρραις τῆς Μακεδονίας διεσώθη ἡ Ὀμηρικὴ λέξις νηγάτεος ἐν τῷ τύπῳ ἀνήγατος. Πράγματι οἱ τύποι ἀνοίγωτο, ἀνοίγαντο ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὸ ρῆμα ἀνοίγω καὶ λέγονται περὶ ἐνδύματος εἴτε ἐσωτερικοῦ εἴτε ἐξωτερικοῦ „ποῦ δὲν τὸ ἀνοίξαν ἀκόμη διὰ τὰ τὸ φορέσουν“.

Βασίλειου Ι. Φάβη, Γλωσσικαὶ ἐπισκέψεις ἀναφερόμεναι εἰς τὸ ἰδίωμα Ἀὐλωναρίου καὶ Κονιστρῶν. Ἐν Ἀθήναις 1911, σελ. 94. Εἰς 8-ον. — Ὁ συγγραφεὺς, ἐπιμελὴς Διασώτης τοῦ Κόντου, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διδασμάτων τοῦ καθηγητοῦ ἡμῶν Γεωργ. Ν. Χατζηδάκι παρέχει ἐνταῦθα εἰδικὴν περιγραφὴν τοῦ δημώδους ἰδιώματος τοῦ Ἀὐλωναρίου καὶ Κονιστρῶν (κωμῶν τῆς Εὐβοίας, τῆς γενεθλίου νήσου τοῦ συγγραφέως). Ἡ καθ' ὅλου ἐργασία μετ' ἐξειδικασμένης ἐπιμελείας καὶ ἐπιγνώσεως. Ἡ ἐν ταῖς εἰρημέναις κόμαις λαλουμένη γλῶσσα ἀνήκει εἰς τὴν κατὰ τὴν Χατζηδάκειον διαίρεσιν ὁμάδα τῶν νοτίων νεοελληνικῶν διαλέκτων καὶ εἶναι λίαν συγγενὴς πρὸς τὴν δημῶδη τῆς Αἰγίνης, τῶν Μεγάρων καὶ τῶν Ἀθηρῶν.

Ἀθαν. Χ. Μπούτουρα, Ἀνακοινώσεις ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν Ἀνατολιστῶν. Α'. Περὶ νεοελληνικῆς γραμματικῆς καὶ διαλεκτολογίας. Β'. Περὶ τοῦ τσιταχισμού ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Γλώσσῃ. Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ „Παραρτήματος Ἀθηνῶν“ τοῦ Ἀπριλίου 1912. Σελ. 12. Εἰς 4-ον.

Γ. Ν. Χατζηδάκι, Φιλολογικαὶ ἐρευναι. Ἐν Ἀθήναις 1911, σελ. 51, εἰς 8-ον. — Τὸ βιβλίον ἀποτελεῖ ἀνατύπωσιν ἐκ τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου 1911—12 καὶ περιλαμβάνει τὰκόλουθα ἄρθρα: Α'. Περὶ τῆς Ποντικῆς διαλέκτου καὶ ἰδίᾳ περὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἀναλογικῶν σχηματισμῶν (σελ. 1 + 35), ἐν ᾧ ἐξαίρονται τὰ ἐν τῇ διαλέκτῳ ταύτῃ φυλαττόμενα χαρακτηριστικὰ τῆς ἀρχαίας καὶ μεσοχρονίου Ἑλληνικῆς καὶ δὴ σχετικῶς πρὸς τοὺς ἀναλογικοὺς σχηματισμοὺς. — Β'. Περὶ τοῦ ἐτύμου τῆς λέξεως Φιλιατρὰ (σελ. 36—42). Πρὸκειται περὶ τοῦ ἐν Τριφυλίᾳ τοπωνυμικοῦ. Κατὰ τὸν Γ. Ν. Γ. παράγεται ἡ λέξις ἐξ ἐνὸς κυρίου ὀνόματος: φιλιατρος, ἐξ οὗ: φιλιατρος (καταβιβάζομένου τοῦ τόνου), ἐκ τῆς γενικῆς οὗ: τοῦ φιλιατροῦ ὁ τύπος τὸ: *Φιλιατρό (ἀλλασσομένου τοῦ γένους), ἐξ οὗ ὁ τανῦν ἀκούμενος τύπος τὰ φιλιατρὰ (ἀλλασσομένου τοῦ ἀριθμοῦ). Γ'. Ἀνομοιώσις ἐν τῇ νέᾳ Ἑλληνικῇ (σελ. 43—45). Ὑποδεικνύεται ὁ ἐνιαχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐπικρατῶν νόμος, καθ' ὃν τὸ ἡμίφωνον: ι ἐξαφανίζεται, ἐὰν ἐν τῇ ἐπακολουθοῦσῃ συλλαβῇ λόγῳ τῆς κλίσεως πάλιν: ι προκύπτῃ, π. χ. βόδιι ἀλλὰ βόδια. — Δ'. Θουκυδίδεια (σελ. 46—51). Ἀσχετον πρὸς τὰ ἐνδιαφέροντα τῶν ἀναγνωστῶν τῶν „Βυζαντινῶν Χρονικῶν“.

Γ. Ν. Χατζηδάκι, *Νεοελληνικαὶ Μελέται*. Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ ΚΑ' τόμου τῆς „Ἀθηνᾶς“. Ἐν Ἀθήναις 1911, σελ. 72. Εἰς 8-ον. — Περιλαμβάνει τὰκόλουθα ἄρθρα: Α'. Ἐτυμολογικά (σελ. 3—14), περὶ τῆς παραγωγῆς τοῦ νεοελληνικοῦ χνότα ἐκ τοῦ παλαιοῦ ἀτμός, τοῦ χλομός ἐκ τοῦ φλομός, περὶ τοῦ ἀθιβολή, ἀθιβάλλω, ἀναθιβάλλω. — Β'. Φωνητικά (σελ. 15—47), ἐκτίθενται οἱ νόμοι καὶ τὰ καθ' ἕκαστα τῶν φωνητικῶν καὶ ἀναλογικῶν μεταβολῶν τῶν φωνηέντων μεταξὺ συμφώνων. — Γ' σ. 47—63 διεξοδική κριτικὴ τοῦ βιβλίου τοῦ Α. Μπούτουρα, Φωνητικά καὶ ὁρθογραφικά τῆς νεοελληνικῆς, περὶ ὧν ἤδη ἐγράψαμεν τὰ δέοντα (ιδὲ „Βυζαντινὰ Χρονικά“, τόμ. XVIII, σελ. 12). Ὁ Γ. Ν. Χ. ἀποκρούει ὀρμητικώτατα καθ' ὅλου τοὺς διῶχυσμους τοῦ Μπούτουρα. — Δ'. Καὶ πάλιν περὶ τοῦ „χαλύτερος“ κττ (σελ. 63—72). Πρόκειται περὶ τῆς γραφῆς τοῦ συγκριτικοῦ τούτου· ὁ Γ. Ν. Χ. ὑπεστήριξε πάντοτε τὴν διὰ τοῦ: υ, ὅπερ ὁ καθηγγητῆς Γρ. Βερναδάκις ἐπ' ἐσχάτων ἀπέκρουσε· ὁ Γ. Ν. Χ. ἀναιρεῖ μετὰ σφοδρότητος τοὺς διῶχυσμους τοῦ Γ. Βερν.

Johannes Kalitsunakis, *Der neugriechische Thesaurus*. Jahrbücher für das klassische Altertum... Τόμ. XXIX (1912) σελ. 702—713. — Ὁ J. K. ὑποδεικνύει τὴν σημασίαν, ἣν κέκτηται τὸ ἐγγέλημα διὰ τὰς Ἑλληνικὰς σπουδὰς καὶ ἀφορμώμενος ἐκ τῆς πρώτης ἀνακοινώσεως τοῦ Π. Ν. Παπαγεωργίου (ιδὲ *Βυζαντινὰ Χρονικά*, τόμ. XVIII, σελ. 15) προβάλλει προτάσεις περὶ τοῦ τρόπου τοῦ καταρτισμοῦ τοῦ Ἑθνηροῦ, αἰτνες βεβαίως δέον νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπείας τῆς ἐπιμελουμένης· τῆς συντάξεως τοῦ Ἑθνηροῦ τούτου.

Πέτρον Ν. Παπαγεωργίου. *Δημῶδη Ἑλληνικά*. Ἐν Θεσσαλονίκῃ, 1911, σελ. 14, εἰς 8-ον. — Ἐν πρώτοις ὁ συγγραφεὺς — ἀφορμὴν λαμβάνων ἐκ τῶν ὑπὸ Στεφ. Ν. Δραγούμη ἐν „Ἀθηνᾶ“ τόμ. ΚΓ' σελ. 73—87 γεγραμμένων — προτείνει νέας διορθώσεις εἰς τὴν ὑπὸ Johā Schmitt ἔκδοσιν τοῦ *Χρονικοῦ τοῦ Μορέως*. Καὶ δὴ ἐν στίχῳ 7053 ἀντὶ: ἀναγαμήσασιν προτείνει ὁ Δραγούμης ἀναγνωμήσασιν, ἀνθ' οὗ ὁ Π. Ν. Π. προτείνει: ἀναγραμμίσασιν. Ἐν στίχῳ 758 κ. ἐ. τὸ παραδεδομένον καθηκατατίζουσιν διώρθωσεν ὁ Δραγούμης: στὰ κάθηκα καθίζουσιν καὶ τανῦν ὁ Π. Ν. Π.: τὰ κάθηκα ταγίζουσιν. Ἐν στίχῳ 6058 ὁ Schmitt γράφει: ἰσόπυρα, ὅπερ ὁ Δραγούμης διώρθωσεν εἰς: ἰσόφορα, ἀνθ' οὗ ὁ Π. Ν. Π. προτείνει: ἰσόμοιρα. — Περαιτέρω ὁ Π. Ν. Π. πραγματεύεται περὶ δύο λέξεων: κυνόστομο καὶ ἀνοίγατο, αἰτνες ἐν τῇ Μακεδονικῇ διαλέκτῳ εἶναι συνήθεις καὶ περὶ ὧν ιδὲ τὰ ἀνωτέρω σελ. 130—131 σημειούμενα.

Ἀνδρέα Ν. Σκιᾶ, *Περὶ τῆς διασώσεως τοῦ δίγαμμα ἐν τινὶ νεοελληνικῇ λέξει*. Ἐπετηρὶς τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου 1911, σελ. 217—224. — Ἡ λέξις βολκός, ἥτις κατὰ τὸν Α. Ν. Σ. βεβαίως ἐκ τοῦ ἀρχαίου ὀλκός προέρχεται, διασφῆζει, κατὰ τὸν αὐτόν, τὸ δίγαμμα. Ἡ τοιαύτη θέσις ὑποστηρίζεται γενναίως ὑπὸ τοῦ συγγραφέως. Πλὴν ἀμφιβολίαι τινὲς κατὰ τοῦ διῶχυσμοῦ τούτου παραμένονσι πάντοτε,

καθ' & καὶ ὁ K. Di[eterich] ἐν Byzantinische Zeitschrift, τόμ. XXI (1912), σελ. 286 ἐσημείωσε. Ἐπιχωριάζει ἡ λέξις βολκός κατὰ τὸν A. N. Σ. ἐν τῇ Ἀντικῇ Πελοποννήσῳ· πλήν καὶ ἐν τῇ Νοτίῳ εἶναι συνήθης (π. χ. ἐν Γυθείῳ καὶ τῇ ἄλλῃ Μάνῃ κλ.).

G. N. Hatzidakis, Analogiebildungen im pontischen Dialekt. „Indogermanische Forschungen“ τόμ. XXXI σελ. 245—250. — Πρβλ. τὰ ἐλληνιστὶ ἐν τῇ Ἑπετηρίδι τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου 1911/2 γεγραμμένα.

[Σπ. Περρῆ], Ἐξέλιξις τοῦ ὀνόματος Ἰωάννης — Γιάννης — Γιάγκος εἰς οἰκογενειακὰ ἐπίθεται. „Ἀθηνᾶ“. Τόμ. ΚΓ' (1911) σελ. 450—461. — Ἐπὶ τῇ βάσει ὁδῶν τῶν πόλεων Ἀθηνῶν καὶ Πατρῶν, ἐκλογικῶν καταλόγων, κλ. κλ. κατηρτισθῇ ὁ ἀλφαριθμητικὸς κατάλογος 1431 νεοελληνικῶν ἐπωνύμων, αὐτὰ ἐσηματίσθησαν ἐκ τῶν διαφόρων παραλλαγῶν τοῦ βαπτιστικοῦ Ἰωάννης. Ἀναδρομὴ εἰς παλαιότερας πηγὰς, ὡς π. χ. βρέβια μονῶν κλ., δύνανται κατὰ πολὺ νὰ αὐξήσωσι τὸν κατάλογον τοῦτον. Ἐκ τῶν συγχρόνων ἐπωνύμων ἔχω νὰ προσθέσω εἰς τὸν κατάλογον τοῦ Σ. Π. τὰκόλουθα: Ἀριγιάννης (ἐν Αἰγαίῳ Πελάγει), Γιαννίμπας (ἐν Γορτυνίᾳ καὶ διὰ μεταναστεύσεως ἐν Τριπόλει τῆς Πελοποννήσου), Ἀστραπόγιαννος (ἐν Ἡπειρῳ), Γιαννουσάτης (ἐν Μεσογαίῳς Ἀττικῆς), Ζαγγογιάννης (ἐν Λαμίᾳ), Μουλογιαννάκης (ἐν Γαστύνῃ), Τσιφογιαννάκης (ἐν Κρήτῃ). — Τὸ ἐν σελ. 451 μνημονεύμενον Βεργιαννίτης δὲν ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ Γιάννης, ἀλλὰ πρὸς τὸ τοπωνυμικὸν Βέργιανη.

K. I. Ἀμάντου, Ποικίλα γλωσσικά. „Ἀθηνᾶ“. Τόμ. ΚΓ' (1911), σελ. 479—490. — 1. Ἑμβολος, Ἑμβολή. Ρύμη. Ἐνταῦθα σημειῶ, ὅτι διέλαθε τὸν K. A. τὸ ἄρθρον τοῦ A. N. Βερναδάκη „Πόθεν τὰ Βυζαντινὰ ἔμβολα (Μπεξεστένια)“ ἐν τῷ Μηριαίῳ παραρτήματι τῆς ἐφημερίδος „Ἀθῆναι“ ἔτος Β' σελ. 1573—1578, ὅθεν καὶ εἰς ἴδιον τεύχος. Ἐπίσης σημειωτέον, ὅτι τινὲς τῶν παρ' ἡμῖν γεωγραφούντων ἐχρησιμοποίησαν τὴν λέξιν ἔμβολήν πρὸς δήλωσιν τοῦ ἐν τῇ δημοτικῇ ἡμῶν γλώσσῃ λεγομένου διασέλλου. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν λέξιν στενορρύμι διέλαθον τὸν K. A. τὰ ὑπ' ἐμοῦ γεγραμμένα ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἐν τῇ Byzantinische Zeitschrift, τόμ. XIV (1904), σελ. 570 ἐγγράφον ἐν τῷ Ἀθηναϊκῷ περιοδικῷ „Νομᾶ“ (ἀριθ. 165 τῆς 25 Σεπτεμβρίου 1905), ὅπου μαρτύρια περὶ τῆς λέξεως ταύτης καὶ ἐξ ἁσμάτων δημοτικῶν καὶ ἐξ ἄλλων βυζαντιανῶν κειμένων προσάγω. Πρβλ. καὶ Byzant. Zeitschrift, τόμ. XV, (1906) σελ. 363. Τὸ στενωπὸς ἰδὲ καὶ παρὰ Spata, Diplomi Greci σελ. 94, τὸ δὲ ῥύμη καὶ παρὰ Παχωμίῳ Ρουσάνῳ ὡς εὐχρηστον κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτοῦ ἐν Κρήτῃ (ἰδὲ [A. Μουστοξύδου], Ἑλληνομνήμων. Τόμ. Α', σελ. 633). — 2. Λυγδωπά. (Τοπωνυμία ἐν Χίῳ. — Πρὸςθε, ὅτι ἐκ τοῦ λιγδα πλήν τοῦ λιγδερός (σελ. 481—2) ἐν Πελοποννήσῳ καὶ ἀλλαχοῦ ἐτι ἔχουσι σχηματισθῇ ἐπίθεται λυγδιάρης καὶ λυγδής. — 3. καταβλαττάς (= „ὁ πωλὼν ἢ παρασκευάζων τὰ κατὰβλαττα, ἧτοι τὰ ὀλυπόφυρα βλαττία“). Ἐνταῦθα ἐπιτραπήτω μοι

νά παρατηρήσω, *οτι οι Βλατταῖοι, περιὸν ὁ Κ. Α. ἐν σελ. 483, ὁθεν καὶ ἡ μονὴ τῶν Βλατταίων ἢ Βλαττάδων ἐν Μακεδονίᾳ, κυρίως ἦσαν ἐκ Κρήτης, ἐνθα εἰσέτι σφίζεται τὸ ἐπώνυμον Βλαττάκις. Τὸ δ' ἐπώνυμον Σαγιᾶς, περιὸν Κ. Α. ἐν σελ. 484, ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Καλαβρύτων. Περιὸν τῆς λέξεως βλαττί καὶ σκαραμάγγιον ἰδὲ διεξοδικῶς καὶ Du Cange, Gloss. Med. gr. Τὸ δὲ ἐπώνυμον Καράκαλλος καὶ Καρακαλλᾶς (πρόσθετος καὶ Καρακαλλᾶς), περιὸν ὧν πραγματεύεται ὁ Κ. Α. ἐν σελ. 484, σημείωσον, *οτι ἀπαντᾷ ἤδη ἀπὸ πολλῶν αἰώνων ἐν Δημησιάνῃ τῆς Πελοποννήσου (ἰδὲ περιὸν τούτων καὶ τὸ ἐμὸν ἄρθρον ἐν τῷ συμπληρωματικῷ τόμῳ τοῦ Ἑγκυκλοπαιδικοῦ Λεξικοῦ Μπαρτ καὶ Χίρστ). Ἐκ τῶν Καρακάλλων τῆς Δημησιάνης τοπωνυμία ἐν Γορτυνίᾳ: Καρακαλοῦ (ἡ). Καὶ ἐν Ἀθῶν ἔχομεν μονὴν Καρακάλου, ἥτις κατὰ τὰς οἰκογενειακὰς παραδόσεις τῶν Καρακάλλων τῆς Δημησιάνης ἀνεκαίνισθη ὑπὸ τινος τῶν προγόνων αὐτῶν. Ἡ δὲ ἐν Ἀργολίδι μονὴ Καρακαλλᾶ δὲν ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ καρακάλλιον καὶ τοὺς Καρακάλλους, ὥς ἀναγράφει ὁ Κ. Α. Διότι τὸ ὄνομα τῆς Ἀργολικῆς μονῆς: Καρακαλλᾶ εἶναι παραφθορὰ τοῦ τουρκικοῦ κουρουκαλέ, ὀνόματος ταυτοσήμου πρὸς τὸ ἑλληνικόν: Ξεροκάστελο. Πρβλ. καὶ Μ. Αμπερυνίδην, Ἡ Ναυπλία Ἀθήνησι 1898, σελ. 56 — 4. Ὄνόματα εἰς -ίτης (ἰδίως ἐν Χίῳ). — 5. Διάφορα μεσαιωνικὰ γλωσσικὰ λείψανα (πρόκειται περιὸν τῶν λέξεων: Βαῖλας, Βορδωνάρι, Γαρδούμνια, Κουτζουρίνα, Κακκάβι, Κουκουμάρι, Καροῦχα, Πραιδεύω, Ξάγι, Ξᾶτο τῶν παραγῶν καὶ τῶν συγγενῶν αὐτῶν. — Ἐπιτραπήτωσάν μοι παρατηρήσεις τινές. Τὸ βαῖλος κεῖται κατ' ἐπανάληψιν καὶ ἐν Ἀθωνικαῖς πράξεσι τῶν τελευταίων βυζαντιακῶν αἰώνων — Αἱ λέξεις βορδώνιον, βορδωνάριος κλ. εἶναι λίαν συχναὶ ἐν μεσαιωνικοῖς γράμμασι τῶν μονῶν Πάτμου, Ἀγίου Ὄρους, Μετεώρων κλ. Σημειωτέα καὶ ἡ ἐν Λακεδαίμονι τοπωνυμία Βορδώνια. — Ἐν Πελοποννήσῳ καὶ δὴ ἐν Μάνῃ λέγεται καὶ κάκαβος καὶ ἐν Ἀρχαδίᾳ ἔχομεν καὶ ῥῆμα ξεκακκαβῶνω (πρβλ. καὶ τὰ ὑπ' ἐμοῦ γεγραμμένα ἐν „Ἀρμονίᾳ“, περιοδικῷ Ἀθηναίων, τόμ. Γ', 1902, σελ. 134, εἰς ᾧ παραπέμπει μὲν ὁ Κ. Α., ἀλλὰ παρὰ τὴν ὁρθὴν μέθοδον ἀνεῖν δηλώσεως τοῦ ὀνόματος τοῦ συγγραφέως. Περιὸν τῆς λέξεως κακκάβι ἰδὲ καὶ τὰ λεγόμενα ὑπὸ Παχωμίου Ρουσάνου (Α. Μουστοξύδου, Ἑλληνορμημῶν, τόμ. Α', σελ. 632). — Τὸ καροῦχα ἀπαντᾷ πλέον ἢ ἅπαξ παρὰ [Πτωχῷ]προδορῶμῳ (ἰδὲ ἐκδοσιν Hesseling-Pernot, ἐν λεξιλογίῳ). — Ἐχομεν δι' ἐλπίδος, *οτι ὁ εὐδόκιμος περιὸν τὰ μέσα καὶ νέα Ἑλληνικὰ Κ. Α. θέλει συνεχίσει τὴν δημοσιεῖσιν συγγενῶν πρὸς τὴν προκειμένην μελετῶν, ἐξ ἴσου συντελεστικῶν εἰς τὴν διαφώτισιν τῆς Βυζαντιακῆς καὶ Νεοελληνικῆς παραδόσεως ὅσον ἡ περιὸν ἡς ὁ λόγος.***

Hubert Pernot, Anthologie Populaire de la Grèce moderne. Paris, Mercure de France, MDMX. Εἰς 12-ον, σελ. 276. — Βιβλιοκρισία ὑπὸ Σπ. Π. Αάμπρου ἐν „Νέφ Ἑλληνορμημονι“ τόμ. Ζ'

(1910), σελ. 99—101 καὶ Π[αύλου] Ν[ιρβάνα] ἐν „Παναθηναίοις“ τόμ. ΙΘ' (1909—1910), σ. 265.

Γεωργίου Χωματιανοῦ, Στατιστικὰ ἀποτελέσματα τῆς γενικῆς ἀπογραφῆς τοῦ πληθυσμοῦ κατὰ τὴν 27 Ὀκτωβρίου 1907. Ἐν Ἀθήναις, 1909. Εἰς 4-ον. Τόμ. Α'. Ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου, σελ. 75+735. Τόμ. Β'. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Μιχαήλ Νικολαΐδου, σελ. 506. — Ἀναγραπτέον καὶ ἐνταῦθα τὸ βιβλίον τοῦτο, ἅτε πολλαχῶς δυνάμενον νὰ ὑποβοηθήσῃ τοὺς περὶ τὴν Βυζαντιακὴν γεωγραφίαν σπονδάζοντας ὥς καὶ τοὺς περὶ τὰ νεοελληνικὰ τοπωνυμικὰ ζητήματα. — Βιβλιοκρισία ὑπὸ Σπ. Π. Λάμπρου ἐν „Νέῳ Ἑλληνομνήμονι“ τόμ. Ζ' (1910), σ. 104 κ. ἐ.

Ἀθαν. Χ. Μπούτουρα (Σχολάρχου τοῦ Γ' ἐν Ἀθήναις Σχολείου). Τὰ Νεοελληνικὰ κύρια ὀνόματα. Ἐν Ἀθήναις, τυπογρ. τῆς Β. Αὐλῆς Ἀ Ραφτάνη 1912. Σελ. 11+218. — Ὁ περὶ τὰ Νεοελληνικὰ διατρίβων Α. Χ. Μ. παρέχει νέον δεῖγμα τῆς ἐπιστημονικῆς αὐτοῦ γοργότητος καὶ φιλοτιμίας διὰ τῆς προκειμένης ἐργασίας, ἣτις ἄλλοτε — εὐελπιστῶ τοῦλάχιστον, — θάναλυσθῇ διεξοδικῶς ὑφ' ἡμῶν ἐν τῷ παρόντι περιοδικῷ. Ἡ διάταξις τοῦ βιβλίου ἔχει ὡς ἐξῆς: Μετὰ τινα διεξοδικὴν ἀφιερωτικὴν ἐπιστολὴν (α'—η') ἔπεται πρόλογος (σελ. 9—16) καὶ εἰσαγωγή (σελ. 17—27), μεθ' ὃ τὸ πρῶτον μέρος τῆς μελέτης (σελ. 29—130), οὗ προηγεῖται γενικὴ τις ἐπισκόπησις, πραγματευόμενον περὶ τῶν ἐκ τῆς ἱστορικῆς παραδόσεως ὀνομάτων. Παραθέτω τοὺς τίτλους τῶν κεφαλαίων τοῦ πρώτου τούτου μέρους: α' ὀνόματα ἐκ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς παραδόσεως (σελ. 31—48). β' ὀνόματα ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως (σελ. 49—101). γ' ὀνόματα ἐκ τῆς μεσαιωνικῆς καὶ νεωτέρας Ἑλληνικῆς παραδόσεως (101—124). Τὸ δὲ δεύτερον μέρος τῆς μελέτης (131—175), οὗ πάλιν προηγεῖται γενικὴ τις ἐπισκόπησις, πραγματεύεται περὶ τῶν νεοελληνικῶν κυρίων ὀνομάτων τῶν προερχομένων ἐκ τῆς ἑλευθέρας ἀντιλήψεως τοῦ λαοῦ, καὶ περιλαμβάνει τὸ κεφάλαιον: δ' ὀνόματα ἐξ ἀντικειμένου (σελ. 133—154) καὶ τὸ κεφάλαιον: ε' ὀνόματα ἐξ ὑποκειμένου (σελ. 155—175). Σημειωτέον τὸ ἐν σελ. 125—130 παράρτημα τοῦ πρώτου μέρους ὑπὸ τὸν τίτλον „Γεωγραφικὰ ὀνόματα“, καὶ τὸ ἐν σελ. 171—175 παράρτημα τοῦ δευτέρου μέρους „Ὄνόματα ἀδήλου ἢ ἀβεβαίας προελεύσεως“. Σημειωτέα ἐπίσης ἡ ἐν σελ. 176—180 παρέκβασις πρώτη, ἐν ᾗ κατὰ λόγον μετὰ συντόμου ἐρμηνείας τῶν ἐκ τῶν καταλήξεων τῶν ὀνομάτων σχηματισμῶν τῶν παραλλαγῶν καὶ ἡ ἐν σελ. 181—186 παρέκβασις δευτέρα περὶ τῆς ὀρθογραφίας τῶν εἰς -ης κυρίων ὀνομάτων καὶ ἐπωνύμων καὶ περὶ τοῦ ἐπωνύμου Χατζηδάκης, ἐν ᾗ ὁ Α. Χ. Μ. ἀποκρούει τὴν διὰ τοῦ -ις γραφὴν, ἣν εἰσήγαγεν ὁ καθηγητὴς Χατζηδάκης προκειμένου περὶ τῶν εἰς -κης ἐξ ὑποκριστικῶν προελθόντων κυρίων ὀνομάτων καὶ ἐπωνύμων. Ἐν τέλει τοῦ ἔργου σελ. 187—218 παρατίθεται ὁ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας συντεταγμένος „Πίναξ τῶν κυρίων ὀνομάτων καὶ τῶν παραλλα-

γ ὧ ν α ὕ τ ὧ ν“ τῶν ἐν τῇ προκειμένῳ βιβλίῳ περιεχομένων. — Περὶ τῶν καθ' ἕκαστον ἐν τῇ προηγγελμένῃ εἰδικῇ περὶ τοῦ βιβλίου κρίσει. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρκοῦμαι νὰ παρατηρήσω, ὅτι καὶ ἐκ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος μελέτης καὶ ἐξ ἄλλων αὐτοῦ δημοσιευμάτων ὁ συγγραφεὺς ἐλέγχεται, ὅτι λίαν σπεύδει εἰς παραγωγὴν καὶ δὴ ἐκδόσεις δημοσιευμάτων οὐχὶ πάντοτε καταληλῶς παρεσκευασμένος δι' αὐτά, ἤτοι ἄνευ τελείας γνώσεως τῆς σχετικῆς βιβλιογραφίας καὶ ἄνευ ἐπαρκoῦς κατοχῆς καὶ μελέτης τοῦ σχετικοῦ ὕλικου. Ἐπειτα διατὶ ὁ Α. Χ. Μ. ἐπιμένει πολλαχοῦ τοῦ βιβλίου του, ἐπανερχομένος εἰς ζητήματα τελείως προσωπικά, ὅποια τὰ περὶ τῶν σχέσεων αὐτοῦ πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς συντάξεώς τοῦ Ἑλληνικοῦ Λεξικοῦ ἐπιτροπείαν. Τὰ ζητήματα ταῦτα, ἂν τυχὸν ἐνδιαφέρωσι τινας, δύνανται νὰ ἐκτεθῶσιν ἐν ἰδίῳις φυλλαδίοις, ἀλλ' οὐχί, νομίζω, νὰ καταλάβωσι τμήματα οὐχὶ μικρὰ τοῦ παρόντος βιβλίου, ὅπερ ἀπενθύνεται εἰς εὐρύτερον κύκλον, καὶ δὴ λόγῳ τῶν προσωπικῶν ὑπαινιγμῶν τοῦ συγγραφέως νὰ καταστήσῃ πῶς αὐτὸ πολλαχοῦ δυσξύμβλητον. Ἐν τῇ διαπραγματεύσει τοῦ θέματος αὐτοῦ ὁ συγγραφεὺς ἀτόπως ἐχώρισε τὰ κατὰ τὰ κύρια ὀνόματα τῶν Βυζαντινῶν ἀπὸ τῶν ὑπὸ τῶν Νεωτέρων Ἑλλήνων χρησιμοποιομένων, οὐδόλως περὶ ἐκείνων, τῶν Βυζαντινῶν, πραγματευθείς. Οὕτω πολλαχοῦ δὲν δύναται νὰ ἐξακριβωθῇ ἡ παράδοσις — λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν, ὅτι κατὰ μέγα μέρος τὰ Νεοελληνικά ὀνόματα συμπλῖπτονσι πρὸς ἐκεῖνα τῶν Βυζαντινῶν, — καὶ οὕτω συμπεράσματα ἀνακριβῆ δύναται νὰ ἐξαχθῶσι. Οὐδὲ τοὺς διαφόρους κώδικας, ὧν τινες προχειρότατοι ἐν Ἀθῆναις (ἐν τῇ Ἑθνικῇ Βιβλιοθήκῃ), τοὺς περιέχοντας ἀναγραφὰς παρρησιῶν, προθέσεων, ἐκφωνήσεων ἐσκέφθη νὰ ἐκμεταλλευθῇ ὁ Α. Χ. Μ. Παράδοξα φαίνονται ἡμῖν τὰ ἐν σ. 17 σημειούμενα, καθ' ἃ ὁ συγγραφεὺς διίσχυρίζεται, ὅτι ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς ἐν Ἀθῆναις Γλωσσικῆς Ἑταιρείας, — ἅτινα ὡς λέγει ἐχρησιμοποίησε — δὲν „ὑπάρχουσιν ἀξίαι λόγου σχετικῶς συμβολαὶ „πρὸς τὰ θέματα τῶν Νεοελληνικῶν κυρίων ὀνομάτων“. Φαίνεται, ὅτι ὁ Α. Χ. Μ. μόνον μέρος τοῦ ἀρχείου τῆς Γλωσσικῆς Ἑταιρείας ἐχρησιμοποίησε, διότι ἐν αὐτῷ — πρέπει νὰ σημειωθῇ — ὑπάρχουσιν ἐργασίαι, αἵτινες καὶ ποσοτικῶς καὶ ποιοτικῶς καὶ δὴ μεθοδικῶς τὰ μέγιστα ἠδύναντο νὰ συντελέσωσιν εἰς τελειότερον καταρτισμὸν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐργασίας.

Π[ηνελόπη] Ἀέλτα, Παιδικὲς σελίδες. Γιὰ τὴν πατρίδα. Εἰκονογραφίαι Κ. Ν. Λύτρα. Ἡ καρδιὰ τῆς Βασιλοπούλας. Εἰκονογραφίαι Κας Σ. Λασκαρίδου. Λονδῖνον 1909, τυπογρ. Γ. Σ. Βελώνη. — Μνημονευτέον καὶ ἐνταῦθα τὸ βιβλίον τοῦτο, καθ' ὅσον περιέχει διηγήματα παιδικὰ ἐκ τοῦ βυζαντινοῦ καὶ νεοελληνικοῦ κόσμου.

Γ. Β. Τσοκοπούλου, Θεοδώρα δρᾶμα εἰς πρᾶξεις τρεῖς. „Μηριαῖον παράρτημα“ τῆς ἐφημερίδος „Ἀθῆναι“. Ἔτος Β' (1909), ἀριθ. 1, σελ. 1541—1568. — Ἡρώϊς τοῦ δράματος εἶναι ἡ Θεοδώρα, ἡ σύζυγος τοῦ Ἰουστινιανοῦ.

Πολυβίου Τ. Δημητρακοπούλου, Ὁ Κουρσάρος. Βυζαντινὸν δραματικὸν εἰδύλιον· εἰς πρᾶξεις τρεῖς. „Μηρι-

αἰον παράρτημα“ ἐφημερίδος „Ἀθήναι“. Ἔτος Β' (1909), ἀριθ. 4, σελ. 1757—1775. — Ἡ ὑπόθεσις τοῦ ὠραίου εἰδυλλίου τούτου τίθεται περὶ τὸ ἔτος 1224.

Κωνσταντίνου Ν. Ῥάδου, Ἡ κόρη τοῦ πρωτοκαράβου. „Ναυτικὰ Διηγήματα“. Ἐν Ἀθήναις 1909, σελ. 19—55. — „Διήγημα, οὗ ἡ ὑπόθεσις κεῖται κατὰ τοὺς χρόνους τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Ἀράβων πολιορκίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ συγγραφεὺς πειράται ν' ἀναπαραστήσῃ τὸ ναυτικὸν τῆς περιόδου, καθ' ἣν θέτει τὴν διήγησιν του, ἀναμινύει δ' ὅμως ἔθιμα ξένα πρὸς τὴν περιόδον ταύτην καὶ μᾶλλον εἰς πολὺ νεωτέρους χρόνους προσήκοντα“. Ταῦτα κατὰ τὸ σημείωμα τοῦ Μ[ιχαήλ] Γ[ούδα] ἐν „Βυζαντίδι“ τόμ. Β' (1911—12), σελ. 615.

Κίμωνος Θεοδωροπούλου, Ἑλένη Καντακουζηνοῦ. „Λακεδαίμων“ (ἐφημερὶς Σπάρτης). Ἔτος Α' (1909) ἀριθ. 1 κ. ἐ. — Βυζαντιακὸν διήγημα, οὗ ἡ ὑπόθεσις ἐν Μυστρᾷ.

Ἐμ. Ῥέπουλη, Ἐπιμνημόσυνος λόγος εἰς Κωνσταντῖνον Παλαιολόγον. „Πάτρια“. Τόμ. Θ' (1910), ἀριθ. 14.

Γ. Β. Τσοκοπούλου, Βυζαντινὰ Διηγήματα. Ἄννα ἡ Κομνηνὴ. „Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον“ διὰ τὸ ἔτος 1911 (ἐκδότης Κ. Σκόκος), σελ. 115 κ. ἐ.

Ἀλεξάνδρας Παπαδοπούλου, Βυζαντινὰ διηγήματα. Ἡ Καλογριά. „Θεσσαλία“ (ἐφημερὶς Βόλου). Ἔτος ΙΒ' (1910), ἀριθ. 3076 (τῇ 8 Μαρτίου).

Στεφάνου Ν. Ξανθοῦ διδου, Κρητικὰ Συμβόλαια. „Χριστιανικὴ Κρήτη“, ἔτος Α' (1912), σελ. 1—279. Ἰδὲ καὶ ἐπιμέτρον σελ. 280—288, ἐτι δὲ καὶ σελ. 313—377. — Ὁ φιλοπονῶντατος ἐρευνητὴς καὶ κράτιστος περὶ τὰ Κρητικὰ πράγματα Σ. Ξ. ἐκδίδει ἐνταῦθα 102 γράμματα τῆς ἐν τῷ δήμῳ Φουρῆς τῆς ἐπαρχίας Μιραμπέλλου καὶ δὴ περὶ τὰς δύο ὥρας ΝΑ τῆς Νεαπόλεως κειμένης μονῆς τοῦ Ἀρετίου (τ' Ἀρέτι), ἐν ἐπιμέτρῳ δὲ τὴν διαθήκην τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς μονῆς ταύτης Μάρκου Παπαδοπούλου. Τὸ ἀρχαιότατον τῶν ἐγγράφων τούτων προέρχεται ἐκ τοῦ ἔτ. 1575, τὸ δὲ νεώτατον ἐκ τοῦ ἔτ. 1643. Εἰ καὶ τὰ ἐγγράφα ταῦτα εἶναι οὐχὶ παλαιῶν χρόνων, ἐν τοσοῦτῳ δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς ἀληθῆς θησαυρὸς διὰ τὴν γνῶσιν τοῦ Κρητικοῦ βίου κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας, ὡς ἐπελθόν ἐκ τῆς μελέτης αὐτῶν, ὅτε ὁ Σ. Ξ. προτιθέμενος κατ' ἀρχὰς νὰ δημοσιεύσῃ τὰ ἐγγράφα ταῦτα διὰ τῆς „Βυζαντίδος“ εἶχεν ἀποστείλῃ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἐργασίαν αὐτοῦ — ἐν ἔτει 1910 — πρὸς με ἐπιμελούμενον τῆς ἐκδόσεως τῆς „Βυζαντίδος“. Εἶναι δὲ πρὸ παντὸς ἡ σημασία τῶν ἐγγράφων τούτων μεγάλη διὰ τὴν γλωσσικὴν αὐτῶν μορφὴν καὶ διὰ τὰς εἰδήσεις, αἷς παρέχουσι περὶ τῶν τιμαριωτικῶν, νομικῶν καὶ κοινωνικῶν σχέσεων, αἰτινὲς ποτε ἴσχυον ἐν τῇ μεγαλονήσῳ. Τὰ γράμματα ταῦτα τοῦ Ἀρετίου δὲν παρεδόθησαν ἡμῖν ἐν πρωτοτύπῳ, ἀλλ' ἀντιγεγραμμένα ἐν κώδικι, ὅστις τανῦν ἐναπόκειται ἐν τῷ Μουσείῳ Ἡρακλείου Κρήτης. Καίπερ δὲ μὴ παραδεδομένα ἐν πρωτοτύπῳ τὰ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐγγράφα, ὁρθό-

τατα προέκρινεν ὁ Σ. Ξ. νὰ ἐκδώσῃ ταῦτα πιστῶς καθ' ἃ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις ἔχουσι. Οὕτω τὰ γλωσσικὰ ταῦτα μνημεῖα καθίστανται διδακτικώτερα ἢ ἐὰν ἐξεδίδοντο διωρθωμένα ὡς πρὸς τὰς ἀνορθογραφίας. Ἐννοεῖται οἰκοθεν, ὅτι μόνον ἡ ἀντιγραφή τῶν συμβολαίων τούτων, τὸσον πιστῶς γενομένη, ἀπησχόλησε τὸν Σ. Ξ. ἐφ' ἱκανοὺς μῆνας. Λέξα καὶ πέντε ἰταλιστὶ γεγραμμένα ἔγγραφα τοῦ Ἀρετίου ἀνέβαλε νὰ δημοσιεύσῃ ὁ ἐκδότης, δώδεκα δὲ ἑλληνιστὶ συντεταγμένων παρητήθη τῆς δημοσιεύσεως, καθ' ὅσον ταῦτα περιείχοντο ἐν τῷ κώδικι ἐν χειρὶστη καταστάσει, ἀποτετριμμένα, δυσξύμβλητα κλ. "Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐμὴν γνώμην, δὲν ἐγκρίνω τὴν παραίτησιν αὐτήν. "Ἐδει καὶ τὰ δυσξύμβλητα καὶ ἀποτετριμμένα νὰ δημοσιευθῶσι καθ' ὅσον ἦτο δυνατόν νάναγνωσθῶσιν, ἔστω καὶ ἐπ' ἐλάχιστον. Ὁ Σ. Ξ. ὑφ' ἑκαστον ἔγγραφον παρέχει τὴν ἀναγκαίαν ἐρμηνείαν λέξεων καὶ πραγμάτων, ἥτις ἐλέγχει λαμπρῶς τὴν ἐπιστημονικότητα καὶ τὸ πολυμαθὲς αὐτοῦ. Διὰ τὰ τοπωνυμικὰ πράγματα ἱκανὰς συμβολὰς παρέσχον τοῦτο μὲν ὁ Θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Πέτρος κ. Τίτος, τοῦτο δὲ ὁ καθηγητὴς τοῦ ἐν Νεαπόλει Γυμνασίου κ. Νικόλαος Γραμματικακίς, ἀμφότεροι καλοὶ γνώσται ἐξ αὐτοψίας τῶν ἐν τοῖς ἔγγραφοις ἀναφερομένων τόπων. — Ἰδὲ καὶ τὴν βιβλιοκρισίαν τοῦ Γ. Ν. Χατζηδάκι ἐν „Ἀθῆνᾱ“ τόμ. ΚΓ' (1911), σελ. 491—499 (ἐνθα παρατηρῶ, ὅτι ἡ ἐν Κρήτῃ Παναγία ἡ Καρδιώτισσα (σελ. 496) ἠδύνατο νὰ συσχετισθῇ πρὸς τὴν Παναγίαν Καρδιώτισσαν, περὶ ἧς ἐν „Νέφ Ἑλληνομνήμονι“ τόμ. 5', (1909), σελ. 215—223, καὶ ὅτι ἡ ἐν Ἀθήναις Χρυσοσπηλαιώτισσα (ἐπίσης σελ. 496) προέρχεται οὐχὶ ἐκ τοῦ Χρυσοσπηλαίου, ἀλλ' ἐκ τοῦ Σπηλαιώτισσα (= ἡ ἐν Μεγάλῳ Σπηλαίῳ τῶν Καλαβρύτων λατρευομένη), τὸ δὲ χρυσὸς εἶναι τὸ πρῶτον συνθετικὸν πλείστον παρωνυμίων τῆς Θεοτόκου καὶ δὴ ἐν Ἀθήναις: Χρυσοκαμουκαριώτισσα, Χρυσοροδιώτισσα, Χρυσοδαφνιώτισσα κλ. κλ.). — Ἐτι ἰδὲ τὰς βιβλιοκρισίας Σπ. Π. Ἀμπρου ἐν „Νέφ Ἑλληνομνήμονι“ τόμ. Η' σελ. 245—248 καὶ Α. Η[eisenberg] τόμ. ΚΑ' (1912), σελ. 631—2, ὅστις γράφων περὶ τοῦ ἀδυνάτου τῆς ὑπὸ Σ. Ξ. προτεινομένης παραγωγῆς τοῦ αὐγατῶ ἐκ τοῦ ἀγαλλιέρω δὲν εἶχε γνῶσιν, ὡς ἐλέγχεται, τῶν ὑπὸ τοῦ Γ. Ν. Χατζηδάκι, ἐνθ' ἄνωτέρω, σελ. 495 διεξοδικῶς περὶ τούτου γεγραμμένων.

Ἀθ. Χ. Μπούτουρα, Ἡ θέσις τῶν ξένων λέξεων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. (Ἀνατύπωσις ἀπὸ τὰ „Παναθήναια“ τῆς 15 φεβρουαρίου 1911). — Ἐκλαϊκευτικὸν ἄρθρον.

Σ. Κ. Σακελλαροπούλου, Ἱστορία τριῶν λέξεων. „Μελέτη“ (περιοδικὸν Ἀθηνῶν) τόμ. 1907, σελ. 16—21. — Ἐξετάζεται ἡ σημασία τῶν λέξεων πρύτανις, σύγκλητος, κοσμήτωρ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν.

Α. Κυριακίδου, Λεξικὸν Ἑλληνοαγγλικὸν μετὰ Κυπριακοῦ λεξιλογίου. — Ἐκδοσις δευτέρα ἐντελῶς ἀναθεωρηθεῖσα. Ἐν Ἀθήναις 1909. Εἰς 8-ον. Σελ. ιε' + 908. — Σημειοῦται ἐνταῦθα λόγῳ τοῦ Κυπριακοῦ λεξιλογίου.

Albert Thumb, Handbuch der Neugriechischen Volkssprache. Grammatik. Texte. Glossar. 2-e verbesserte und erweiterte Auflage. Strassburg, Verlag von K. Trübner 1910. *Εἰς* 8-ον. Σελ. XXXI+359. *Τιμὴ μάρκα* 8,50. — *Βιβλιοκρισία ὑπὸ Α. Χ. Μπούτουρα ἐν „Διογραφίᾳ“*. Τόμ. Β' (1910—1911), σελ. 716—721.

Εὐθ. Γ. Μπουτώνα, 'Ο Ἐκπαιδευτικὸς δμῖλος καὶ ὁ κίνδυνος τῆς καθαρρευοῦσης. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Π. Α. Πετράκου 1911. — Ἀναφέρεται καὶ τοῦτο εἰς τὸ ἐν Ἑλλάδι γλωσσικὸν (καὶ ἐκπαιδευτικὸν) ζήτημα.

Ἀθαν. Χ. Μπούτουρα, Ἡ θέσις τοῦ γλωσσικοῦ καὶ τῶν ἄλλων πρακτικῶν ἡμῶν ζητημάτων πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν (Ἀναδημοσίευσις ἀπὸ τὰ „Παναθηναῖα“ τῆς 30 Νοεμβρίου 1910). — Ἀρκεῖ ἐνταῦθα ὁ τίτλος.

Γεωργίου Ἀποστολίδου, Ἀνάλεκτα. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τυπογρ. ἀδελφῶν Γεράρδου, 1909, σελ. 256. *Εἰς* 8^ο. — Ἰκανὰ ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ περὶ τοῦ ἐν Ἑλλάδι γλωσσικοῦ λεγομένου ζητήματος. — Ἰδὲ καὶ τὴν κριτικὴν τοῦ Ε. Clément ἐν τῇ „Revue des Études Grecques“, τόμ. ΚΓ' (1910), σελ. 468—469.

Φαίδ. Ι. Κουκουλέ, Ἑλληνικοὶ πάπυροι (Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς „Μελέτης“ τοῦ Μαρτίου, τευχ. 3ον, 1912). Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογρ. „Ἐστίας“, 1912, σελ. 15, *εἰς* 8^ο. — Ἑκλαϊκευτικὸν ἄρθρον, ἐν ᾧ ἐκτίθεται τί δυνάμεθα ἐκ τῶν παπύρων νὰ διδαχθῶμεν σχετικῶς πρὸς τὸν ἰδιωτικὸν καὶ δημόσιον βίον τῶν ἀρχαίων, πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐπιστολογραφίας, πρὸς τὰ μαγικά κλ. κλ.

Ἀθανασίου Χ. Μπούτουρα, Περὶ τῶν παπύρων καὶ τῆς ἐπιστήμης αὐτῶν. (Ἀναδημοσίευσις ἀπὸ τὰ „Παναθηναῖα“ τῆς 31 Ὀκτωβρίου 1910). — Ἀρθρον χάριν τῶν πολλῶν.

Φαίδωνος Κουκουλέ, Ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν παπύρων. „Βυζαντίς“. Τόμ. Β' (1911—1912), σελ. 474—503. — Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς β' ἐκδόσεως τοῦ λεξικοῦ τοῦ Henr. van Herwerden, ἐν ᾧ καταλέγονται μάλιστα αἱ ἐκ τῶν παπύρων νεωστὶ γνωσθεῖσαι λέξεις, λέγονται γένικα τινα περὶ τοῦ καταρτισμοῦ, ὃν δέον νὰ ἔχη ὁ λεξικογράφος τῆς μετ' Ἀλέξανδρον περιόδου τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ ὑποδεικνύονται γένματος χάριν παραδιορθώσεις τινὲς καὶ ἐλλείψεις κείμεναι ἐν τῷ εἰρημένῳ λεξικῷ τοῦ Herwerden, ἐξηγούμεναι ἐκ τοῦ ὅτι ὁ ἄλλως σοφὸς λεξικογράφος οὗτος ἠγνόει τὴν νέαν Ἑλληνικὴν, ἣτις πολλαχοῦ συμπίπτει πρὸς τὴν γλῶσσαν τῶν παπύρων, καὶ πρὸς τούτοις δὲν ἤξιωσε τῆς προσηκούσης σπουδῆς τὴν γλῶσσαν τῆς Βυζαντιακῆς περιόδου. — Μετὰ ταῦτα προβαίνει ὁ Φ. Κ. εἰς τὸ κύριον μέρος τῆς διατριβῆς αὐτοῦ, ἥτοι εἰς συμπληρώσεις καὶ ἐρμηνείας χωρίων διαφόρων ἑλληνικῶν παπύρων, ἐξακολουθῶν οὕτως ἐργασίαν, περὶ ἧς ἡδὴ ἐγένετο λόγος ἐν τοῖς „Βυζαντινοῖς Χρονικοῖς“, τόμ. XVIII, σελ. 4. Οἱ πάπυροι, οὓς ἐνταῦθα ὁ Φ. Κ. συμπληροῖ εἴτε ἐρμηνεύει, εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον τῶν μετὰ Χριστὸν χρόνων καὶ δὴ καὶ Βυζαντιακοὶ (παραδείγ. χάριν P. Lond. II, 387, 21. — BUG. 551, 2. — B GU 366, 13. — P. Giss.

55, 2 — BGC. 955 κλ.). — Τὰ ὑπὸ Φ. Κ. λεγόμενα ἐν σελ. 475 σχετικῶς πρὸς τὴν λέξιν *ἐργατεία* καὶ τοὺς νεοελληνικοὺς τύπους αὐτῆς καὶ σημασίας ἐνεθύμισαν εἰς ἐμὲ σίχους ἐξ ἄσματος, ὅπερ ἐν ἔτει 1902 κατ' ἐπανάληψιν ἤκουσα κατὰ τὰ χωρία τῆς *Φιγαλεϊκῆς χώρας*:

“*Ηλιε μου καὶ τρισήλιε μου, ἔ ἀργεῖς νὰ βασιλέψῃς
σὲ καταριῶνται οἱ ἐργατιεὺς κι οἱλοι οἱ δουλεφταῖδες.*”

Ἡ λέξις ἀρνέα, περὶ ἧς ὁ Φ. Κ. λέγει τινὰ ἐν σελ. 479, ὑπὸ τὸν τύπον ἀρνιά = πόκος προβάτων ἢ τὸ δέρμα τοῦ ἀμνοῦ, σφίζεται καὶ ἐν Πελοποννήσῳ πολλαχοῦ καὶ ἐν Θεσσαλίᾳ. Περὶ τῆς λέξεως μύρσινος — μουρσινος = ὁ τὸ χρῆμα τῆς μυρσίνης ἔχων, περὶ ἧς ὁ Φ. Κ. λέγει τινὰ ἐν σελ. 486, πρόσθες ὅτι ἐν Θράκῃ λέγεται πολλαχοῦ (ἀ)μουρσουδένιος = μυρσινόχρους. Ἐν ταῖς νήσοις ταῖς προσκειμέναις τοῖς Θρακικοῖς παραλλοῖς, Ἀθήνῳ, Ἰμβρῳ, Σαμοθράκῃ εἶναι σύνηδες καὶ βαπτιστικὸν ὄνομα Ἀμουρσουδά = Μυρσίνη, περὶ οὗ βαπτιστικοῦ γράφει τινὰ ὁ Ἰσιδωρίδης Σκυλλίτης ἐν τῇ διατριβῇ αὐτοῦ „Ὀνομάτων διόρθωσις“ δημοσιευθεῖσα ἐν τῷ β' τόμῳ (1869) τοῦ περιοδικοῦ „Μύρια Ὅσα“. Τὸ Ἀμουρσουδά ἀπαντᾷ ὑπὸ τύπον Ἀμερσουδά καὶ δὴ Ἀμερσώ ὡς βαπτιστικὸν καὶ ἐν Σαράντᾳ Ἐκκλησίαις (ιδεὲ Σταμ. Ψάλτη, Θρακικά. Ἐν Ἀθήναις 1905, σελ. 153). — Περὶ τῶν τύπων περπατῶ, πορπατῶ, προπατῶ = περιπατῶ, ἔδει νὰ γίνῃ παραπομπή καὶ εἰς τὰ γεγραμμένα ὑπὸ Ψυχάρη, Ρόδα καὶ Μήλα (passim).

Νίκου Α. Βέη, *Ἐκθεσις παλαιογραφικῶν καὶ τεχνικῶν ἐρευνῶν ἐν ταῖς μοναῖς τῶν Μετεώρων κατὰ τὰ ἔτη 1908 καὶ 1909*. Ἰδὲ „*Βυζαντινὰ Χρονικά*“, τόμ. XVIII, σελ. 16. — Περὶ τὰς κριτικὰς καὶ ἀναλύσεις τοῦ βιβλίου μου τούτου ὑπὸ Johannes Dräseke ἐν τῇ „*Wochenschrift für klassische Philologie*“, τόμ. XXIX, σελ. 1183—1185. Ὁ αὐτὸς Johannes Dräseke ἐπραγματεύθη περὶ τοῦ προκειμένου βιβλίου μου καὶ ἐν δυοῖ ἀρθροῖς αὐτοτελῶς, ἥτοι ὑπὸ τὸν τίτλον „*Die neuen Handschriftenfunde in den Meteorenklöstern*“ ἐν τοῖς „*Neue Jahrbücher für das klassische Altertum*“, τόμ. XXIX (1912), σελ. 542—553 καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον „*Meteorenhandschriften theologischen Inhalts*“ ἐν τῇ „*Neue kirchliche Zeitschrift*“, τόμ. XXIII (1912), σελ. 922—929. Ἐπειτα πρὸς τὰς κριτικὰς καὶ ἀναλύσεις ὑπὸ: Wilhelm Weinberger ἐν „*Zeitschrift für österreichische Gymnasien*“, τόμ. LXIII (1912), σελ. 604· ὑπὸ Louis Bréhier ἐν τῇ „*Revue historique*“, τόμ. CXI (1912), σελ. 320· ὑπὸ Theodor Schermann ἐν τοῖς „*Historische Jahrbücher der Görresgesellschaft*“, τόμ. XXXIII (1912), σελ. 466· ὑπὸ C. E. Gleye ἐν „*Literarische Umschau der Vossischen Zeitung*“ τῆς 30 Ἀυγούστου 1912· ὑπὸ Victor Schultze ἐν τῷ „*Theologisches Literaturblatt*“, τόμ. XXXIII (1912), ἀριθ. 22 (τῇ 25 Ὀκτωβρίου), σελ. 513· ὑπὸ Adolf Deissmann ἐν τῇ „*Theologische Literaturzeitung*“, τόμ. XXXVII (1922), ἀριθ. 23 (τῇ 9 Νοεμβρίου),

σελ. 732· ὑπὸ Wikenhauser ἐν τῇ „Römische Quartalschrift für christliche Altertumskunde und für Kirchengeschichte“, τόμ. XXVI (1912), σελ. 101· ὑπὸ Hugo Rabe ἐν τῇ „Deutsche Literaturzeitung“, τόμ. XXXIV (1913), ἀριθ. 14 (τῇ 5 Ἀπριλίου), σελ. 864 (πρβλ. καὶ ἀριθ. 43 τοῦ XXXIII — 1912 — τόμον, σελ. 2715)· ὑπὸ A. Fierens ἐν „Revue de l'histoire ecclésiastique“ 1913, σελ. 453· ὑπὸ Ant. Baumstark ἐν „Oriens Christianus“, τόμ. III (1913), σελ. 137—140· ὑπὸ [Hermann] Jordan ἐν τῷ „Theologischer Literaturbericht“, τόμ. XXXVI (1913), σελ. 345—346· ὑπὸ J. B. B[ury] ἐν τῇ „English Historical Review“, τόμ. XXVIII (1913), σελ. 344· ὑπὸ Ferdinand Hirsch ἐν τοῖς „Jahresberichte der Geschichtswissenschaften“, τόμ. XXXVI (1913), τμήμα III, σελ. 193. — Πρβλ. εἰ καὶ τὰ ὑπὸ ἀνωγμένων σημειωθέντα ἐν „Post“ (Βερολίνου) τῆς 12 Ὀκτωβρίου 1912 καὶ ἐν „Unterhaltungsblatt der Münchener Post“ τῆς 29 Νοεμβρίου 1912.

W. Weinberger, Beiträge zur Handschriftenkunde. II. Ἀπόσπασμα ἐκ τῶν Πρακτικῶν τῆς Βιενναίας Ἀκαδημίας 1909. Φιλολογικὸν καὶ ἱστορικὸν τμήμα. Τόμ. 161, διατριβή 4. — Πρβλ. καὶ τὰ γεγραμμένα ὑπὸ N[ίκου] Α. Β[έη] ἐν „Βυζαντιδί“, τόμ. Β' (1911—1912), σελ. 551—552.

Κ. Ν. Καλλινίκου, Ἡ σχολὴ καὶ ἡ Βιβλιοθήκη. „Ἀνάπλασις“ (περιοδικὸν τοῦ ὁμωνύμου θρησκευτικοῦ συλλόγου ἐν Ἀθήναις), ἔτος ΚΓ' (1910), ἀριθ. 171—172. — Περὶ τοῦ συνδέσμου — ἤδη ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων — τῶν χριστιανικῶν ναῶν μετὰ σχολῶν καὶ βιβλιοθηκῶν.

Σπ. Π. Ἀμπρου, Τρεῖς κώδικες ἐν Κεφαλληνίᾳ. Ἰδὲ „Βυζαντινὰ Χρονικά“, τόμ. XVIII, σελ. 58. — „Οὐ τὸ ἐν τέλει τοῦ Β' κώδικος βιβλιογραφικὸν σημείωμα ἀναγνωστέον: Γεωργίου ἀναγνώστου τοῦ Δαριᾶ [= Δαριᾶτον; Δαριάτη;] καὶ οὐχί: δονδαρία (;), ὡς ἀναγινώσκει ὁ Σπ. Π. Α., ἰδὲ N[ίκου] Α. Β[έην] ἐν „Βυζαντιδί“, τόμ. Β' (1911—1912), σελ. 553—554.

Μ. Ι. Γεδεών, Πατριαρχικὴ μέριμνα περὶ ἐκδόσεως λειτουργικῶν βιβλίων. „Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια“. Ἔτος Α' (1910), ἀριθ. 2 καὶ ἐξῆς. — Ἐνδιαφέρουσαι ἀνακινώσεις περὶ τῶν ἀπὸ τῆς ἐφευρέσεως τῆς τυπογραφίας ἐκδοθέντων λειτουργικῶν βιβλίων καὶ δὴ μερίμνη καὶ προστασίς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ἰεζεκιήλ Βελανιδιώτου, Σιών· εὐρετήριο μετὰ προλεγόμενων καὶ σημειώσεων. Ἐν Ἀθήναις 1910, τύποις Π. Α. Σακελλαρίου, σελ. 112, παρὰ Χ. Σαλιβέρω. — Τῆς Σιών, περιοδικοῦ ἐκδιδομένου ἄλλοτε ἐν Ἀθήναις κατὰ τὰ ἔτη 1881—1889 ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ Ἑλληνοῦ Θεολόγου Διονυσίου Δάτα, ὁ Ι. Β. συνένταξε φιλοτίμως γενικὸν εὐρετήριο, οὗ προέταξε μακρὰν βιογραφίαν τοῦ εἰρημένου ἐκδότου Δ. Δάτα, πρόλογον καὶ ἄλλα τινὰ σημειώματα.

Νίκου Α. Βέη, Quelques manuscrits Grecs. „Revue de Philologie“. Νέα σειρά, τόμ. XXXV (1911), σελ. 338—346. — Α') Εἰς τὰ γνωστὰ χειρόγραφα τοῦ Σοφοκλέους προστίθημι καὶ δύο ἄλλα, ἅτινα

ἐναπόκειται ἐν τῇ μονῇ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου ὑπ' ἀριθμὸν ἡμετέρας κατατάξεως 64 (τοῦ XV αἰῶνος) καὶ 161 (τοῦ XVIII αἰῶνος), περὶ ὧν παρέχω διεξοδικὰς εἰδήσεις. Β') Περιγράφω τὸν ἐν τῇ *Δημοσίᾳ Βιβλιοθήκῃ Ζακύνθου* ἐναποκείμενον κώδικα τοῦ XIV ἢ XV αἰῶνος, τὸν περιέχοντα τὸ „Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου περὶ πόλεων καὶ δόμων“. Ὅπως ἐκτιμηθῇ ἡ ἀξία τοῦ κώδικος παραθέτω ἐξ αὐτοῦ ἀποσπάσματα τινα τοῦ κειμένου. Γ') Περιγράφω κώδικα τῆς ἐν Ἀνδρισαίνῃ Βιβλιοθήκῃς (ἣτις κατέστη ἐκ κληροδοτήματος τοῦ γνωστοῦ λογίου Κωνσταντίνου Νικολοπούλου), περιέχοντα „τοῦ μακαρίου Θεοδώριτου εἰς τὰ ἄπορα τῆς Θείας Γραφῆς“ καὶ δὴ τὰ εἰς τὴν Ἰένεσιν καὶ Ἔξοδον κεφάλαια. Ὁ κώδιξ οὗτος, κατὰ τι σημεῖωμα ἐν φ. 94β ἐγράφη ἐν ἔτει 1552 „ἐν Λευκετίᾳ τ(ῶν) Παρισίων“ καὶ καθ' ἃ ὑποδεικνύω εἶναι αὐτόγραφον τοῦ γνωστοτάτου Κρητὸς λογίου καὶ βιβλιογράφου Κωνσταντίνου (καὶ ἐν μοναχοῖς Παχωμίου) τοῦ Παλαιοκάππου, οὗτινος αὐτογράφου συνέχειαν ἀποτελεῖ ὁ ἐν τῇ Ἑθνικῇ Βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων ἐναποκείμενος κώδιξ 1050 (Colbert № 3958), περιέχον τὰ εἰς τὸ Λευιτικόν, Ἔξοδον, Λευτερονόμιον, Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ, Κριτὰς κεφάλαια τοῦ εἰς τὰ ἄπορα τῆς Θείας γραφῆς ἔργου τοῦ Θεοδώρητου.

Πρωτοσυνκέλλου Χρυσοστόμου Χατζῆ Σταύρου, Κατάλογοι δύο τῶν χειρογράφων τῶν ἐν Ξάνθῃ τῆς Θράκης ἱερῶν ἐνοριακῶν Μονῶν Παναγίας Ἀρχαγγελιωτίσσης καὶ Παναγίας Καλαμοῦς. „Byzantinische Zeitschrift“, τόμ. XXI (1912) σελ. 65—75. — 1) Τὰ χειρόγραφα τῆς μονῆς τῆς Ἀρχαγγελιωτίσσης συμποσοῦνται τὸ ὅλον εἰς 33. Τὰ πλεῖονα ἐξ αὐτῶν τοῦ ΙΣ' αἰῶνος. Οἱ ὑπ' ἀριθ. 1, 25, 29, 30, κώδικες περγαμνοί. — 2) Τὰ χειρόγραφα τῆς Παναγίας Καλαμοῦς τὸ ὅλον 10. — Οἱ ὑπ' ἀριθ. 3, 4, 5, 6, 7 κώδικες περγαμνοί. — Ἀμφοτέρων τῶν μονῶν τούτων τὰ χειρόγραφα καθιστῶσι γνωστοὺς ἱκανοὺς βιβλιογράφους καὶ κτήτορας κωδίκων, ἀλλὰ καὶ καθ' ἑαυτὰ λαμβανόμενα εἶναι ἐν πολλοῖς ἀξία προσοχῆς. — Πρβλ. καὶ Μανουήλ Γεδεών, Σημεῖωμα περὶ τινῶν χειρογράφων ἐν Ξάνθῃ δημοσιευθὲν ἐν τῇ „Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ“ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τόμ. Ι', σελ. 223—224.

Sigfrid Lindstam, De codice monacensi Graeco 529. „Βυζαντίς“. Τόμ. Β' (1911—1912) σελ. 420—437. — Διεξοδική μετὰ μεθόδου περιγραφή τοῦ κώδικος τούτου (πολυμιγοῦς, τοῦ XIV αἰῶνος· ἄλλοτε Augustanus 78). Ἐκ τῶν περιεχομένων τοῦ κώδικος μνημονευτέα καὶ ἐνταῦθα: 1) Οἱ ἐπιμερισμοὶ τοῦ Λακαπηνοῦ. 2) Νικηφόρου τοῦ Γρηγοῦ τεχνολογίαι περὶ γραμματικῆς. 3) Ἡρωδιανοῦ περὶ ἡμαρτημένων λέξεων. 4) „Λεξικὸν περὶ πνευμάτων, ἐκλεγὲν ἐκ τῶν πνευμάτων Τρύφωνος, Χοιροβοσκοῦ, Θεοδώρητου καὶ ἐτέρων“. 5) Μαξίμου Πλανοῦδη μεταφράσματα. 6) Ἐπιστολαὶ Νικηφόρου Γρηγοῦ.

Νίκου Α. Βέη, Über zwei Codices des Alten Testaments aus den Bibliotheken von Metoron und Megaspe-

la ion. „Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft“. Τόμ. XXXII (1912) σελ. 225—231. — 1) *Περὶ τοῦ κώδικος 216 τοῦ κατ' ἐξοχὴν Μετεώρου, χαρτῶν τὴν ὕλην, κατὰ τὴν ΙΣ' ἑκατονταετηρίδα γεγραμμένου, περιέχοντος τὴν Π. Α. μετὰ παρασελίδων γραφῶν ἐκ τῶν Ἑξαπλῶν τοῦ Ὠριγένους.* Ὁ κώδιξ οὗτος ἦτο γνωστὸς ἐξ ὧν περὶ αὐτοῦ εἶχε γράψει ὁ Πορφύριος Οὐσπένσκη ἐν τῷ γνωστῷ αὐτοῦ περὶ Μετεώρων καὶ τῶν μοναστηρίων τῆς Ὀσσης ἔργῳ (ιδὲ σελ. 172 κ. ἐ., 177 κ. ἐ., 254, 515 κ. ἐ.). Ἐκτοτε εἶχον ἀπολεσθῆ τὰ ἴχνη τοῦ κώδικος τούτου (ὃν ὁ Πορφύριος Οὐσπένσκη ἐπὶ τὸ ὑπερβολικώτερον καλεῖ ζήλευτον χειμῆλιον, πολύτιμον θησαυρόν, ἀδάμαντα), πλὴν ἠτύχησα καὶ πάλιν νάνεῦρω αὐτὸν ἐν Μετεώρῳ κατὰ τὸ ἔτος 1908. Ἐπειδὴ τὰ ὑπὸ Πορφυρίου ἀνακοινούμενα περὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τούτου μνημείου καὶ ἀτελῆ καὶ ἐν πολλοῖς ἐσφαλμένα εἶναι, διὰ τοῦτο ἐθώρῃσα ἀπαραίτητον νὰ συμπληρώσω καὶ ἐπανορθώσω ἐκεῖνα παρέχων καὶ δείγμα τῆς γραφῆς τοῦ κώδικος. 2) *Περὶ τοῦ κώδικος 63 τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, ὅστις ἐγράφη κατὰ τὸν ΙΑ' αἰῶνα ἐπὶ βομβυκίνου χάρτου καὶ περιέχει τὴν Πεντάτευχον καὶ τὰ βιβλία τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, Κριτῶν καὶ Ρούθ.* Δημοσιεύω καὶ τινὰ σημειώματα ἐκ τοῦ κώδικος τούτου, ἅτινα γλωσσικῶς εἶναι ἐνδιαφέροντα. — Πρβλ. τὰ ὑπὸ Adolf Deissmann σεσημειωμένα ἐν τῇ „Theologische Literaturzeitung“ τόμ. XXXVII (1912), ἀριθ. 23 (9 Νοεμβρίου 1912), σελ. 731, ἐν ᾧ προκειμένον περὶ τοῦ ἀρθρου μου τούτου ἀναγινώσκεται, δι „auch für die Onomastica sacra interessantes Material bringt“. — Πρβλ. καὶ τὴν κριτικὴν τοῦ Johannes Dräseke ἐν „Wochenschrift für klassische Philologie“ ἔτος XXIX (1912), ἀριθ. 49 (9 Δεκεμβρίου) σελ. 1339—1340, ἥτις κριτικὴ καταλήγει: „Bibelforscher seien auf diese beiden Hss. besonders aufmerksam gemacht“. — Πρβλ. καὶ τὰ σημειούμενα ἐν „Biblische Zeitschrift“ τόμ. XI (1913).

Νίκου Α. Βέη, Ὁ ἐν τῇ μονῇ Βαρλαάμ κώδιξ τῶν ἐπιστολῶν καὶ κεφαλαίων τοῦ ἀββᾶ Νείλου τοῦ Ἀγκυρανοῦ καὶ Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ. „Revue de l'Orient Chrétien“ τόμ. VII (XVII), 1912, σελ. 345—362 (ᾧθεν καὶ εἰς ἴδιον τεῦχος). — Παρέχω ἀναγραφὴν τῶν περιεχομένων τοῦ ὑπ' ἀριθ. 165 (κατ' ἐμὴν ταξινόμησιν) κώδικος τῆς μονῆς Βαρλαάμ τῶν Μετεώρων, ὅστις κώδιξ ἐγράφη κατὰ τὸν ΙΙ' αἰῶνα ἐπὶ χάρτου βομβυκίνου, περιέχει δὲ τὸ ὅλον 326 ἐπιστολὰς τοῦ ἀββᾶ Νείλου τοῦ Ἀγκυρανοῦ, ἄλλα τινὰ κεφάλαια τοῦ αὐτοῦ ἀββᾶ καὶ Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ (ἐν οἷς τὰ τετρακόσια κεφάλαια περὶ ἀγάπης πρὸς Ἑλλήδιον). Ὁ κώδιξ ἦτο ποτὲ κτήμα τοῦ λογίου ἐπισκόπου Σταγῶν Παρθενίου τοῦ ἐκ Πορταριάς († 1784). — Πρβλ. καὶ τὴν κριτικὴν τοῦ Johannes Dräseke ἐν „Wochenschrift für klassische Philologie“ τόμ. XXX (1913) σελ. 377—379.

Νίκος Α. Βέης, Die Kollation der Apokalypse Johannis mit dem Kodex 573 des Meteoron-Klosters. „Zeitschrift für Neutestamentliche Wissenschaft“. — Ὁ περίφημος κώδιξ 573 τοῦ κατ' ἐξοχὴν Μετεώρου (αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ περιέχων τὰ Εἰς τὰς Εὐλο-

γήσεις τοῦ Ἰακώβ ἔργον τοῦ Ἰππολύτου καὶ τὰ εἰς τὸν Δανιὴλ ὑπομήματα τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως καὶ τὰ εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν σχόλια), προερχόμενος ἐκ τοῦ I' αἰῶνος, περιέχει ἐν τέλει (φ. 210α—245α) αὐτὸ τοῦτο τὸ κείμενον τῆς Ἀποκαλύψεως, οὗτινος παρέχω τὴν ἀντιβολὴν πρὸς τὴν ἐκδοσιν τοῦ E. Majus (Codex Vaticanus. Ἡ Καινὴ Διαθήκη. London 1859). Ἡ παράδοσις τοῦ κειμένου τῆς Ἀποκαλύψεως ἐν τῷ κώδικι τούτῳ 573 τοῦ Μετεώρου συμπίπτει μᾶλλον πρὸς τὸ Vulgärtext ἢ πρὸς τὸ ASP. — Πρβλ. καὶ τὰ σημειωθέντα σχετικῶς πρὸς τὸ δημοσλευμὰ μου τοῦτο ὑπὸ Johannes Dräseke ἐν „Wochenschrift für klassische Philologie“ τόμ. XXX (1913), σ. 436.

Νίκου Α. Βέη, Über einen Kodex der serbischen Königin Milica oder Helena, als Nonne Eugenia genannt, in den Meteoren. „Archiv für slavische Philologie“. Τόμ. 44', 1912—3, σελ. 298—304 καὶ τόμ. 45', 1913—4. — Ὁ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Βαρλαάμ τῶν Μετεώρων ὑπ' ἀριθμὸν 151 ὑπ' ἐμοῦ ταχθεὶς κώδιξ εἶναι περγαμηνός, ἐκ φύλλων 296 συνιστάμενος, κατὰ τὰ τέλη τοῦ XIII εἴτε ἀρχὰς τοῦ XV αἰῶνος γεγραμμένος καὶ περιέχει μέρος τῆς γνωστῆς συναγωγῆς τῶν Θεοφθόγων φημάτων καὶ διδασκαλιῶν τῆς συναθροισθείσης παρὰ „Παύλου μοναχοῦ καὶ κτήτορος τῆς μονῆς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Εὐεργέτιδος“ (περὶ οὗ συγγράμματος καὶ συγγραφέως λέγω τινα). Ἐν φύλλῳ 295β, μετὰ τὸ πέρας τοῦ κειμένου, ἀναγινώσκονται οἱ ἀκόλουθοι στίχοι:

τῆς τῶν τριβαλῶν κραλαίνης ἔστι τόδε,
τὸ πανσέβαστον βιβλίον τῶν π(ατέρ)ων.
ἦτις λιποῦσα τὸν βασιλείον τάφον
ναζιραϊκὸν ἐνδυσάμενη φάρος
Εὐγενία λαχοῦσα κλήσιν ἀξίαν
πανευγενῶς τὸν τῆδε διηλθε βίον,
καὶ νῦν χορεύει σὺν χοροῖς τῶν ἀγγέλων.

Ἀφοῦ προηγουμένως πραγματεύομαι περὶ τῆς παρὰ Βυζαντινοὺς χρήσεως τῆς λέξεως Τριβαλλοὶ πρὸς δήλωσιν τῶν Σέρβων καθ' ὅλου εἴτε φυλῶν τινῶν ἐξ αὐτῶν, ὑποδεικνύω, ὅτι ἡ Κράλαινα, περὶ ἧς τὸ ἀνωτέρω σημείωμα λέγει, δεόν νὰ ταυτισθῇ πρὸς τὴν περιλήψιμον Μίλιτσα (ἦτις ἐν τῷ συνοδικῷ τῆς Μεγάλης Λαύρας τοῦ Ἄθω φέρει τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα Ἑλένη), τὴν σύζυγον τοῦ βασιλέως τῶν Σέρβων Λαζάρου (Grbljano-vić, 1372—1389), τοῦ πεσόντος ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Κοσσυφοπεδίου. Ὅτι ἡ Μίλιτσα αὕτη († 1405) ἐγένετο μοναχὴ περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου αὐτῆς καὶ δὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα Εὐγενία εἶναι γνωστὸν ἐκ πολλῶν μαρτυριῶν. Ἐν τέλει παρατηρῶ, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος κράλαινα Ἑλένη Μίλιτσα δεόν νὰ διακρίνηται δύο ἄλλων κραλαίνων, αἵτινες κατὰ τὸν ΙΔ' καὶ ΙΕ' αἰῶνα ἤκμασαν καὶ ἀμφότεραι Ἑλέναι ἐκαλοῦντο καὶ πρὸς τὸ τέλος τοῦ βίου αὐτῶν ἔλαβον τὸ μοναχικὸν σχῆμα (Α': Ἑλένη, ἡ σύζυγος τοῦ Στεφάνου Λουσὰν Οὐρεση τοῦ Δ', ἦτις ὡς μοναχὴ μετονομάσθη Ἑλισάβετ. Β' Ἑλένη ἡ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1446 σύζυγος τοῦ δεσπότη τοῦ Σερβίας

Λαζάρου († 1458). *Αὕτη ἦτο κόρη τοῦ δεσπότη τοῦ Πελοποννήσου Θωμᾶ Παλαιολόγου, ἀπέθανε δὲ τῇ 10 Νοεμβρίου 1474, ἢ κατὰ τὸ Χρονικὸν τοῦ Φραντζῆ τῇ 7 Νοεμβρίου 1473, ὡς μοναχῇ μετωνομασμένη Ὑπομονή*). — Πρβλ. ὅσα περὶ τοῦ ἀρθρου μου τούτου ἐσημείωσεν ὁ P [aul] M [ar] c ἐν „Byzantinische Zeitschrift“ τόμ. XXII (1912) σελ. 228—229 κυρίως ἐπὶ τῇ βάσει ἀνακοινώσεων τοῦ καθηγητοῦ κ. K. Jireček. Πλὴν ὁμως ἀπροσέκτως ὁ P. Mc ἀνέγραψεν, *ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος κῶδιξ τῶν Μετεώρων περιέχει τὸ Typikon des Euergetis-Klosters in Kpel!!!* „Ἄλλοι τινὲς δισταγμοὶ τοῦ P. M. ὡς πρὸς τὴν παραδοχὴν τοῦ ταυτισμοῦ τῆς κραλαίνης, ἣν μνημονεύει ὁ κῶδιξ ἡμῶν, πρὸς τὴν *Μήλιτσαν* τὴν σύζυγον τοῦ Λαζάρου Α', ὡς ἐγὼ προύτεινα, στηρίζονται βεβαίως εἰς τυπογραφικόν τι παρόραμα (ὅπερ ἤδη διωρθώθη ἐν τῷ Archiv für slavische Philologie ἰδὲ ἀνωτέρω σελ. 144), ἥτοι ἐν σελ. 299 τῆς προκειμένης πραγματείας μου σχετικῶς πρὸς τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐγράφη ὁ κῶδιξ ἡμῶν, ἀντὶ: Ende des XIII oder dem Anfang des XV Jahrhunderts ἐτυπώθη ἐσφαλμένως: Ende des XIII oder dem Anfang des XIV Jahrhunderts. Τὸ ὑπὸ P. Mc (καθ' ὑπόδειξιν τοῦ καθηγητοῦ κ. Jireček) λεγόμενον, *ὅτι ἡ Κράλαινα τοῦ κώδικος ἡμῶν, ἢ ἐν μοναχαῖς Εὐγενία, ἡδύνατο νὰ ταυτισθῇ μᾶλλον πρὸς τὴν γνωστὴν Σιμωνίδα, τὴν θυγατέρα τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονικοῦ Β' τοῦ Παλαιολόγου, ἥτις μετὰ τὸν ἐν ἔτει 1321 ἐπισυμβάντα θάνατον τοῦ συζύγου αὐτῆς Στεφάνου Οὐρεση Β' τοῦ Milutin, ἔζη ἐν Κωνσταντινπόλει ὡς μοναχῇ, κατ' ἐμὲ δὲν δύναται νὰ ληφθῇ σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν. Ἐπίσης δὲν δύναται νὰ γίνῃ σοβαρῶς λόγος περὶ ταυτισμοῦ τῆς κραλαίνης καὶ ἐν μοναχαῖς Εὐγενίας τοῦ ἡμετέρου κώδικος πρὸς τὴν κράλαιναν Ἐλένην, τὴν σύζυγον τοῦ κράλη Vlkašin († 1371) ἢ πρὸς τὴν κράλαιναν Ἐλένην, τὴν σύζυγον τοῦ υἱοῦ ἐκείνου Μάρκου († 1394), ἀφ' οὗ αἱ δύο τελευταῖαι κράλαιναὶ δὲν εἶναι γνωστόν, ὅτι ἐγένοντό ποτε μοναχαί. — Τὸ δὲ λεγόμενον ὑπὸ τοῦ P. Mc (καὶ τοῦτο καθ' ὑπόδειξιν τοῦ κ. Jireček) ὅτι „die Milica war nie κράλαινα, denn ihr Gatte Lazar hiess nur Knez (lat. Comes, it. Conte)“ δὲν εἶναι κατὰ πάντα ἀληθές, διότι αἱ βυζαντιακαὶ ὡς καὶ αἱ μετὰ ταῦτα ἑλληνικαὶ πηγαὶ τῆς Τουρκοκρατίας τὸν Λάζαρον, τὸν σύζυγον τῆς Μήλιτσας καὶ ἐν μοναχαῖς Εὐγενίας, καθὼς καὶ μεταγενεστέρους ἐκείνου δεσπότης τῆς Σερβίας, ὀνομαζοῦσι κράληδες, τὰς δὲ συζύγους καὶ θυγατέρας αὐτῶν κράλινας ἢ κρᾶλιτζας κλ., ὡς ἐν ἰδίῳ ἀρθρῳ περὶ τούτου πραγματευόμαι. Ἀλλὰ καθὼς ἡδύνατο νὰ μάθῃ ὁ φίλος συνάδελφος κ. P. Mc προχέτως ἐκ τῆς ἐν σελ. 302, ὑποσημ. 1 τῆς προκειμένης διατριβῆς μου παραπομπῆς ὁ γνωστὸς βυζαντινὸς χρονογράφος Δούκας (ἐκδ. Βόννης σελ. 15, 8) λέγει περὶ τοῦ Λαζάρου Ι, τοῦ συζύγου ἀκριβῶς τῆς ἡμετέρας Κράλαίνης Μήλιτσας-Ἐλένης καὶ ἐν μοναχαῖς Εὐγενίας τάδε κατὰ λέξιν· ὁ τότε τὴν Σερβίαν κρᾶλεύων Λάζαρος. — Πρβλ. ἐν τὴν κριτικὴν τοῦ J. Dräseke ἐν „Wochenschrift für klassische Philologie“ τόμ. XXX (1913) σελ. 354 κ. ἐ.*

Νίκου Α. Βέη, Παλαοὶ κατὰ λόγοι βιβλιοθήκων ἐκ τῶν κωδίκων τῶν Μετεώρων. „Revue de l'Orient chrétien“. Τόμ. VII

(XVII), 1912, σελ. 269—279 (δθεν καὶ εἰς ἴδιον τευχίδιον). — Ἐκ τῶν κωδίκων τῆς μονῆς Μεταμορφώσεως τῶν Μετεώρων, τῆς κατ' ἐξοχὴν Μετεώρου καλονμένης, ἐκδίδω 7 παλαιούς καταλόγους βιβλιοθηκῶν, ἐξ ὧν οἱ τέσσαρες πρῶτοι τῶν πρὸ τῆς Ἀλώσεως χρόνων. Ἐν τῇ εἰσαγωγῇ δεικνύω τὴν τυχὸν σπουδαιότητα τῶν παλαιῶν τούτων καταλόγων βιβλιοθηκῶν καὶ παρέχω ἀναγραφὴν 20 τοιούτων, οἵτινες μέχρι τοῦδε δὲν εἶχον μνημονευθῆ ἔν σχετικοῖς δημοσιεύμασι τοῦ Krumbacher, τοῦ Gardthausen καὶ W. Weinberger. Εἰς τὰ κείμενα τῶν ὑπ' ἐμοῦ ἐκδιδόμενων καταλόγων παρέχω τὸν προσήκοντα ὑπομνηματισμὸν. — Περὶ τοῦ δημοσιεύματός μου τούτου ἔγραψε βραχεῖαν κριτικὴν ὁ P[aul] M[ar]c ἐν „Byzantinische Zeitschrift“, τόμ. XXII (1913), σελ. 227. Ὁ κριτικὸς μου σημειοῖ: „Sachlich wäre die Hauptaufgabe gewesen, die verzeichneten Hss. mit noch erhaltenen zu identifizieren, was der Verf. nur in einzelnen Fällen getan hat, bei seiner Kenntnis der Meteorahss. aber wohl in viel grösserem Umfang hätte durchführen können.“ Ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ κριτικὸς μου παρεῖδεν, ὅτι τῶν καταλόγων τούτων οἱ ὑπ' ἀριθ. I, III, V, VII πιθανώτατα δὲν ἀναγράφουσι χειρόγραφα ἐν Μετεώροις ποτὲ εὑρισκόμενα· ἔπειτα ἐλησμόνησεν ὁ κριτικὸς μου, ὅτι τὰ ἀρχῆθεν ἐν Μετεώροις ἐναποκείμενα χειρόγραφα εὑρίσκονται τανῦν διεσκορπισμένα καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολὴν καὶ Ἀσίαν καὶ τὸν Βορρᾶν· ἐπειδὴ δὲ οἱ ὑπ' ἐμοῦ ἐκδιδόμενοι παλαιοὶ κατάλογοι βιβλιοθηκῶν ἀναγράφουσι τὸ πλεῖστον ἀπλῶς λειτουργικὰ καὶ πατερικὰ βιβλία ἀνευ τινὸς περαιτέρω διακριτικῆς δηλώσεως, ὡς π. χ. εὐαγγέλιον, τυπικόν, ψαλτήριον, τριόδιν, ἐκλογὰδιν κλ., δὲν ἐσκέφθη ὁ κριτικὸς μου, ὅτι ἦτο ἀδύνατος ὁ μετὰ πιθανότητός τινος ταῦτισμός τῶν βιβλίων τῶν ἐν τοῖς παλαιοῖς τούτοις καταλόγοις ἀναγραφομένων πρὸς τὰ νῦν προκείμενα ἡμῖν χειρόγραφα. Πῶς ἠδυνάμην π. χ. νὰ ζητήσω νὰ ταῦτισω τὸ ἐν τῷ καταλόγῳ I (τοῦ ΙΔ' αἰῶνος) τετραβαγγέλιον, ἀφ' οὗ δεκάδες ὄλαι τετραβαγγελίων ἀρχαιοτέρων τοῦ ΙΔ' αἰῶνος ἐναπόκεινται ἐν Μετεώροις καὶ δεκάδες ὄλαι τοιούτων τετραβαγγελίων εἶναι μοι ἄλλοθι γνωστὰ ἐκ τῶν ἀποξενωθέντων ἐκ Μετεώρων. Τοῦτ' αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ πάντα σχεδὸν τὰ λοιπὰ ἐν τοῖς περὶ ὧν ὁ λόγος παλαιοῖς καταλόγοις μνημονευόμενα βιβλία. Ἐφ' ὅσον βεβαίως οἱ ταῦτισμοὶ ἐνεῖχον πιθανότητάς τινας προέβην εἰς αὐτούς, καθὼς δύναται νὰ ἴδῃ ὁ φίλος P. Mc. ἐν σελ. 273, 275, 277. — Ἐν τῷ I καταλόγῳ κεῖται: „μιῦιλουνέον“, ὅπερ ἐγὼ ἐταῦτισα πρὸς τὸ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Χριστοφόρου Μυτιληναίου (τοῦ γνωστοῦ ποιητοῦ τοῦ ΙΔ' αἰῶνος) συναξάριον, τὸ περιέχον λαμβικὰ δίστιχα εἰς τοὺς ἁγίους τοῦ ὄλου ἔτους. Τὸν τοιοῦτον ταῦτισμὸν εὑρίσκει παραδόξως ὁ P. Mc ὡς recht kühn. Ἀλλ' ἄς μάθῃ, ὅτι καὶ τανῦν τὸ συναξάριον τοῦτο ἐν τοῖς μοναστικοῖς κέντροις τῆς Ἀνατολῆς μετ' ἀγάπης ἀναγινώσκεται καὶ τανῦν ἐτι μυτιληναῖον καλεῖται. Ἐπειτα ἰδὲ καὶ BZ. Προχωρῶν ὁ P. Mc σημειοῖ τὰδε: „Barlaám“ an der Spitze von Katalog III möchte ich nach der Analogie der andern Kataloge eher auf das Barlaamkloster als auf den Barlaam und Josaphat beziehen.“ Εἶναι πολὺ κινδυνώδες νὰ ἐκφράσῃ τις γνώμας περὶ πραγμάτων, ὧν τὰ καθ' ἕκαστον ἄγνοεῖ. Οὕτω

ὁ φίλος κ. Ρ. Με θέλει νὰ συσχετίσῃ τὸν ὑπ' ἀριθμὸν III παλαιὸν κατάλογον — ὅστις καθ' ἃ σημειῶ ἐν τῷ οἰκείῳ ὑπομνήματι ἐγράφη προφανῶς κατὰ τὸν ΙΑ'—ΙΕ' αἰῶνα — πρὸς τὴν μονὴν Βαρλαάμ τῶν Μετεώρων, ἣτις εἶναι κτίσμα τῶν μετὰ τὸ ἔτος 1517 (μηνὶ Ὀκτωβρίῳ) χρόνων (ἰδὲ „Βυζαντιδα“, τόμ. Α' (1909), σελ. 306). — Καὶ ταῦτα μὲν φιλικώτατα διὰ τὸν κ. Ρ. Με Ἐν τέλει δὲ δράττομαι τῆς εὐκαιρίας νὰ προσθέσω εἰς τοὺς ἐν τῷ δημοσιεύματί μου τούτῳ ἀναγραφομένους παλαιούς καταλόγους βιβλιοθηκῶν: 1—2) τοὺς ἐν τῇ „Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ“, τόμ. ΚΒ', σελ. 485. 3) τὸν ἐν τῷ κώδικι 22 τῆς ἐν Ἀροανείᾳ μονῆς τῶν Ἀγίων Θεοδώρων (ἰδὲ τὸν ὑπ' ἐμοῦ συντεταγμένον κατάλογον τῶν χειρογράφων τῆς μονῆς ταύτης ἐν τῇ Ἐπετηρίδι τοῦ „Παρθασοῦ“ τοῦ Θ' ἔτους — Ἀθήνησι 1906 — σελ. 73).

Γεωργ. Ἀνδρεάδου, Ἰουστίνος ὁ φιλόσοφος καὶ μάρτυς. „Χριστιανικὸς Κόσμος“ (Περιοδικὸν Σύρου). Ἔτος Β' (1910), ἀριθ. 57—58. — Πρόχειρον ἐκλαϊκευτικὸν ἄρθρον.

Κ. Ι. Δυοβουνιώτου, Ἀρχαῖοι κατάλογοι τῶν ἔργων τοῦ Ἰππολύτου. „Ἱερὸς Σύνδεσμος“. Ἔτος Ε' (1910), ἀριθ. 121. — Γενικὸν ἐκλαϊκευτικὸν ἄρθρον.

Θεοφίλου Γεωργουσάκη, Τοῦ ἐν Ἀγίοις ἡμῶν πατρὸς Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κύπρου, Λόγος τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ Σαββάτῳ, ἐκ τοῦ Πατριακοῦ κώδικος. „Χριστιανικὸν Φῶς“ (Περιοδικὸν Χανίων). Ἔτος Β' (1910), ἀριθ. 65. — Γνωστὸν μοι ἐκ τῆς σημειώσεως τοῦ Ἱ[ε]ξ[ε]κ[ι]ήλ Β[ε]λανιδιώτου] ἐν τῇ „Βυζαντιδῇ“, τόμ. Β' (1911—1912), σελ. 562.

* Ὁ εἰς Χριστοῦ γέννησιν ὕμνος Ῥωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ. Μηνιαῖον παράρτημα τῆς ἐφημερίδος „Ἀθήναι“. Νοέμβριος τοῦ 1910, σελ. 2861 κ. ἐ. — Ἀπλὴ μετατύπωσις τοῦ ὕμνου τούτου ἐκ προηγουμένων αὐτοῦ ἐκδόσεων.

Γεωργ. Ἀνδρεάδου, Ὁ Φῶτιος. „Χριστιανικὸς Κόσμος“ (Σύρου). Ἔτος Β' (1910), ἀριθ. 57—58. — Ἐκλαϊκευτικὸν ἄρθρον.

Νίκου Ἀ. Βέη, Ἰωσήφ Καλοθέτης καὶ ἀναγραφή ἔργων αὐτοῦ. Ἰδὲ „Βυζαντινὰ Χρονικά“, τόμ. ΙΑ', σελ. 502. — Κριτικὴ ὑπὸ S. Pétridès ἐν „Échos d'Orient“. Τόμ. ΙΒ' (1909), σελ. 192.

* Εὐχὴ ἐπιμνημόσυνη τῶν κατὰ τὴν Ἀλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως πεσόντων. „Πάτρια“ (ἐφημερὶς τῆς ὁμωνύμου Ἀθηναϊκῆς Ἐταιρείας). Ἔτος Θ' (1910), ἀριθ. 9.

Δ. Α. Ζωγράφου, Ἡ τελετὴ τοῦ νιπτῆρος ἐν Ἱεροσολύμοις. „Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις“. Τόμ. Γ' (1909), σελ. 1613. — Ἐντυπώσεις προσκυνητοῦ.

Δ. Α. Ζωγράφου, Τὸ μέγα Σάββατον ἐν Ἱεροσολύμοις. „Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις“. Τόμ. Γ' (1910), σελ. 1040. — Εἰς ἐμὲ γνωστὸν ἐκ τοῦ σημειώματος τοῦ Ἱ[ε]ξ[ε]κ[ι]ήλ Β[ε]λανιδιώτου] ἐν τῇ „Βυζαντιδῇ“, τόμ. Β' (1911—1912), σελ. 569.

Π. Α. Κουτσουράκη, Περὶ τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθο-

δοξίας. „Ἐκκλησιαστικαὶ Εἰδήσεις“ (Τριπόλεως τῆς Πελοποννήσου). „Ἔτος Α΄“ (1910), ἀριθ. 28—29. — Ἐκλαϊκευτικὸν ἀρθροῖδιον.

Κ. Ι. Λυοβουνιώτου, Ἑορτολογικὰ διάφορα ἄρθρα. „Ἱερὸς Σύνδεσμος“. Ἔτος Ε΄ (1910), ἀριθ. 121, 122, 123, 126. — Χάριν τῶν πολλῶν ἄρθρα περὶ τῆς ἐορτῆς τῆς Ἀναλήψεως, Πεντηκοστῆς, τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, τῆς Μεταμορφώσεως.

Κ. Ι. Λυοβουνιώτου, Περὶ τοῦ τρισαγίου Ὑμνου. „Ἱερὸς Σύνδεσμος“. Ἔτος Ε΄ (1910), ἀριθ. 130. — Καὶ τὸ ἀρθροῖδιον τοῦτο χάριν τῶν πολλῶν.

* Ἀκάθιστος ὕμνος ὑπὸ ἱστορικὴν ἔποψιν. „Χριστιανικὸν Φῶς“ (Χανίων). Ἔτος 1910, ἀριθ. 68. — Ὁ γράψας τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν γνωρίζει δυστυχῶς ἐν ὁλοσχερεῖα τὰς νεωτέρας ἐρεῦνας περὶ τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου.

Γ. Λαμπάκη, Ἀπολογητικὴ Μελέτη. Ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ. Ἀθήναι 1910. — Δὲν εἶδον τὸ βιβλίον ἐγὼ αὐτός· γνωρίζω τοῦτο ἀπλῶς ἐκ τοῦ σημειώματος τοῦ Ἰ[εζεκιήλ] Β[ελανιδιώτου] ἐν „Βυζαντίδι“, τόμ. Β΄ (1911—1912), σελ. 571.

Κ. Ν. Καλλινίκου, Τὰ μνήματα. „Ἀνάπλασις“. Ἔτος ΚΓ΄ (1910), ἀριθ. 165—166. — Ἐξετάζει τὰ κατὰ τὴν ἐκ παλαιῶν ἤδη χρόνων κρατοῦσαν συνήθειαν τοῦ θάπτειν τοὺς νεκροὺς ἐν τοῖς ναοῖς εἴτε τοῖς περιβόλοις αὐτῶν.

Χρυσοστόμου Α. Παπαδοπούλου, Περὶ τῆς ἐπιστημονικῆς δράσεως τοῦ μεγάλου Φωτίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογρ. Διαλησμά, 1912, σελ. 39, εἰς 8-ον. — Διιάλεξις γενομένη ἐν τῇ ἐπ' ἐσχάτων ἰδρυθείσῃ ἐν Ἀθήναις Θεολογικῇ Ἑταιρείᾳ ὁ Μέγας Φώτιος. Διὰ τῆς διαλέξεως ταύτης ὁ καθηγητὴς Χρ. Α. Παπ. παρέχει περιγεγραμμένην εἰκόνα τῆς ἐπιστημονικῆς δράσεως καὶ τὸν γενικὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ περιπύστου πατριάρχου. Ἡ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως παρεχομένη βιβλιογραφία καθιστᾷ ἀμέσως καταδήλον πόσον ἐπιμελῶς παρηκολούθησεν ὁ λογιώτατος συγγραφεὺς τὴν περὶ Φωτίου ἐρευναν καὶ δὴ τὴν κατὰ τοὺς χρόνους ἡμῶν γενομένην.

Γεωργίου Λαμπάκη, Ἡ μοναχὴ Κασσιανή, ἡ ὥραία, εὐσεβεστάτη καὶ σοφωτάτη ὑμνολόγος τῆς Ἐκκλησίας (βίος, ἱστορία, ἔργα καὶ ἀνάπτυξις τοῦ ὕμνου αὐτῆς). Ἐν Ἀθήναις, παρὰ Ἰω. Καλλάρω, 1912, σελ. 160. Εἰς 16-ον. — Ἐκλαϊκευτικὸν βιβλίον. Κατὰ τὴν συγγραφὴν αὐτοῦ δὲν φαίνεται ὁ Γ. Α. λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὰ νεώτερα δημοσιεύματα περὶ τοῦ θέματος, διερ. ἐπελάβετο.

Ἰεζεκιήλ Βελανιδιώτου, Ἀγιολογικὸν σημείωμα. „Ἐκκλησιαστικὸς Κήρυξ“ Λάρνακος (Κύπρου), ἀριθ. 18 (1912), σελ. 40—42. — Πρόκειται περὶ τῆς μεταθέσεως τῆς ἐορτῆς τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης ἀπὸ τῆς 24 εἰς τὴν 25 Νοεμβρίου, ἣτις μετὰθεσις καθιερώθη ἐν Σινᾷ κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα. Σχετικὴ τις μελέτη πρὸς τὸ θέμα τοῦτο ἐδημοσιεύθη ἤδη ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κερκύρας Εὐσταθίου Βουλησιμᾶ ἐν τῷ περιοδικῷ „Παρνασσῶ“ τόμ. ΙΑ΄ (1887) σελ. 206—12

Κ. Ι. Δυοβουνιώτου, *Τὰ μυστήρια τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐξ ἐπόψεως δογματικῆς*. Ἐν Ἀθήναις, τυπογρ. Σ. Κ. Βλαστοῦ, 1913, σελ. 200. Εἰς 8-ον. — Δέον νὰ τύχη διεξοδικῆς βιβλιοκρισίας ἐν τοῖς „Βυζαντινοῖς Χρονικοῖς“ τὸ νέον τοῦτο ἔργον τοῦ Ἑλλήνος Θεολόγου.

Κλήμεντος Ἐσφιγμενίτου, *Οἱ Ἅγιοι Θεόδωροι τῶν Ἀθηνῶν*. „Πινακοθήκη“ (περιοδικὸν Ἀθηνῶν) τόμ. IB' (1912), τεῦχος 133, σελ. 4—6. — Ὁ Κλ. Ἐσφ. πραγματεύεται περὶ τῆς γνωστῆς ἐν Ἀθήναις κομψῆς ἐκκλησίας, ἣτις ποτὲ ἀπετέλει τὸ καθολικὸν βυζαντιακῆς μονῆς τῶν Ἀγίων Θεοδώρων, ἐξ ἧς ὠρμῶντο — ὡς ὁ αὐτὸς Κλ. Ἐσφ. διατυποῖ — ὁ κατὰ τὸν IB' αἰῶνα ἀκμάσας μητροπολίτης Ἀθηνῶν Νικόλαος Ἀγιοθεοδώριτης. Περὶ τοῦ μητροπολίτου τούτου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Μιχαὴλ παρέχει ὁ συγγραφεὺς τῆς προκειμένης διατριβῆς εἰδήσεις τινὰς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πηγῶν. Πλὴν ἂν οἱ Ἀγιοθεοδωρίται οὗτοι σχετίζονται πρὸς τὴν Ἀθηναϊκὴν ἐκκλησίαν τῶν Ἀγίων Θεοδώρων μένει πάντοτε ἀμφίβολον.

Γ. Χασιώτου, *Βυζαντιναὶ σελίδες δημοσιευθεῖσαι κατὰ τὰ ἔτη 1907—1908 ἐν τῇ ἐφημερίδι „Ὁ Ταχυδρόμος“* (Κωνσταντινουπόλεως) ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Μούρτζουφλος. Τόμ. Α': Αἱ Περιγκηπδόνησοι. Ἐν Ἀθήναις, τυπογραφ. Π. Α. Σακελλαρίου 1910. Σελ. 411. — Γνωστὸν ἡμῖν μέχρι τοῦδε μόνον ἐκ παραπομπῆς. Θέλομεν παράσχει σχετικὸν σημείωμα περὶ τοῦ βιβλίου εὐθὺς ὡς λάβομεν ἄμεσον γνῶσιν τούτου.

Tryphon E. Évangélidès, *L'Évêché de Skiathos. „Échos d'Orient“* τόμ. XV (1912) σελ. 506—9. — Συμπληρωματικὰ εἰς τὸν κατάλογον τοῦ μακαρίτου Pargoire, δημοσιευθέντα ἐν τῷ αὐτῷ περιοδικῷ, τόμ. VI (1903) σελ. 386 κ. ε.

[**Μ. Ι. Γεδεών**], *Χρονογραφία τῆς ἐν Ἀθῶ μονῆς τῶν Ἰβήρων*. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου, 1906 καὶ 1912. [Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς „Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας“ τοῦ 1906 καὶ 1912]. Σελ. 96. Εἰς 12-ον. Φρ. 2. — Αἱ σελ. 1—32 καὶ 85—90 περιέχουσι Χρονικὰ σημειώματα ἀφορῶντα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος μονῆς ἀπὸ τοῦ ἔτους 984 μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν. Τὰ σημειώματα ταῦτα εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ τῶν χειρογράφων καὶ δὴ τῶν ἐγγράφων τῆς εἰρημένης μονῆς ἐξηγμένα. Τὸ δεύτερον τμήμα τῆς συγγραφῆς, τὸ δημοσιευθὲν ἐν ἔτει 1912, παρέχει ἐνδιαφέροντα ὕλικά σχετιζόμενα πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐν Μόσχᾳ μονῆς τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἣν ὁ πᾶρος Ἀλέξιος Μιχαηλίδης ἐν ἔτει 1651 καθιέρωσεν ὡς μετόχιον τῆς μονῆς Ἰβήρων.

Φιλαρέτου Βαφείδου (μητροπολίτου Αἰδυνοτελχου), *Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία ἀπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μέχρι τῶν κατ' ἡμᾶς χρόνων*. Τόμος Γ'. Νέα ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία (1453—1908). Μέρος Α': Ἀπὸ Ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τέλους τοῦ 17ου αἰῶνος.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, παρὰ τοῖς ἀδελφοῖς Γεράρδον (Γαλατᾶ, Περχεμπέ παζάρ 17) 1912. Σελ. ια' + 385. Εἰς 8-ον. Τιμὴ γρόσια ἀργυρᾶ 30. — Οἱ δύο πρῶτοι τόμοι τοῦ ἔργου τούτου — περ ἀληθῶς τιμᾷ τὴν Ἑλληνικὴν θεολογικὴν φιλολογίαν — εἶχον ἐκδοθῆ ἥδη πρὸ πολλῶν ἐτῶν (Τόμ. Α': Ἀρχαία ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία (1—700 μ. Χ.). Ἐν Κ/πόλει 1884, σελ. ιδ' + 381. Τόμ. Β': Μέση ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία (700—1453 μ. Χ.). Ἐν Κ/πόλει 1886, σελ. ια' + 460). Ἡ ἐμφάνις τοῦ τρίτου τόμου, οὗ τὸν ἀκριβῆ τίτλον παρέχουμεν ἄνωτέρω, ἦτο ἀδύνατος ἐφ' ὅσον ἡ Χαμιτικὴ ἄλογος λογοκρισία ἐπεκράτει ἐν Τουρκίᾳ. Ἐκ τοῦ ὅλου ἔργου ὁ τρίτος τόμος ἔχει ἰδιαιτέραν ἀξίαν. Εἶθε νὰ ἐκδοθῇ ταχέως καὶ τὸ δεῦτερον μέρος τοῦ τρίτου τούτου τόμου. Ὁ συγγραφεὺς διὰ τὴν συγγραφὴν τῆς μετὰ τὴν Ἀλωσιν ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἔχει ὑπ' ὄψιν ἀπαξάπασαν σχεδὸν τὴν σχετικὴν φιλολογίαν καὶ πολλαχοῦ ἀντλεῖ καὶ ἐξ ἀνεκδότων ἔτι πηγῶν. Ἐχει δὲ καὶ μέθοδον περὶ τὴν ἔρευναν καὶ παραστατικότητα ἱκανὴν περὶ τὴν ἐκθεσιν καὶ κριτικὴν πρὸ παντὸς εὐστοχον. Κατὰ ταῦτα τὸ προκείμενον ἔργον εἶναι κατ' ἐμὴν γνώμην τὸ τελειώτερον σύστημα ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας ἐξ ὅσων κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας ἐγράφησαν ἑλληνιστί. Μετὰ δὲ τὴν ἐκδοσιν τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ τρίτου τόμου δεόν ὁ καθ' ὅλου τόμος οὗτος νὰ ἐκδοθῇ καὶ γερμανικῆς μεταφράσεως, ὅπως οὕτως καὶ οἱ Ἑσπέριοι δύνανται εὐχερῶς νὰ γνωρίσωσι τὰ μετὰ τὴν Ἀλωσιν πράγματα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, περὶ ὧν οὗτοι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὄλως ἀμυδρὰ καὶ ἀσαφῆ, πολλὰκις δὲ καὶ ἐσφαλμένα καὶ ἀδίκᾳ, κατέχουσι.

Κ. Ι. Λυοβουνιώτου, Πίναξ πατριαρχικός. „Ἱερὸς Σύνδεσμος“, 1911, ἀριθ. 154, σελ. 6—9. — Δημοσιεύεται πίναξ τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως (ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς καταστάσεως τῆς ἐκκλησίας Βυζαντίου μέχρι Μητροφάνους 1572) ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κωδίκων 204 τῆς μονῆς Βαρλαάμ τοῦ Μετεώρων καὶ 364 τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης Ἀθηνῶν. Ἀυστηρῶς ὁ Κ. Ι. Α. δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν καὶ ἄλλα καὶ δὴ τὴν σχετικὴν ἐργασίαν τὴν δημοσιευθεῖσαν ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Ἀθ. Παπαδοπούλου Κερραμέως ἐν τῇ „Byzantinische Zeitschrift“.

Χρυσοστόμου Α. Παπαδοπούλου (ἀρχιμανδρίτου), Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων. Ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ Ἀλεξανδρείᾳ. Ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ τυπογραφείου Ἀλεξανδρείας 1910. Σελ. λβ' + 812. Εἰς 8-ον. — Πρβλ. περὶ τοῦ βιβλίου καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Δημητρίου Σίμου Μπαλάνου ἐν τῇ „Βυζαντιδὶ“ τόμ. Β' (1911—1912) σελ. 589 δημοσιευθέντα, ἐνθα δικαίως τοῦτο ἀποκαλεῖται „περισπούδαστον σύγγραμμα“.

Κ. Ι. Λυοβουνιώτου, Τὰ πρῶτα φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ. „Ἱερὸς Σύνδεσμος“. Ἔτος Ε' (1910), ἀριθ. 128. — Κυρίως χάριν τῶν πολλῶν τὸ ἀρθρον τοῦτο.

Ν. Κ. Λιανίτου, Περὶ τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου. „Νέα Ἡμέρα“ (ἐφημερίς Τεργέστης — τανῦν ἐκδιδομένη ἐν Ἀθήναις) ἀριθ. 1843 (ἔτος 1910). — Γενικώτατά τινα.

Ἱεζεκιήλ Βελανιδιώτου, Ἡ ἐπισκοπὴ Ἀργους καὶ Ναυ-

πλίου. „*Αργολικὸν Ἡμερολόγιον*“ 1910, σελ. 269—278. — *Χάριν τῶν πολλῶν ἀρθρον μὴ παρέχον νέας εἰδήσεις.*

Ἰεξεκιήλ Βελανιδιώτου, *Ἡ Μητρόπολις Μονεμβασίας*, „*Σπαρτιατικὸν Ἡμερολόγιον*“ τοῦ 1910, σελ. 97. — *Δὲν εἶδον τὸ δημοσίευμα τοῦτο. Αὐτὸς δὲ Ι. Β. σημειοῖ περὶ τούτου ἐν „Βυζαντίδι“ τόμ. Β' (1911—1912) σελ. 590 τὰ ἀκόλουθα: „Ὀλίγα τινα περὶ τῆς ἰδρύσεως τῆς Μητροπόλεως Μονεμβασίας καὶ Καλαμάτας“.*

Σπ. Π. Λάμπρου, *Ὀλίγα περὶ Πολυφέγγους*. Ἰδὲ „*Βυζαντινὰ Χρονικά*“. Τόμ. ΙΗ', σελ. 56. — *Περὶ τινων δημοσιευμάτων, αὐτὰ διέλαθον τὸν καθηγητὴν Σ. Π. Α. κατὰ τὴν συγγραφὴν τοῦ ἀρθρου τούτου, καὶ περὶ τινων ἐπανορθωτέων εἰς αὐτὸ ἰδὲ τὸ σημείωμα τοῦ Ν[ίκου] Α. Β[έη] ἐν τῇ „Βυζαντίδι“ τόμ. Β' (1911—1912), σελ. 590—591.*

Μ. Ι. Γεδεών, *Βοήθημα εἰς ἱστορίαν περὶ τῶν μητροπόλεων καὶ ἐπισκοπῶν ἐν τῷ Βασιλείῳ τῆς Ἑλλάδος*. „*Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια*“. Ἔτος Α' (1910) ἀριθ. 18—19. — *Σχετικαὶ ἐρευναι πρὸς τὰς ἐκκλησίας τῆς Βορείου Ἑλλάδος, Λαρίσης, Δημητριάδος κλ. Ἀνυστῶς δὲ Μ. Ι. Γ. δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ἐπωφεληθῇ τὰ πορίσματα τῶν ἐρευνῶν μου ἐν Μετεώροις, αὐτὰ κατὰ πολὺ ἠδύναντο νὰ συμβάλωσιν εἰς τὴν τελειοποίησιν τοῦ προκειμένου ἀρθρου.*

Νίκου Α. Βέη, *Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν μονῶν τῶν Μετεώρων*. Ἰδὲ „*Βυζαντινὰ Χρονικά*“. Τόμ. ΙΗ', σελ. 22 κ. ἐ. — *Πρβλ. καὶ τὰ ὑπὸ Ρ[αυλ] Μ[αρ]c γεγραμμένα ἐν „Byzantinische Zeitschrift“ τόμ. XIX (1910) σελ. 686, αὐτὰ ὥς μὴ ἀνταποκρινόμενα κατὰ πάντα πρὸς τὰ πράγματα ἤλεγξεν ἤδη ὁ Μ[ιχαήλ] Γ[ούδας] ἐν „Βυζαντίδι“ τόμ. Β' (1911—1912) σελ. 592.*

Ι. Π. Μαργλίνη, *Πατριαρχικαὶ μοναὶ Ἱερομητροῦ καὶ Θεολόγου*. „*Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια*“. Ἔτος Α' (1910), ἀριθ. 1. — *Πρόκειται περὶ τῶν ἐν Θεσπρωτίᾳ κειμένων ἱερῶν τούτων ἰδρυμάτων. Ὁ Ι. Π. Μ. δὲν φαίνεται γνωρίζων πᾶσαν τὴν σχετικὴν βιβλιογραφίαν πρὸς τὸ θέμα, οὐ ἐπελάβετο.*

Π. Κομνηνοῦ, *Ἱστορικὸν σημείωμα περὶ Χίου καὶ τῆς αὐτόθι ἱερᾶς Νέας Μονῆς*. „*Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια*“. Ἔτος Α' (1910), ἀριθ. 6.

Μ. [Ι. Γεδεών], *Ἱστορία μοναστηριακῆ*. „*Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια*“. Ἔτος Α' (1910), ἀριθ. 37. — *Ἀνάλυσις τοῦ δημοσιεύματος τοῦ ἀρχιμανδρίτου Παναρέτου Βαζελιώτου περὶ τῆς μεγάλης Ποντικῆς μονῆς τοῦ Βαζελῶνος (ἰδὲ „Βυζαντινὰ Χρονικά“ τόμ. ΙΗ'). — Καὶ τινα ἄλλα γενικὰ σχετικῶς πρὸς τὰ ἐπ' ἐσχάτως μάλιστα ἐκδοθέντα κτητορικὰ μονῶν ἀναγράφει ὁ Μ. Ι. Γ.*

Πολυκάρπου Ι. Συνοδηνοῦ, *Περιοδεῖα ἐν Σκιάθῳ καὶ Σχοπέλῳ*. — „*Ἱερὸς Σύνδεσμος*“. Ἔτος Ε' (1910), ἀριθ. 129—130. — *Ἐν αὐτῷ καὶ τινες εἰδήσεις σχετικαὶ πρὸς τὰ ἐν ταῖς νήσοις ταύταις μοναστηριακὰ ἰδρύματα.*

Ἀρμ. Ἡ μονὴ τοῦ ὁσίου Ναοῦ ἐν Μακεδονίᾳ. „*Μακε-*

δονικὸν Ἑμερολόγιον“. Ἀθήναι 1910, σελ. κ. έ. 184. — Γνωστὸν μοι ἐκ τοῦ σημειώματος τοῦ Ἰ[εζεκιήλ] Β[ελανιδιώτου] ἐν „Βυζαντιδὶ“ τόμ. Β', (1911—1912), σελ. 593.

Νίκου Α. Βέη, Διορθώσεις καὶ παρατηρήσεις εἰς ἀφιερωτήριον τοῦ 1375 ἔτους πρὸς τὴν ἐν Μυστρᾷ μονὴν τῆς Παναγίας τοῦ Βροντοχίου. — Ἰδὲ τὰ ὑπὸ Ch. Diehl γεγραμμένα ἐν τῇ „Revue des Études Grecques“, τόμ. ΚΓ' (1910), σελ. 346—347 καὶ τὰ πρὸς ταῦτα ὑπὸ Μ[ιχαήλ] Γ[ούδα] ἐν τῇ „Βυζαντιδὶ“, τόμ. Β' (1911—1912) ἀντιπαρατηρηθέντα.

Σπ. Π. Λάμπρου, Νείλου Κωνσταντινου πόλεως σιγίλιον περὶ τῆς μονῆς Λευκουσιᾶδος. Ἰδὲ „Βυζαντινὰ Χρονικά“, τόμ. ΙΗ', σελ. 56 καὶ 57. — Περὶ τῶν ἐπανορθώσεων ἐν τῷ ἄρθρῳ τοῦτῳ ἰδὲ καὶ τὰ γεγραμμένα ὑπὸ Ν[ίκου] Α'. Β[έη] ἐν „Βυζαντιδὶ“, τόμ. Β' (1911—1912), σελ. 593.

Δ. Χ. Δουκάκη, Ἐπίσκοποι Ἀργους καὶ Ναυπλίου. „Ἀργολικὸν Ἑμερολόγιον“ τοῦ 1910, σελ. 96—99. — Ἀτελέστατον καὶ σκελετωδὲς κατασκευάσμα.

Μ. Ι. Γεδεών, Ἐπίσκοποι Μετρών καὶ Ἀθύρων. „Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια“. Ἔτος Α' (1910), ἀριθ. 3 κ. έ. — Ἐπιμελεστάτη ἐργασία ἐπὶ τῇ βάσει μάλιστα τῶν πατριαρχικῶν κωδίκων καὶ ἄλλων ἀνεκδότων πηγῶν.

Δ. Χ. Δουκάκη, Γνωστοὶ ἐπίσκοποι Κορώνης. „Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια“. Ἔτος Α' (1910), ἀριθ. 18—22. — Μετ' ἐπιμελείας παρεσκευάσεν ὁ Δ. Χ. Δ. τὴν προκειμένην ἀναγραφὴν τῶν ἱεραρχῶν τῆς ἐν Μεσσηνίᾳ ἐκκλησίας Κορώνης. Καὶ πολλὰ μὲν προσθήκαι καὶ διορθώσεις δύνανται νὰ ἐπενεχθῶσιν εἰς τὴν ἀναγραφὴν αὐτήν, ἀλλ' ὅπως δὴ ποτε εἰς τὸν Δ. Χ. Δ. ὀφείλεται μιὰ ἀρκούντως καλὴ βάσις διὰ περαιτέρω σχετικὰς ἐρεῦνας.

Γρ. Σ. Ἰωσήφογλου, Καλλίνικος Ἐὸ Ὀικουμενικὸς Πατριάρχης. „Ἐενοφάνης“. Ἔτος Ζ' (1910), σελ. 100 κ. έ.

Ἐμ. Δ. Σαγκριώτου, Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐν Ἀνατολῇ. „Ἐενοφάνης“. Ἔτος Ζ' (1906), σελ. 9 κ. έ. — Εἰδήσεις τινὲς ἱστορικαὶ καὶ ἀπογραφικαί.

Χρίστου Νικολ. Μακρή, Ἡ Θέσις καὶ ἡ σημασία Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου διὰ τὴν ἱστοριογραφίαν τῆς Ἐκκλησίας. Ἀθήναι, τυπογρ. Π. Α. Σακελλαρίου, 1911. Σελ. Ι' + 74, εἰς 8-ον. — Ἡ παρούσα ἐργασία τοῦ μακαρίτου Χρ. Ν. Μακρή, ὑψηλοῦ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν — ὅστις κατὰ τὰναγραφόμενα ἐν ἄλλῳ τμήματι τοῦ παρόντος περιοδικοῦ ἐπεσεν ὑπὲρ πατρίδος μαχόμενος ἐν Ἀρσίῳ, τῆς Ἡπείρου, τελευτῶντος τοῦ 1912 — ἀπετέλει τὸν ἐναρκτήριον λόγον τῶν Πανεπιστημιακῶν παραδόσεων αὐτοῦ. Ὁ Εὐσέβιος ὡς ἐκκλησιαστικὸς ἱστοριογράφος κρίνεται προσηκόντως ὑπὸ τοῦ Χρ. Ν. Μ., πλὴν ὁ συγγραφεὺς ἐν Ἑλλάδι διατρίβων δὲν ἠδυνήθη δυστυχῶς νὰ ἐπωφεληθῇ νεώτερά τινα δημοσιεύματα Ἐσπερίων σχετικὰ πρὸς τὸν πατέρα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας.

Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου, *Περὶ τῆς Ἀκαθίστου Ἀκολουθίας καὶ τοῦ κειμένου αὐτῆς*. „Νέα Ἡμέρα“ (ἐφημερίς ἐκδιδόμενη πρότερον ἐν Τεργέστη, νῦν ἐν Ἀθήναις), τῆς 4/17 Ἰουνίου, 11/24 Ἰουνίου, 2/15 Ἰουλίου, 25/8 Ἰουλίου. — Ἀημοσιεύει τὴν ἀντιβολὴν τῆς Ἀκολουθίας τῆς Ἀκαθίστου πρὸς τὸν κώδικα 28 τῆς μονῆς τῶν Βλαταίων (παρὰ τὴν Θεσσαλονίκην), ὅστις κώδιξ κατὰ τὸν Π. Ν. Π. προέρχεται ἐκ τοῦ Γ' αἰῶνος. Ἐνδιαφέρον εἶναι σημείωμα μεταγενεστέρας χειρὸς (κατὰ τὸν Π. Ν. Π. τοῦ Π' αἰῶνος) ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι περιεχόμενον καὶ τάδε λέγον: + οὗτοι οἱ θεῖοι οἴκοι οὐκ εἰσιν ὥς τινες λέγουσιν Σεργίου τοῦ τηνικαῦτα τὸν θρόνον κο[σμοῦντος] Κωνσταντινου πόλεως, ἀλλὰ τοῦ θείου Ῥωμα[νοῦ οὗ ἡ ἐπικλησις ὁ] μελλωδός. δῆλον δὲ τοῦτο ἀπὸ τῶν ἱστορηθέντων [ν.....]. Διὰ τῶν συνεχῶν σιγμῶν δηλοῦνται δύο ἀδιάγνωστοι δυστυχῶς στίχοι, ἀποτελοῦντες τὸ τέλος τοῦ σημειώματος τούτου.

Ἀμύλκα Ἀλιβιζάτου, *Τὸ αἷτιον τῶν περὶ τοῦ Πάσχα ἐρίδων τοῦ Β' αἰῶνος*. Ἀθήνησι, τυπογραφεῖον Δ. Εὐστρατίου καὶ Δ. Δελή, 1911. Σελ. 113, εἰς 8-ον, μεθ' ἐνὸς χάρτου, ὁρ. 5. — Ἐπιμελὴς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πηγῶν ἐργασία παρασκευασθεῖσα ἐν τῷ φροντιστηρίῳ τοῦ καθηγητοῦ Harnack ἐν Βερολίῳ. Ἰδὲ τὰ διεξοδικῶς περὶ τοῦ βιβλίου σημειούμενα ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Χρυσ. Α. Παπαδοπούλου ἐν „Ἐκκλησιαστικῷ Φάρῳ“ Ἀλεξανδρείας, τόμ. Θ' (1912), σελ. 222—227.

Hippolyts Schrift über die Segnungen Jakobs von C. Diobouniotis und N. Beis [= Βέης]. Hippolyts Danielkommentar in Handschrift № 573 des Meteoronklosters von Constantin Diobouniotis. Mit Vorwort von S. N. Bonwetsch. Leipzig, παρὰ Hinrichs 1911, σελ. IV+60. Εἰς 8-ον, τιμὴ Μάρχα 2,50. [=Texte und Untersuchungen zur Geschichte der altchristlichen Literatur. III Reihe. 8. Bd., Heft 1]. — Κατὰ τὰς ἐμὰς ἐρεῦνας καὶ μελέτας ἐν Μετεώροις ηὐτύχησα νάνακαλύψω ἐν ἔτει 1909 τὸν ἀπὸ πολλοῦ ἤδη μάρτην ἀναζητούμενον κώδικα ἐκεῖνον, περὶ οὗ εἶχε διαλάβει ὁ Α. Berendts ἐν Texte u. Untersuchungen N. T. XI. 3. (1904) σελ. 72, ἀναγνωρίσας ἐν αὐτῷ τὸ ἐλληνικὸν πρωτότυπον τοῦ Εἰς τὰς Εὐλογήσεις τοῦ Ἰακώβ ἐργον τοῦ Ἰππολύτου. Ὁ κώδιξ εἶναι τοῦ Γ' αἰῶνος, ἐτάχθη δὲ ὑπ' ἐμοῦ ὑπ' ἀριθμὸν κατατάξεως 573. Τὸ προμνημονευθὲν ἐργον τοῦ Ἰππολύτου παραδέδοται ἐν τῷ κώδικι τούτῳ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Εἰρηναίου. Ἐκτὸς τούτου περιέχει ὁ κώδιξ καὶ ἱκανὰ ἀποσπάσματα, ὧν τινὰ νέα, τοῦ εἰς Δανιὴλ ὑπομνήματος τοῦ Ἰππολύτου. Καὶ τὸ μὲν τὸ Εἰς τὰς Εὐλογήσεις τοῦ Ἰακώβ ἐργον ἀντιγράψας ἐγὼ αὐτὸς ἐν Μετεώροις παρεσκεύασα αὐτὸ πρὸς ἐκδοσιν κοινῇ μετὰ τοῦ Κ. Λυοβουνιώτου. Τὰ δὲ εἰς τὸν Δανιὴλ ἀποσπάσματα, τὰ ἐν τῷ πολυτίμῳ κώδικι τούτῳ περιεχόμενα, ἐπεξεργάσθη μόνος ὁ Κ. Λυοβουνιώτης. Ἀηλῶ δ' ὁμως καὶ ἐντεῦθεν, διὰ πόσον τὰ ἀποσπάσματα τοῦ ὑπομνήματος ταῦτα εἰς τὸν Δανιὴλ ὅσον καὶ τὰ ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι περιεχόμενα σχόλια εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν γενόμενα ἤδη ἀντικείμενα διεξοδικῶν μελετῶν μου θέλουσι καὶ πάλιν ἐκδοθῶσιν

ὕπ' ἐμοῦ. — Πρβλ. καὶ τὰς κριτικὰς ὑπὸ H. Jordan ἐν „Theologisches Literaturblatt“ τόμ. XXXIII (1912), σελ. 179—180· ὑπὸ Theodor Schermann ἐν „Theologische Revue“ τόμ. XI (1912) σελ. 214—215· ὑπὸ Hugo Koch ἐν „Theologische Literaturzeitung“ τόμ. XXXVII (1912) σελ. 492—495. Ἐπίσης πρβλ. καὶ C. W[eymann] ἐν „Byzantinische Zeitschrift“ τόμ. XXI (1912) σελ. 290 καὶ XXII (1913) σελ. 242 καὶ P[ierre] de L[abriolle] ἐν „Bulletin d'ancienne littérature et d'archéologie Chrétiennes“ τόμ. III (1913).

Νικηφόρου Σκωτάκη, μητροπολίτου Κρήτης, διαθήκη. Μετὰ σημειώσεων ὑπὸ Λεωνίδα Ζώη καὶ παρατηρήσεων ὑπὸ τῆς διευθύνσεως τῆς Χριστιανικῆς Κρήτης. Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς „Χριστιανικῆς Κρήτης“. Τόμος Α'. Τεῦχος Γ'. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης, τυπογραφ. Στυλ. Μ. Ἀλεξίου 1912. Σελ. 507—21. Εἰς 8-ον. — Ἐν τῷ τίτλῳ τῆς διατριβῆς ταύτης ἔδει νὰ σημειωθῇ οὐχὶ „διαθήκη“, ἀλλὰ „διαθήκη α'", διότι πράγματι περὶ δύο πρόκειται, ἐξ ὧν ἡ μὲν συνετάχθη κατὰ τὸ 1684, μὲν Φεβρουαρίῳ 1, ἡ δὲ κατὰ τὸ 1693, Ἰανουαρίῳ 15. Ἡ πρώτη τῶν διαθηκῶν εἶναι ἐκ τῶν καλουμένων ἰδιοχειρῶν, ἐν ᾗ ὁ διαθέτης ὑπογράφεται: † ὁ πρῶτον Κρήτης Νικηφόρος ὁ Σκωτάκης... , ἡ δ' ἑτέρα συνετάχθη ἐνώπιον νοταρίου· ἀμφότεραι δ' ἐγράφησαν ἐν Ζακύνθῳ. Τὰ κεῖμενα τῶν διαθηκῶν γλωσσικῶς εἶναι ἀξία προσοχῆς μνημεῖα, διαλευκαινόμενα ἱκανῶς διὰ τῶν ὑπομνημάτων τοῦ ἐκδότου κ. Α. Ζώη καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ περιοδικοῦ „Χριστιανικὴ Κρήτη“, ἐν ᾧ τὸ πρῶτον ἡ καθ' ὅλου διατριβὴ ἐνεφανίσθη, ἥτοι τοῦ κ. Στεφάνου Ξανθοῦδιδου. Ὁ πρῶτον Κρήτης Νικηφόρος Σκωτάκης ἀπέθανε, κατὰ τι σημείωμα, τῷ 1693, Μαρτίῳ 13, ἐν Ζακύνθῳ, ἐνταφιασθεὶς ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου στὸ Πεντεκάμαρο. Ὁ Α. Ζ. ἔχων ὑπ' ὄψει, οὐκ ὀρθόδοξοι μητροπολίται Κρήτης δὲν ὑπῆρχον ἐπὶ Ἐνετοκρατίας ἐν Κρήτῃ, εἰκάζει, οὐκ ὁ Νικηφόρος Σκωτάκης ἐγένετο μητροπολίτης Κρήτης κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς Τουρκοκρατίας μετὰ τὸ 1669. Ὁ Στ. Ξαν. σημειοῖ, οὐκ ὁ Νικηφόρος Σκωτάκης δέον νὰ ταχθῇ μετὰ τῶν μετὰ τὸν Νεόφυτον τὸν Πατελάρον καὶ πρὸ τοῦ 1683 μητροπολιτῶν Κρήτης, πιθανῶς μὲν καὶ ἐλθὼν εἰς Ἡράκλειον, ἐπειδὴ ἐν τῇ διαθήκῃ ἐκείνου οὐδαμῶς μνημονεύεται ὁ Χάνδαξ. „Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου — ἐπάγεται ὁ Στ. Ξαν. — ἐπειδὴ εἶναι γνωστὸν, οὐκ τὰ Χανία ἠλώθησαν πολὺ πρὸ τοῦ Χάνδακος (τῷ 1645), ὁλγῳ δὲ βραδύτερον ἢ Ρέθυμνα, ἀναφέρεται δὲ ἐν ἐγγράφοις Ῥεθύμνης εἰς προσεχῆς τεῦχος τῆς Χρ. Κρήτης δημοσιευθησομένοις Μητροπολίτης Κρήτης πρὸ τῆς Ἀλώσεως τοῦ Ἡρακλείου (1669), δὲν εἶναι ἀπίθανον οὐκ ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἐσπευσεν ἔκτοτε νὰ διορίσῃ Μητροπολίτην Κρήτης, τοιοῦτος δὲ τις Μητροπ. ἐν τῇ μετεώρῳ ἐκείνῃ τῇ πρὸ τῆς Ἀλώσεως τοῦ Χάνδακος περιόδῳ ἐ χρημάτισε καὶ ὁ Σκωτάκης, ὅστις δι' ἀγνώστους λόγους ἠναγκάσθη βραδύτερον νὰ ἐκπατρισθῇ“. Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Στ. Ξαν., ἀλλὰ τὰ κατὰ τὸν Νικηφόρον τοῦτον τὸν Σκωτάκη, μητροπολίτην Κρήτης, διαλευκαινόνται ἱκανῶς ἐκ τινος πατριαρχικῆς πράξεως δι' ἧς οὗτος καθ-

αιρείται τοῦ μητροπολιτικοῦ αὐτοῦ ἀξιώματος. Ἡ πρᾶξις αὕτη ἀνευρέθη ὑπ' ἐμοῦ ἐν ἔτει 1904 ἐν τῷ κώδικι τῆς μονῆς Μεγάλου Σπηλαίου τῶν Καλαβρυτίων καὶ ἤδη ἀνεγράφη ἐν „Byzantinische Zeitschrift“, τόμ. XV (1906), ἐν ταῖς ὑπ' ἐμοῦ ἐκεῖ ἐπενεχθείσαις προσθήκαις εἰς τὸ „Plan eines Corpus der griechischen Urkunden des Mittelalters und der neueren Zeit“.

Μιχαήλ Θ. Γιοτσαλίτη, Ὀλίγα περὶ τῆς κατὰ τῆς Κυνοῦρίας κατ' Ἰούλιον 1826 ἐπιδρομῆς τοῦ Ἰβραήμ. „Δελτίον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος“. Τόμ. Ζ', τεῦχος ΚΕ' (1909—1910), σελ. 155—161. — Τὸ ἄρθρον τοῦτο παρέχει καὶ τινες εἰδήσεις δυναμένας νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν διαφώτισιν τῆς μεσαιωνικῆς καταστάσεως τῆς Κυνοῦρίας. Ὁ Μ. Θ. Γ. δημοσιεύει καὶ τινὰ ἀπεικονίσματα: „Ἁγίος Ἰωάννης Κυνοῦρίας“. „Παραλία Ἀστρους μετὰ τοῦ λιμένος. Ἀποψις ἀπὸ ἀνατολῶν“. „Ἡ παραλία Ἀστρους καὶ τὸ ὑπερκείμενον Φρούριον. Ἀποψις ἀπὸ νότου“. „Τὸ Φρούριον τῆς παραλίας Ἀστρους. Ἀποψις ἀπὸ βορρᾶ“. „Ὁ ναὸς καὶ ὁ πύργος τῆς μονῆς Ἀγίας Τριάδος“. „Ἡ πυρποληθεῖσα μονὴ Λουκοῦς“. Πᾶσαι αἱ ἀπεικονίσεις αὗται εἶναι λίαν εὐπρόσδεκτοι — εἰ καὶ τεχνικῶς δὲν εὐαρεστοῦσι κατὰ πάντα — καθ' ὅσον τινὲς τῶν ἀπεικονιζομένων τούτων τόπων μνημονεύονται κατ' ἐπανάληψιν ἐν τοῖς κειμένοις τῆς Βυζαντιακῆς περιόδου. Πλὴν δέον νὰ σημειωθῇ, ὅτι Μ. Θ. Γ. δὲν γνωρίζει — ὡς φαίνεται — νεώτερά τινὰ δημοσιεύματα, αἵτινα στενῶς συνδέονται πρὸς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος θέμα αὐτοῦ. Π. χ. τὸ ἐμὸν φρόντισμα: „Μνεῖα τοῦ Ἀστρους κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας καὶ τὰ παρ' αὐτὸ κάστρα. Τὸ τοπωνυμικὸν „Ἀρῖα“ ἐν τῇ „Byzantinische Zeitschrift“, τόμ. ΙΖ' (1908), σελ. 92—107 (πρβλ. καὶ „Βυζαντινὰ Χρονικά“, τόμ. ΙΗ', σελ. 35).

Σ. Ι. Θ[εοδωροπούλου], Συνοδικὸν ἐπιτίμιον ὑπὲρ τῆς μονῆς Ρεκίτσης. „Σπαρτιατικὸν Ἡμερολόγιον“ τοῦ ἔτους 1910, σελ. 30—32. — Πρόκειται περὶ μονῆς τῆς Κυνοῦρίας τανῦν διαλελυμένης.

* Ἐγγραφα τῆς μονῆς Καστροῖου. „Σπαρτιατικὸν Ἡμερολόγιον“ τοῦ 1910, σελ. 61 κ. ἐ. — Πρόκειται περὶ τῆς ἐν τῷ δήμῳ Καστροῖου μονῆς. Τὰ ἔγγραφα τῶν τελευταίων αἰώνων.

Κλεώπα Μ. Κοικυλίδου καὶ Ι. Φωκυλίδου, Ἀρχαῖα Λατινικά, Ἑλληνικά, Ῥωσσιὰ καὶ Γαλλικά τινὰ ὁδοιπορικὰ ἢ προσκυνητάρια τῆς Ἀγίας Γῆς συλλεγέντα καὶ μεταφρασθέντα.... Ἐν Ἱερουσαλήμ, τύποις Ἱεροῦ Κοινοῦ τοῦ Π. Τάφου, 1912, σελ. 611. Εἰς 8-ον.

Μ. Βενιέρη, Ἡ ἐν Μυκόνῳ ἱερὰ μονὴ Τουρλιανή. Ἐκδοσις Β'. Ἐν Ἐρμουπόλει Σύρον, 1907. Εἰς 8-ον. — Περιγραφὴ τῶν κατὰ τὴν μονὴν ταύτην, εἰς ἣν ἀναφέρεται καὶ τι ἄλλο δημοσίευμα — σήμερον δυσεύρετον — ὑπὸ Ν. Βερτοπούλου, Κατορικὸν τῆς ἐν Μυκόνῳ ἱερᾶς μονῆς τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐπικαλουμένης Τουρλιανῆς. Ἐν Ἐρμουπόλει 1877.

Nίκου Α. Βέη, Glanures dans les manuscrits des *Météores*. „Échos d'Orient“. Τόμ. XV (1912), σελ. 32—44 καὶ 342—344. — Μεθ' ὑπομνημάτων ἐκδόσεις διαφόρων μικρῶν κειμένων ἐκ τῶν κωδίκων τῶν Μετεώρων. 1) Σημειώματα ἀφορῶντα εἰς τὸ μοναστήριον τῶν Ἀγίων Θεοδώρων τοῦ κυρ Μάμαντος (ἐκ τοῦ κώδικος 330 τοῦ κατ' ἐξοχὴν Μετεώρου, τοῦ ΙΔ' αἰῶνος). — 2) Κατάλογος τῶν μητροπόλεων καὶ ἐπισκοπῶν τῶν ὑποκειμένων εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Ἀχρίδος κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα (ἐκ τοῦ κώδικος 110 τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου). — 3) Τὸ γένος Ἰωάννου Χωματιανοῦ κατὰ τι σημεῖωμα, γεγραμμένον τὸν ΙΔ' αἰῶνα (ἐν τῷ κώδικι 559 τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου). — 4) Σημεῖωμα σχετικὸν πρὸς Καστορίαν τοῦ ἔτους 1374. — 5) Σημεῖωμα σχετικὸν πρὸς τὴν Μεθώνην καὶ Μυστράν ἐν ἔτει 1434. — 6) Κατάλογος ἀρχαίων καὶ νέων τοπωνυμιῶν. — *Δυστυχῶς* δὲν ἐξετελέσθησαν κατὰ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ προκειμένου δημοσιεύματός μου τὰ ἐν τοῖς τυπογραφικοῖς δοκιμίοις (ἐλάβον δὲ ἀπαξ τοιαῦτα) σημειωθέντα μοι ὡς διορθωτέα καὶ οὕτω παρατηρώματα τινα ἀσχημίζουσιν, ὡς μὴ ὠφελεν, αὐτό. Πλὴν ἐν καιρῷ θὰ ἐπανεκδώσω τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος δημοσίευσμά μου εἰς αὐτοτελὲς τεῦχος, ἀπαλλάττων αὐτὸ τῶν προειρημένων παρατηρημάτων.

Περικλέους Γ. Ζερλέντου, Ῥωμανοῦ Νικηφόρου καὶ Δανιὴλ Καστρησίου ἐπιστολαί. „Βυζαντίς“. Τόμ. Β' (1911—1912), σελ. 281—296. — 1) Ῥωμανοῦ Νικηφόρου πρὸς Γουστάβον Ἀδόλφον τὸν Σουηδὼν βασιλέα ἐπιστολή. 2) Δανιὴλ Καστρησίου πρὸς Γουλιέλμον Σαγκφόρτον ἐπιστολή. — Ὁ περὶ τὰ μετὰ τὴν Ἀλωσιν δεινὸς Π. Γ. Ζ. δημοσιεύει τὰς ἐπιστολάς ταύτας καὶ προσφέρει νέας πολυτίμους εἰδήσεις περὶ τοῦ Ῥωμανοῦ Νικηφόρου (Κορινθίου, γεννηθέντος περὶ τὸ 1580, ἱερέως ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ διδασκάλου τῶν Ἑλληνικῶν ἐν Παρισίοις καὶ Ῥοστοκίῳ τῆς Βαλτικῆς, ἀνδρὸς ἀναμιχθέντος ἐν ταῖς ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων ἐνεργείαις τοῦ δουκὸς τῆς Νιβερνίας Καρόλου καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας Γουστάβου Ἀδόλφου) καὶ τοῦ Δανιὴλ Καστρησίου (Πατμίου τὴν πατρίδα, πρεσβυτέρου τῆς Θεσσαλονικαίων ἐκκλησίας καὶ μεθ' ὃ ἀρχιμανδρίτου καὶ οἰκονόμου τῆς Πατμίων, ἀνδρὸς περιελθόντος χάριν ζητείας ὑπὲρ τῆς μονῆς Πάτμου πλείστα τῆς Ἀγγλίας μέρη καὶ ὑπὲρ τῆς Ἀγιορείτικῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων πλείστα μέρη τῆς Γερμανίας). Ὁ Π. Ζ. ἐπανορθοῖ περὶ τῶν δύο τούτων ἀνδρῶν καὶ δὴ τοῦ Ῥωμανοῦ Νικηφόρου πολλὰ πρῶην ἐσφαλμένως ἐκτεθειμένα.

Χρυσοστόμου Α. Παπαδοπούλου, Ὑπῆρξεν ὁ Ἰωάννης Ζυγομαλᾶς ἱερεὺς; Ἑλεγχος γνώμης τοῦ E. Legrand. „Βυζαντίς“. Τόμ. Β' (1911—1912), σελ. 414—419. — Ἀντιθέτως πρὸς τὰ διαληφθέντα ὑπὸ E. Legrand (Notice biographique sur Jean et Théodore Zygomalas. Paris 1889 (ἐκ τυπογραφικῆς παραδρομῆς σημειοῦται ἐν σελ. 414 ὡς ἔτος ἐκδόσεως 1899) δικαίως ὑποστηρίζει ὁ καθηγητὴς Χρ. Α. Π. ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πηγῶν, ὅτι ὁ κατὰ τὸν ΙΣ' αἰῶνα διαπρεπὴς Ἕλλην λόγιος Ἰωάννης Ζυγομαλᾶς οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἱερεὺς. Ὁ μακαρίτης Legrand στηρίζει τὴν γνώμην αὐτοῦ εἰς ἐπιστολὴν τοῦ Ἀλε-

ξάνδρου Νερούλη, γεγραμμένην τῇ 9 Αὐγούστου 1530 καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Legrand (ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 85) δημοσιευθεῖσαν, ἐν ᾗ κεῖται κατὰ τὴν ἀρχὴν τὰκόλουθα: „Εὐλαβέσασθε καὶ τιμιώτατε ἐν ἱερεῦσιν ἐκ μέσης μου ψυχῆς λαν ἡγαπημένε μοι ἀδελφὲ ἐν Χριστῷ Κύριε Ἰωάννη τὸν Θεὸν παρακαλῶ τοῦ ὑγιαίνειν τὴν ἀγίωσύνην σου πανοικί“. Πλὴν ἡ ἐπιστολὴ αὕτη κατὰ τὰ εὐστόχως ὑπὸ τοῦ Χρ. Α. Π. διατυπούμενα δὲν ἀπεστάλη πρὸς τὸν Ἰωάννην Ζυγομαλᾶν, ἀλλὰ πρὸς τινά ἄλλον Ἰωάννην, ἱερέα τὴν ἀξίαν.

Ἰωάννου Κ. Βογιατζίδου, Γρηγόριοι Μητροπολίται Κορίνθου. „Byzantinische Zeitschrift“. Τόμ. XXI (1912), σελ. 145—149 (μετὰ δύο εἰκόνων ἐν τῷ κειμένῳ). — Συμπληρώματα εἰς M. Le Quien, Oriens Christianus, ὅστις τρεῖς Ἱηρηγορίους μητροπολίτας Κορίνθου ἀναφέρει καὶ τοὺς τρεῖς κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα ἀκμάσαντας. Πλὴν αὐτῶν κατὰ τὸν ΙΒ' αἰῶνα ἤκμασε καὶ ἕτερος Γρηγόριος Κορίνθου, δν ὁ Le Quien ἀναγράφει οὕτω: Georgius II alias Gregorius. Περὶ τοῦ Γρηγορίου Κορίνθου τούτου, τοῦ ΙΒ' αἰῶνος, σημειοῖ τινὰ ὁ I. B. καὶ νομίζει, ὅτι κατέστησε πιθανώτατον, ὅτι οὗτος ἦτο Βυζάντιος.

Ἰεζεκιὴλ Βελανιδιώτου, Μακάριος ὁ Νοταρᾶς. „Βυζαντίς“. Τόμ. Β' (1911—1912), σελ. 620. — Προςθέτει τινὰ εἰς τὴν μελέτην περὶ τοῦ μητροπολίτου Κορίνθου Μακαρίου Νοταρᾶ τὴν δημοσιευθεῖσαν ἐν τῷ „Χιακῷ Ἀρχεῖῳ“ τόμ. Α'. „Ἄλλας τινὰς εἰδήσεις περὶ τοῦ Μακαρίου Νοταρᾶ ἰδὲ ἐν τῷ περὶ τοῦ κώδικος τῆς Ὁρθοδόξου ἐκκλησίας Ἀνδρου καὶ Σύρου ἀρθροῦ μου (ἰδὲ „Βυζαντινὰ Χρονικά“, τόμ. XX (1913) σ. 246).

Μπ. Πρόκιτς, Ἰωάννης ὁ Σκυλίτζης ὡς πηγὴ διὰ τὴν Ἱστορίαν τῆς ἐν Μακεδονίᾳ Σλαβικῆς πολιτείας (σερβιστί). „Γκλὰς [= Φωνή]“ τῆς Σερβικῆς Βασιλικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, τόμ. ΠΑ' (1910), σελ. 61—156. — Ἰδὲ καὶ τὴν ἐνδιαφέρουσαν κριτικὴν τοῦ D. N. Anastasijević ἐν τῇ „Βυζαντιδῇ“, τόμ. Β' (1911—1912), σελ. 518—519.

Heinrich Gelzer, Byzantinische Kulturgeschichte. Tübingen, Verlag von J. B. Mohr (Paul Siebeck), 1909. Εἰς 8-ον. — Ἰδὲ καὶ τὴν σχετικὴν κριτικὴν ὑπὸ Matthias Wellnhofer ἐν τῇ „Βυζαντιδῇ“ τόμ. Β' (1911—1912), σελ. 521—523.

Νίκου Α. Βέη, Τὸ „Περὶ τῆς κτίσεως τῆς Μονεμβασίας Χρονικόν“. Αἱ πηγαὶ καὶ ἱστορικὴ αὐτοῦ σημαντικότης. Ἰδὲ „Βυζαντινὰ Χρονικά“, τόμ. ΙΗ', σελ. 33. — Ἰδὲ καὶ τὴν κριτικὴν τοῦ Johannes Dräseke ἐν „Wochenschrift für klassische Philologie“, τόμ. XXX (1913), ἀριθ. 17 (τῇ 28 Ἀπριλίου), σελ. 463—466 καὶ τὰ σημειούμενα ὑπὸ F. Hirsch ἐν „Jahresberichte der Geschichtswissenschaft“, τόμ. XXXIII (1910) III, σελ. 176—177, καὶ ὑπὸ J. B. B[ury] ἐν τῇ „English Historical Review“, τόμ. XXVIII (1913), σελ. 607. — Ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ κ. Α. Ἀντωνιάδου (ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τῇ 26 Σεπτεμβρίου 1912) μανθάνω, ὅτι περὶ τοῦ Χρονικοῦ τῆς Μονεμβασίας

ἐπραγματεύθη διεξοδικῶς καὶ ὁ καθηγητὴς κ. Σ. Παναγιωτόπουλος ἐν ἐπικρίσει τῶν „Ιστορικῶν μελετημάτων“ τοῦ Σπ. Π. Λάμπρου, δημοσιευθεῖσα ἐν τῇ Ἀθηναϊκῇ περιοδικῇ „Εβδομάδι“ τοῦ 1885, σελ. 80 κ. ἐ. Θὰ ἐπανέλθω ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου εὐθὺς ὡς λάβω ἀμείνων γνώσιν τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Παναγιωτοπούλου γεγραμμένων, διότι δυστυχῶς ἐν ταῖς δημοσίαις Βιβλιοθήκαις τοῦ Βερολίνου (ἐνθα διατρέβω καθ' ὃν χρόνον γράφω τὸ παρὸν σημεῖωμα) δὲν ὑπάρχει τὸ προμνημονευθὲν περιοδικὸν „Εβδομάς“.

Α. Μοσχίδου, Ἡ Ἀἴμωνος. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, 1907, σελ. 244. Εἰς 8-ον. Τιμὴ 4 φράγκα. — Κριτικὴ περὶ τοῦ βιβλίου ὑπὸ Th. Lenschau ἐν τῇ „Berliner philologische Wochenschrift“ τοῦ 1910, ἀριθ. 10, σελ. 306.

Α. Θ. Φιλαδέλφεως, Ἡ Ἀἴλος, σύντομος ἱστορία, ἀνασκαφαὶ καὶ περιγραφὴ τῶν ἐπὶ ταύτης ἐρειπίων καὶ μνημείων. Ἐν Ἀθήναις, 1909. Σελ. 40 (μετὰ παρενθέτου πίνακος). Εἰς 12-ον. — Δυστυχῶς ὁ Α. Θ. Φ. μόνον ὀλίγας τινὰς λέξεις ἀφιεροῖ εἰς τὰ κατὰ τὴν Χριστιανικὴν καὶ Βυζαντιακὴν Ἀἴλιν.

Φ. Ζανέτου, Ἡ Κύπρος. „Ἑλληνισμός“ (περιοδικὸν τῆς ὁμωνύμου Ἀθηναϊκῆς Ἑταιρείας). Ἔτος II' (1910), τεύχος 145, σελ. 11 κ. ἐ. — Ἐν εἶδον μέχρι τοῦδε τὸ ἄρθρον τοῦτο· γνωστόν μοι ἐκ τοῦ σημειώματος τοῦ Ἰ[ζεκιήλ] Β[ελανιδιώτου] ἐν „Βυζαντίδι“, τόμ. Β' (1911—1912), σελ. 584.

Βασιλείου Ψιλᾶκη, Ἀέων Καλλέργης. „Ἑλληνισμός“ (περιοδικόν). Ἔτος II' (1910), τεύχος 146, σελ. 98—108. — Ὁ Β. Ψ. ἀναδημοσιεύει ἐκ τῆς τριτόμου ἱστορίας αὐτοῦ τῆς νήσου Κρήτης (ιδεὲ „Βυζαντινὰ Χρονικά“, τόμ. ΙΗ', σελ. 34—35) τὸ κεφάλαιον ἐκεῖνο, ἐν ᾧ περιγράφεται ἡ ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Ἀέοντος Καλλέργη κατὰ τῶν Ἑνετῶν ἐπανάστασις τοῦ ἔτους 1341.

Σ[πυρίδωνος] Κ. Σακελλαροπούλου, Ἀννα ἢ Σαβαυδικὴ σύζυγος Ἀνδρονίκου Γ. Παλαιολόγου. „Ἀγών“ (ἐφημερὶς Ἀθηνῶν, διευθυνομένη ὑπὸ Ι. Λαμπρίδου). Ἔτος I', περίοδος Β', ἀριθμὸς 469 (τῇ 6 Ἀγούστου 1909). — Ὁ Σ. Κ. Σ. παρέχει ἐνταῦθα διεξοδικὴν ἀνάλυσιν τοῦ βιβλίου τοῦ Dino Muratori, Una principessa Sabauda sul trono di Bizanzio, Giovanna di Savoia, Imperatrice Anna Paleologina (1906 καὶ Β' ἐκδοσις — ἥς ἐπὶ τῇ βᾶσει γράφεται ἡ περὶ ἥς ὁ λόγος ἀνάλυσις — τῇ 1909).

* Ὁ Καλλινικός ἦτοι ὁ ἐφευρέτης τοῦ Ἑλληνικοῦ πυρὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει. „Πάτρια“ (ἐφημερὶς τῆς ὁμωνύμου Ἀθηναϊκῆς Ἑταιρείας). Ἔτος Θ' (1910), ἀριθ. 7. — Ἑκλαϊκευτικὸν ἄρθρον.